

BIRŠTONO SAVIVALDYBĖS 2013-2020 METŲ STRATEGINIS PLĖTROS PLANAS

BIRŠTONAS, 2012

Birštonas yra nepakartojamas savo unikalia gamta ir Nemuno kilpų vingiais. Just. Marcinkevičius apie šį kraštą rašė: „Palaimintos vietos, reto vaizdingumo apylinkės. Atrodo, kad net ir senas Nemunas, smarkiai plušėjęs jas kuriant, liko pats jų grožio pakerėtas – ir ėmė puldinėti iš vieno krašto į kitą... Tai ir apsisukusi seniui galva, ir pats ėmęs nebesuprasti, į kurią pusę teka... Ačiū jam už šį apsvaigimą, sukūrusį unikaliausią gamtos paminklą – Didžiąsias Nemuno kilpas. Nė viena Europos upė nėra šitaip pasidarbavusi.“

Stengsimės ir toliau pabrėžti savo unikalumą, neužmiršdami visų svarbiausio - savivaldybės bendruomenės poreikių. Kelsime ne tik gyventojų gyvenimo kokybę, bet ir, išnaudodami unikalią gamtą, plėtosime turistinį potencialą, sieksime sukurti patrauklias sąlygas čia atvykstantiems svečiams gerai pailsėti, atgauti jėgas ir sugrįžti.

Šiame Birštono savivaldybės 2013-2020 m. strateginiame plėtros plane iškeliamė sau ambicingus tikslus, kuriuos sieksime įgyvendinti ir tapti unikaliu tarptautinio lygio kurortu.

Merė Nijolė Dirginčienė

BIRŠTONO SAVIVALDYBĖS ADMINISTRACIJA

PATVIRTINTA
Birštono savivaldybės tarybos
2012 m. spalio 26 d. sprendimu
Nr. TS-172

**BIRŠTONO SAVIVALDYBĖS 2013-2020 METŲ
STRATEGINIS PLĖTROS PLANAS**

Parengė:

SMC SAVIVALDOS
MOKYMO
CENTRAS
KTU SOCIALINIŲ MOKSLŲ FAKULTETAS

BIRŠTONAS, 2012

TURINYS

PLANO RENGIMO KONTEKSTAS.....	10
1. BENDRA INFORMACIJA APIE BIRŠTONO SAVIVALDYBĘ.....	14
1.1. Birštono savivaldybės gamtinė, istorinė ir geografinė charakteristika.....	14
1.2. Birštono savivaldybės administraciniai vienetai.....	15
1.3. Birštono savivaldybės kurortologiniai išteklių.....	17
1.4. Birštono kurorto situacijos apibūdinimas Lietuvos kontekste.....	18
2. IŠTEKLIAI.....	21
2.1. Žmogiškieji išteklių.....	21
2.1.1. Demografinė būklė.....	21
2.1.2. Užimtumas ir nedarbas.....	26
2.2. Gamtiniai išteklių.....	28
2.3. Gydomieji išteklių.....	29
2.4. Finansiniai išteklių.....	32
3. EKONOMINĖ APLINKA.....	33
3.1. Verslo aplinka.....	33
3.1.1. Verslo struktūra.....	33
3.1.2. Parama verslui.....	34
3.1.3. Investicinė aplinka.....	34
3.2. Pagrindinės Birštono kurorto veiklos.....	39
3.2.1. Sveikatinimas ir gydymas.....	39
3.2.2. Turizmo, pramogų, kultūros ir sporto organizavimas.....	41
3.2.3. Konferencijų organizavimas.....	44
3.2.4. Apgyvendinimas.....	44
3.2.5. Maitinimas.....	45
3.2.6. Informacinės paslaugos.....	45
4. VIEŠOSIOS PASLAUGOS.....	46
4.1. Sveikatos apsauga ir priežiūra.....	46
4.2. Socialinė sauga ir paslaugos.....	48
4.3. Švietimo įstaigų infrastruktūra ir veikla.....	56
4.4. Kultūros bei sporto institucijų infrastruktūra ir veikla.....	59
4.4.1. Kultūros centrai, muziejai, bibliotekos.....	59
4.4.2. Sporto įstaigos.....	61
5. TRANSPORTO IR INŽINERINĖ INFRASTRUKTŪRA.....	64
5.1. Susisiekimo ir transporto sistema.....	64
5.1.1. Sausumos transporto sistema.....	64
5.1.2. Oro transporto sistema.....	67
5.1.3. Vandens transporto sistema.....	67
5.1.4. Pėsčiųjų ir dviračių takų infrastruktūra.....	68
5.2. Gyvenamosios paskirties nekilnojamojo turto rinka.....	69
5.3. Komunalinė infrastruktūra.....	70
5.3.1. Šilumos energijos tiekimas.....	70
5.3.2. Vandens tiekimas.....	74
5.3.3. Atliekų tvarkymas.....	76
6. BIRŠTONO SAVIVALDYBĖS PLĖTROS PLANO STRATEGIJA.....	77
6.1. Birštono savivaldybės vizija.....	77
6.2. Birštono savivaldybės plėtros plano prioritetai.....	77
6.3. Birštono savivaldybės plėtros plano priemonės.....	79
7. BIRŠTONO SAVIVALDYBĖS STRATEGINIO PLĖTROS PLANO 2013-2020 METAMS ĮGYVENDINIMO PRIEŽIŪROS SISTEMA.....	97
7.1. BSPP įgyvendinimo priežiūros institucinė struktūra ir priežiūra.....	97
7.2. BSPP stebėsenos rodikliai.....	99

PAVEIKSLŲ SĄRAŠAS

1 paveikslas. Birštono savivaldybės geografinė padėtis.....	14
2 paveikslas. Birštono miestas ir seniūnija.....	15
3 paveikslas. Gyventojų skaičiaus pasiskirstymas pagal gyvenamąją vietovę	22
4 paveikslas. Materialinių investicijų dinamika kurortinėse savivaldybėse 2004–2010 m., tūkst. Lt.	35
5 paveikslas. Tiesioginės užsienio investicijos Lietuvoje 2004–2010 m., mln. Lt.	36
6 paveikslas. TUI dinamika Kauno apskrityje 2005–2010 m., proc.	37
7 paveikslas. Investiciniai projektai Birštono, Druskininkų ir Palangos savivaldybėse	38
8 paveikslas. Apgyvendintų svečių skaičiaus dinamika 2004–2010 m. Birštono savivaldybėje.....	43
9 paveikslas. Apgyvendintų Lietuvos ir užsienio piliečių santykis kurortinėse savivaldybėse 2010 m.	44
10 paveikslas. Gyventojų socialinė sudėtis 2010–2011 m.	48
11 paveikslas. Išmokos, mokamos Socialinės paramos ir vaiko teisių apsaugos skyriuje, tūkst. Lt	51
12 paveikslas. Birštono savivaldybės neįgaliesiems nustatytas specialiųjų poreikių lygis, atvejai	51
13 paveikslas. Socialinių paslaugų gavėjų skaičiaus kaita 2009–2011 m.	56
14 paveikslas. E kategorijos kelių žemėlapis	64
15 paveikslas. Eismo intensyvumas magistraliniuose keliuose	65
16 paveikslas. Lengvųjų automobilių, tenkančių 1000 gyv. skaičius Birštono sav. 2004-2010 m.	66
17 paveikslas. Žvėrinčiaus dviračių takų žemėlapis	68
18 paveikslas. Šilumos, karšto ir šalto vandens tarifai, galiojantys 2011 m.	70
19 paveikslas. Šilumos kainų palyginimas skirtinguose Lietuvos miestuose	73

LENTELIŲ SĄRAŠAS

1 lentelė. Kurortuose naudojamų mineralinių vandenių charakteristika.....	19
2 lentelė. Gyventojų skaičiaus dinamika Lietuvos Respublikoje, Kauno apskrityje, Birštono savivaldybėje 2004–2010 m.	21
3 lentelė. Gyventojų pasiskirtymas pagal gyvenamąsias vietas.....	22
4 lentelė. Tūkstančiui gyventojų tenka gimusiųjų 2004–2010 m.....	23
5 lentelė. Tūkstančiui gyventojų tenka mirusiųjų 2004–2010 m.....	23
6 lentelė. Natūralus gyventojų prieaugis 2004–2010 m.....	24
7 lentelė. Gyventojų migracija Lietuvos Respublikoje, Kauno apskrityje, kurortinėse savivaldybėse 2004–2011 m.....	25
8 lentelė. Gyventojų sudėtis pagal lytį Birštono savivaldybėje 2004–2012 m.	25
9 lentelė. Gyventojų sudėtis pagal lytį Lietuvos Respublikoje, Kauno apskrityje, kurortinėse savivaldybėse 2004–2012 m. pradžioje (proc.)	26
10 lentelė. Vidutinis metinis užimtųjų skaičius Lietuvos Respublikoje, Kauno apskrityje, kurortinėse Lietuvos savivaldybėse 2004–2011 m. (tūkst.).....	27
11 lentelė. Registruotų bedarbių skaičius Lietuvos Respublikoje, Kauno apskrityje, kurortinėse Lietuvos savivaldybėse, tūkst. 2004–2011 m.....	27
12 lentelė. Registruotų bedarbių ir darbingo amžiaus gyventojų santykis Lietuvos Respublikoje, Kauno apskrityje, kurortinėse savivaldybėse 2004–2011 m., proc.....	28
13 lentelė. Miškingumas Lietuvos Respublikoje, Kauno apskrityje, kurortinėse savivaldybėse 2004–2011 m., proc.....	28
14 lentelė. Birštono savivaldybės biudžeto pajamų dinamika, tūkst. Lt 2004–2012 m.....	32
15 lentelė. Birštono savivaldybės biudžeto išlaidų dinamika, tūkst. Lt 2004–2012 m.....	32
16 lentelė. Veikiančių ūkio subjektų skaičius Kauno apskrityje ir kurortinėse savivaldybėse 2004–2012 m. pradžioje.....	33
17 lentelė. Veikiančių ūkio subjektų skaičius Birštono savivaldybėje 2004–2012 m.....	34
18 lentelė. Materialinės investicijos Lietuvos Respublikoje, Kauno apskrityje 2004–2011 m.	34
19 lentelė. Materialinių investicijų, tenkančių vienam gyventojui, skaičius Birštono savivaldybėje 2004–2010 m.	35
20 lentelė. TUI Kauno apskrityje ir kurortinėse savivaldybėse (tūkst. Lt) 2004–2010 m.	37
21 lentelė. Apgyvandinimo įstaigų skaičius kurortinėse savivaldybėse 2004–2010 m.	43
22 lentelė. 10000 gyventojų tenkantis gydytojų skaičius Birštone ir jų pokytis 2004–2010 m.....	47
23 lentelė. Slaugytojų (įsk. akušerius) skaičius 10000 gyventojų.....	48

24 lentelė. Birštono savivaldybės gyventojų skaičius ir sudėtis	49
25 lentelė. Nevyriausybinės organizacijos Birštono savivaldybės teritorijoje.....	54
26 lentelė. Ikimokyklinio ugdymo įstaigų auklėtinių skaičius.....	58
27 lentelė. Mokinių skaičius bendrojo ugdymo mokyklose Kauno apskrityje, kurortinėse savivaldybėse.....	58
28 lentelė. Bendrojo ugdymo mokyklų mokytojų ir vadovų skaičiaus dinamika Birštono savivaldybėje 2004-2012 m.....	58
29 lentelė. Savivaldybių biudžetų išlaidos poilsiui, sportui ir religijai, tūkst. Lt.....	59
30 lentelė. Birštono savivaldybės bibliotekai tenkančių skaitytojų skaičius	61
31 lentelė. Vietinės reikšmės automobilių kelių ilgis Birštono sav. 2004-2010 m.....	66
32 lentelė. Lengvųjų automobilių, tenkančių 1000 gyv., skaičius	66
33 lentelė. Gyvenamasis fondas Lietuvos kurortuose, tūkst. m ²	69
34 lentelė. Birštono sav. butų plotas metų pabaigoje, tūkst. m ²	69
35 lentelė. Asmenys (šeimos), buvę sąrašuose socialiniam būstui nuomoti Birštono sav.....	69
36 lentelė. Asmenims (šeimoms) išnuomotas savivaldybių socialinis būstas Birštono sav.	70
37 lentelė. Centralizuotai teikiamos šilumos vartotojai 2004-2011 m.....	71
38 lentelė. Pagamintos ir patiektos į tinklą šilumos kiekis MWh.....	71
39 lentelė. Centralizuotai tiekiamos šilumos kainos 2011 m. atitinkamų mėnesių 1 d., ct/kWh.....	72
40 lentelė. Gyventojų, naudojančių centralizuotai tiekiamą ar kitų šaltinių vandenį bei centralizuotą nuotekų sistemą, skaičius.....	74
41 lentelė. Centralizuoto vandens tiekimo ir nuotekų surinkimo rodikliai	75
42 lentelė. Birštono savivaldybės 2013-2020 m. strateginio plėtros plano prioritetai, strateginiai tikslai ir uždaviniai	77
43 lentelė. Institucinės struktūros aprašymas	97
44 lentelė. BSPP įgyvendinimo procedūros ir vykdymo terminai	99
45 lentelė. BSPP stebėsenos rodikliai	100

SANTRUMPŲ RODYKLĖ

BI – biudžetinė įstaiga;

DNSB – daugiabučių namų savininkų bendrija;

LAKD – Lietuvos automobilių kelių direkcija;

LRV – Lietuvos Respublikos Vyriausybė;

NVO – nevyriausybinė organizacija;

SVV – smulkus ir vidutinis verslas;

ARATC – Alytaus regiono atliekų tvarkymo centras;

Birštono RPK – Alytaus apskrities vyriausiojo policijos komisariato Birštono policijos komisariatas;

VŠĮ – viešoji įstaiga.

PLANO RENGIMO KONTEKSTAS

Birštono savivaldybės administracijai, bendradarbiaujant su Kauno technologijos universiteto Socialinių mokslų fakulteto Savivaldos mokymo centru, buvo atliktas Birštono savivaldybės gyventojų nuomonės tyrimas ir parengtas Birštono savivaldybės 2013-2020 m. strateginis plėtros planas, kuris apima finansinių, materialinių ir žmogiškųjų savivaldybės išteklių analizę, suformuluotus strateginius tikslus, uždavinius, strateginės plėtros plano įgyvendinimo priemones strategijai įgyvendinti.

Planas parengtas įgyvendinant projektą Nr. VP1-4.2-VRM-02-R-22-006 „Birštono savivaldybės plėtros iki 2020 m. plano parengimas“, finansuojamą pagal Žmogiškųjų išteklių veiksmų programą iš Europos socialinio fondo ir Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto lėšų.

BIRŠTONO SAVIVALDYBĖS 2013-2020 M. STRATEGINIO PLĖTROS PLANO RENGIMO DALYVIAI

Strateginį plėtros planą rengė Kauno technologijos universiteto Socialinių mokslų fakulteto Savivaldos mokymo centro ekspertai bendradarbiaudami su Birštono savivaldybės vadovybe, administracijos bei savivaldybės įstaigų darbuotojais, bendruomenių ir verslo atstovais.

Jolanta Vaičiūnienė	KTU Socialinių mokslų fakulteto Savivaldos mokymo centro ekspertė
Indrė Butenienė	KTU Socialinių mokslų fakulteto Savivaldos mokymo centro ekspertė
Rimantas Rauleckas	KTU Socialinių mokslų fakulteto Savivaldos mokymo centro ekspertas
Juozas Aleksandravičius	Birštono savivaldybės mero pavaduotojas
Valentinas Vincas Revuckas	Birštono savivaldybės administracijos direktorius
Ramūnas Noreika	Birštono savivaldybės administracijos direktoriaus pavaduotojas
Stanislovas Martinaitis	Birštono savivaldybės tarybos Ekonomikos ir verslo komiteto pirmininkas
Vytautas Jonas Tankevičius	Birštono savivaldybės tarybos Ekonomikos ir verslo komiteto narys
Daina Zdanavičienė	Birštono savivaldybės tarybos Ekonomikos ir verslo komiteto narė
Ona Šaulinskienė	Birštono savivaldybės tarybos Socialinių reikalų komiteto pirmininkė
Birutė Magdalena Vokietaitienė	Birštono savivaldybės tarybos Socialinių reikalų komiteto narė

Margarita Narakienė	Birštono savivaldybės tarybos Socialinių reikalų komiteto narė
Antanas Šabanas	Birštono savivaldybės administracijos Strateginio planavimo ir investicijų skyriaus vedėjas
Egidijus Dargis	Birštono savivaldybės administracijos Strateginio planavimo ir investicijų skyriaus vedėjo pavaduotojas
Mantas Michaliunjo	Birštono savivaldybės administracijos Architektūros ir kraštotvarkos skyriaus vedėjas
Pranas Cvilikas	Birštono savivaldybės administracijos Ūkio, turto ir kaimo plėtros skyriaus vedėjas
Nijolė Vaitkevičienė	Birštono savivaldybės administracijos Ūkio, turto ir kaimo plėtros skyriaus vyriausioji specialistė
Algis Revuckas	Birštono savivaldybės administracijos Ūkio, turto ir kaimo plėtros skyriaus vedėjo pavaduotojas
Onutė Grigonienė	Birštono savivaldybės administracijos Biudžeto skyriaus vedėja
Rima Čekanauskienė	Birštono savivaldybės administracijos Bendrojo skyriaus vedėja
Antanas Grušeliūnas	Birštono savivaldybės administracijos Socialinės paramos ir vaiko teisių apsaugos skyriaus vedėjas
Jonas Kederys	Birštono savivaldybės administracijos Birštono seniūnijos seniūnas
Renata Akelienė	Birštono savivaldybės administracijos Civilinės metrikacijos skyriaus vedėja
Angelė Žiūraitienė	Birštono savivaldybės administracijos Švietimo, kultūros ir sporto skyriaus vedėja
Vida Gadliauskienė	Birštono savivaldybės administracijos Švietimo, kultūros ir sporto skyriaus vyriausioji specialistė
Žaneta Židonienė	Birštono savivaldybės administracijos Vyriausioji jaunimo reikalų specialistė
Irmantas Adamonis	Birštono savivaldybės gydytojas (vyriausiasis specialistas)
Rūta Kapačinskaitė	BĮ Birštono turizmo informacijos centro vyresn. specialistė turizmui, laikinai atliekanti direktoriaus pareigas
Arvydas Narkeliūnas	AB Birštono sanatorija „Versmė“ l. a. direktoriaus pareigas
Inga Treigienė	VŠĮ „Tulpės“ sanatorija direktorės pavaduotoja marketingui ir projektų valdymui
Robertas Zalaga	UAB „Birštono seklytėlė“ direktorius
Vidas Morkūnas	UAB „Karališkoji rezidencija“ direktorius
Žydrūnas Kazlauskas	Birštono verslininkų asociacijos pirmininkas
Rasa Stanevičienė	Birštono vietos veiklos grupės projektų vadovė
Albertas Kandrotas	UAB „Birštono šiluma“ direktorius

Valentinas Lukoševičius	UAB „Birštono mineraliniai vandenys“ ir Ko direktorius
Birutė Bartkevičiūtė	Prienu – Birštono diabeto klubo „Versmė“ pirmininkė
Romualdas Dimša	UAB „Alytaus regiono atliekų tvarkymo centras“ direktoriaus pavaduotojas gamybai
Dovilė Rusytė	BĮ Kauno miesto savivaldybės Visuomenės sveikatos biuro viešųjų ryšių specialistė
Vytautas Šeškevičius	Birštono muziejaus direktoriaus pavaduotojas kultūrinei veiklai
Roma Zajančauskienė	Birštono sakralinio muziejaus vadovė, l.a. Birštono muziejaus direktoriaus pareigas
Saulius Smailys	Birštono sporto centro direktorius
Zigmas Vileikis	Birštono kultūros centro direktorius
Daiva Citvarienė	Birštono pirminės sveikatos priežiūros centro direktorė
Vytas Kederys	Birštono vienkiemio bendruomenės pirmininkas
Jolanta Mizgerienė	Matiešionių krašto bendruomenės pirmininkė
Angelė Kederienė	Nemajūnų bendruomenės santalkos pirmininkė
Vijolė Skorodumovienė	Siponių krašto bendruomenės pirmininkė
Rolandas Stiklius	Kauno apskrities vyriausiojo policijos komisariato Birštono policijos komisariato viršininkas
Julija Barutienė	Lietuvos pensininkų sąjungos Birštono miesto bendrijos „Bočiai“ pirmininkė
Nijolė Jakimonienė	Birštono parapijos „Caritas“ narė
Regina Gustaitienė	Birštono vienkiemio darželio-mokyklos direktorė
Irena Joana Šliaužienė	Nemajūnų dienos centro direktorė
Alvydas Urbanavičius	Birštono gimnazijos direktorius
Vitalija Adamonienė	Birštono vaikų lopšelio-darželio „Vyturėlis“ direktorė
Alina Jaskūnienė	BĮ „Birštono viešoji biblioteka“ direktorė
Julija Senavaitienė	Birštono savivaldybės neįgaliųjų draugijos pirmininkė
Anelė Pyragienė	Birštono onkologinių ligonių klubo „Viltis gyventi“ pirmininkė

Teksto redaktorė Regina Aleksandravičienė, Birštono gimnazijos mokytoja-metodininkė.

BIRŠTONO SAVIVALDYBĖS TARYBA

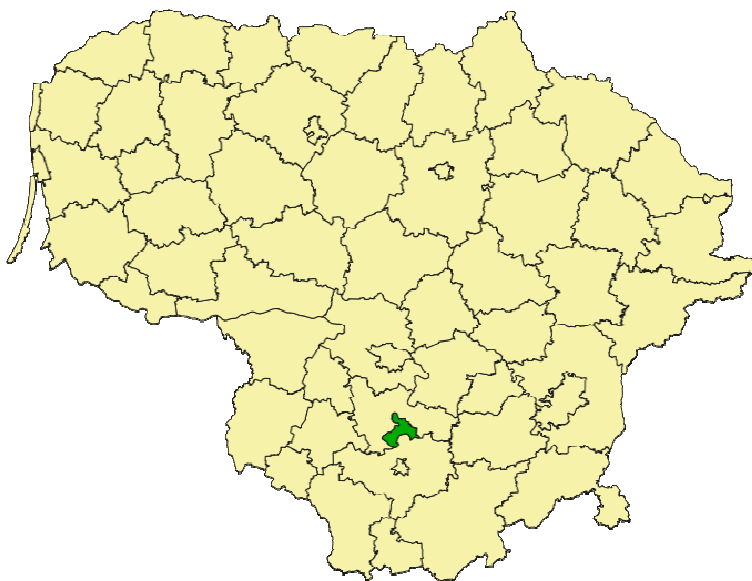
1. Nijolė Dirginčienė (*Lietuvos socialdemokratų partija*)
2. Juozas Aleksandravičius (*Lietuvos socialdemokratų partija*)
3. Aleksandras Gorinas (*Darbo partija, dabar Lietuvos socialdemokratų partijos narys*)
4. Marytė Gudonytė (*Lietuvos Respublikos liberalų sąjūdis*)
5. Jurgis Janulis (*Lietuvos socialdemokratų partija*)
6. Kristina Justinavičienė (*Lietuvos socialdemokratų partija*)
7. Vytautas Kederys (*Lietuvos socialdemokratų partija*)
8. Ervinas Marčiulionis (*Lietuvos Respublikos liberalų sąjūdis*)
9. Stanislovas Martinaitis (*Lietuvos socialdemokratų partija*)
10. Renata Matukienė (*Partija Tvarka ir teisinguma, dabar Lietuvos socialdemokratų partijos narė*)
11. Margarita Narakienė (*Tėvynės sąjunga - konservatoriai, politiniai kaliniai ir tremtiniai, krikščioniškieji demokratai*)
12. Ona Šaulinskienė (*Lietuvos socialdemokratų partija*)
13. Vytautas Šeškevičius (*Tėvynės sąjunga - konservatoriai, politiniai kaliniai ir tremtiniai, krikščioniškieji demokratai*)
14. Vytautas Jonas Tankevičius (*Liberalų ir centro sąjunga*)
15. Birutė Magdalena Vokietaitienė (*Lietuvos socialdemokratų partija*)
16. Daina Zdanavičienė (*Lietuvos socialdemokratų partija*)
17. Roma Žentelienė (*Lietuvos socialdemokratų partija*)

1. BENDRA INFORMACIJA APIE BIRŠTONO SAVIVALDYBĘ

1.1. Birštono savivaldybės gamtinė, istorinė ir geografinė charakteristika

Birštono savivaldybė įsikūrusi Lietuvos pietinėje dalyje, Nemuno dešiniajame krante. Savivaldybę beveik visomis ribomis, išskyrus rytinę, supa Nemunas. Didžioji dalis savivaldybės yra dešiniajame Nemuno krante, iki Verknės žiočių. Birštono savivaldybės geografinė padėtis Lietuvos kontekste pavaizduota 1 paveiksle.

1 paveikslas. Birštono savivaldybės geografinė padėtis

Šaltinis: Laisvoji enciklopedija „Vikipedija“

Birštonas – vienas seniausių ir žymiausių Lietuvos balneologijos kurortų, kurio kūrimosi pradžia siejama su 1846 m., kai Stakliškių kurorto gydytojas Benediktas Balinskis, susidomėjęs Birštono šaltiniais, atsiuntė čia ligonę, kuriai nepadėjo Stakliškių gydomieji šaltiniai. Birštone ligonė pasveiko. Po ilgų tyrinėjimų ir biurokratinių procedūrų 1854 m. pabaigoje Rusijos vidaus reikalų ministras pasirašė leidimą steigti Birštono kurortą. Jau kitais metais buvo pastatyta pirmoji gydykla, o XIX a. 6 dešimtmetyje Birštonas, kaip balneologinis kurortas, buvo gerai žinomas visoje Rusijos imperijoje. Prieš pat Pirmąjį pasaulinį karą gydyklose veikė 72 vonios, buvo pastatyti 3 viešbučiai, turintys 200 numerių.

1966 m. Birštonas tapo Respublikos pavaldumo miestu, t. y., įgijo tuometinio rajono teises. 1995 m. įkurta *Birštono miesto savivaldybė* Kauno apskrities teritorijoje, kuri 1999 m. gruodžio 21 d., prijungus pietinę Prienų rajono dalį, (Birštono Vienkiemio ir Nemajūnų kadastrines vietas, t. y., Birštono seniūniją), buvo pervadinta į *Birštono savivaldybę*.

1992 m. įkurtas Nemuno kilpų regioninis parkas - vienas didžiausių šalies regioninių parkų, užimantis per 25 000 hektarų teritoriją, kurio tikslas - išsaugoti unikalų Nemuno upės suformuotą kraštovaizdį (82 proc. Birštono savivaldybės teritorijos yra Nemuno kilpų regioninio parko teritorijoje).

Savivaldybėje yra keli didesni miškai – Žvėrinčiaus miškas, Siponių miškas, Druskų miškas, Nemajūnų šilas. Miškai čia užima 46,6 proc. savivaldybės teritorijos, žemės ūkio naudmenos – 36,5 proc., vandenys – 6,8 proc., keliai – 2,1 proc., užstatyta teritorija – 4,3 proc., kita žemė – 3,6 proc.

Savivaldybės apylinkėse galima pasigrožėti Kernuvių, Škėvonių, Siponių atodangomis bei iš savivaldybės kranto matoma Jiezno seniūnijoje esančia išpūdinga konglomerato uola – Ožkų pečiumi, taip pat ir archeologiniais istoriniais paminklais – Babronių, Birštono, Nemajūnų, Šilėnų, Šaltinėnų, Paverknių piliakalniais¹.

Birštono savivaldybėje gausu ir vandens telkinių: Birštono tvenkiniai, Jundeliškių marios, Širvinių tvenkinys. Senojoje kurorto dalyje telkšo du dekoratyviniai tvenkiniai su įrengtais fontanais. Į Prienus per Žvėrinčiaus mišką veda asfaltuotas pėsčiųjų ir dviratininkų kelias. Pačiame mieste yra Nemuno kilpų regioninio parko direkcija. Nuo Birštono miesto į pietus ir pietvakarius įsikūrusi Birštono Vienkiemio gyvenvietė.

Tačiau ne tik unikalūs gamtiniai išteklių, bet ir išskirtinis šios vietovės kraštovaizdis nuo seno vilioja poilsiautojus apsilankyti Birštone ir jo apylinkėse. Nemuno vingiuose žaliuojantys miškai mena karališkąsias medžiokles, kuomet Žvėrinčiaus miške aidėjo Vytauto Didžiojo medžioklės ragas ir pramogauti kvietė to meto Europos karališkųjų šeimų narius, o Nemuno vingiais keliavo bei jų grožį aprašė garsūs rašytojai ir poetai.

1.2. Birštono savivaldybės administraciniai vienetai

Birštono savivaldybės teritorija apima 124 km² plotą. Savivaldybę sudaro Birštono miestas (13 km²) ir Birštono seniūnija. (žr. 2 paveikslą).

2 paveikslas. Birštono miestas ir seniūnija

Šaltinis: Laisvoji enciklopedija „Wikipedija“

¹ Šaltinis: laisvoji enciklopedija Wikipedija. Prieiga per internetą: http://lt.wikipedia.org/wiki/Bir%C5%A1tono_savivaldyb%C4%97

Birštono seniūnija, kuri iki 1999 m. pabaigos priklausė Prienų rajonui, yra Birštono savivaldybės pietuose. Seniūniją sudaro 49 gyvenvietės:

1. 48 kaimai - Babronys (9 gyv.), Balvoniškės (0 gyv.), Bučiūnai (126 gyv.), Būdos (34 gyv.), Dimšiškės (32 gyv.), Dirvoniškės (5 gyv.), Dzingeliškės (7 gyv.), Geležūnai (111 gyv.), Gojus (0 gyv.), Grikapėdis (0 gyv.), Gudakalnis (1 gyv.), Ivoniškės (23 gyv.), Jackonys (4 gyv.), Jundeliškės (79 gyv.), Kamiliava (8 gyv.), Kernuvės (161 gyv.), Kimbirai (0 gyv.), Lengveniškės (4 gyv.), Martinonys (22 gyv.), Matiešionys (35 gyv.), Medeikonys (6 gyv.), Moibelės (5 gyv.), Mūliškės (6 gyv.), Naudžiūnai (72 gyv.), Nečiūnai (46 gyv.), Nemajūnai (50 gyv.), Padvariškės (7 gyv.), Panartiškės (1 gyv.), Panemunis (13 gyv.), Paverkniai (18 gyv.), Pelėšiškės (25 gyv.), Puzonys (15 gyv.), Siponys (98 gyv.), Šaltinėnai (50 gyv.), Šilaičiai (2 gyv.), Šilėnai (32 gyv.), Širviniai (8 gyv.), Škėvonys (91 gyv.), Šūtupis (1 gyv.), Tauliukai (13 gyv.), Trakeliai (11 gyv.), Vaitiškės (39 gyv.), Vanagai (4 gyv.), Voseliūnai (3 gyv.), Zajai (1 gyv.), Žemaitkiemis (76 gyv.), Žvirgždėnai (5 gyv.).

2. 1 viensėdis (Birštonas (595 gyv.).²

Prie didžiausių gyvenviečių priskiriamas Birštono miestas (3225 gyv.), Birštono vienkiemis (595 gyv.), kaimai: Kernuvės (161 gyv.), Bučiūnai (126 gyv.), Geležūnai (111 gyv.), Jundeliškės (79 gyv.), Siponys (98 gyv.), Škėvonys (91 gyv.), Naudžiūnai (72 gyv.), Žemaitkiemis (76 gyv.).

2009 m. balandžio 24 d. savivaldybės tarybos sprendimu Nr. TS-68 įsteigtos 7 seniūnaitijos:

1. **Puzonių seniūnaitija**, kuriai priklauso Puzonių k., Panartiškių k., Mūliškių k., Dzingeliškių k., Matiešionių k., Žemaitkiemio k., Šūtupio k. teritorijos;

2. **Siponių seniūnaitija**, kuriai priklauso Vaitiškių k., Šaltinėnų k., Siponių k., Trakelių k., Vanagų k., Martinonių k., Jackonių k., Zajų k. teritorijos;

3. **Birštono vienkiemio seniūnaitija**, kuriai priklauso Birštono vs., Kernuvių k., Naudžiūnų k., Širvinių k., Moibelių k., Medeikonių k., Gudakalnio k., Tauliukų (dalis) k., Panemunės (dalis) k., Gojaus k., Nečiūnų (dalis) k., Kimbirų k. teritorijos;

4. **Nemajūnų seniūnaitija**, kuriai priklauso Paverknių I k., Voseliūnų k., Būdų k., Babronių k., Žvirgždėnų k., Jundeliškių k., Paverknių II k., Kamiliavos k., Dirvoniškio k., Grikapėdžio (dalis) k., Šilaičių k., Šilėnų k., Pelėšiškių k., Bučiūnų k., Dimšiškių k., Geležūnų k., Nemajūnų k., Nečiūnų (dalis) k., Tauliukų (dalis) k., Panemunės (dalis) k., Balvoniškių k., Padvariškių k. teritorijos;

5. **Škėvonių seniūnaitija**, kuriai priklauso Škėvonių k., Ivoniškio k., Lengveniškių k. teritorijos;

6. **Birštono miesto I-oji seniūnaitija**, kuriai priklauso Žvėrinčiaus g., Pušyno g., Tylioji g., Jaunimo g., Kęstučio g. (nuo gatvės pradžios iki sankirtos su S. Dariaus ir S. Girėno g.), Šlaito g.,

² Birštono savivaldybės administracijos Civilinės metrikacijos skyriaus 2012-07-01 statistiniai duomenys

Algirdo g., Vytauto g., Tulpių g., Muziejaus g., Vaižganto g., Nemuno g., J.Basanavičiaus g., Birutės g., Tūristų g., Verknės g. teritorijos;

7. **Birštono miesto II-oji seniūnaitija**, kuriai priklauso Lelijų g., Kęstučio g. (nuo sankirtos su S. Dariaus ir S. Girėno g. iki gatvės pabaigos), S. Dariaus ir S. Girėno g., Vilniaus g., Druskupio g., B. Sruogos g., N. Silvanavičiaus g., Prienų g. teritorijos.

1.3. Birštono savivaldybės kurortologiniai ištekliai

Lietuvos kurortų plėtros koncepcijoje³ Lietuvos kurortai apibrėžiami kaip išskirtinės reikšmės Lietuvos Respublikos teritoriniai vienetai, teikiantys rekreacines paslaugas žmonių sveikatos atgavimui bei poilsiui ir turintys didelę pridėjamąją vertę, formuojantys šalies įvaizdį.

Birštonas apibrėžiamas kaip tarptautinis integruoto turizmo ir modernaus kurortinio gydymo kurortas, esantis Nemuno kilpų regioniniame parke. Nors Birštonas neturi oficialaus karališkojo kurorto statuso, tačiau jis įvardijamas kaip karališkasis kurortas, nes buvo ypatingai mėgiamas ir lankomas Lietuvos ir Lenkijos karalių⁴.

Nuostabi miestą supanti gamta - tarp medžių išsibarstę namai, elegantiškos XIX a. pabaigos — XX a. pradžios vilos, bokštu dangų remianti neogotikinė Šv. Antano Paduviečio bažnyčia, mineralinio vandens biuvetė, Vytauto paminklas, Dainų kalnelis ir dirbtiniai ežerėliai suteikia Birštonui nepakartojamą žavesį. Žiemą čia galima pasinaudoti įrengta kalnų slidinėjimo trasa, o per baltus miškus galima keliauti slidėmis, žirgų traukiamomis rogėmis. Kurorte vyksta daug renginių - koncertai, poezijos vakarai, sporto varžybos. Birštonas – puiki konferencijų ar seminarų vieta, kur intensyvių užsiėmimų nuovargį greitai gali pašalinti relaksacinės procedūros ar laisvalaikis darnioje ir gaivioje gamtoje.

Birštonas įvardinamas kaip balneologinis ir klimatinis lygumų kurortas, apsuptas spygliuočių miškų. Tai vienas seniausių ir žymiausių Lietuvos balneologijos kurortų, įsikūręs Lietuvos centrinės dalies pietuose, kur Nemunas išsiraizgęs nuostabiomis kilpomis. Kurortas nuo senų laikų poilsiautojus vilioja savo išskirtiniu kraštovaizdžiu, unikaliais gamtiniais ištekliais, gerai organizmą veikiančiu klimatu, gydomaisiais mineralinių vandenių šaltiniais bei ramybe. Reikšmingiausiu įvykiu kurortologijos istorijoje tapo gydymo purvu Birštone pradžia. Durpes gydomajam purvui atveždavo iš Velniabliūdžio durpyno, o Purvo gydyklos, papuoštos Raudonojo kryžiaus emblema, pastatytos 1927 m. (pastatas išlikęs ir dabar restauruotas).

Birštonas pasižymi gydomuoju mineraliniu vandeniu bei gydomosiomis durpėmis (plačiau 2.3 poskyryje). Mineralinis vanduo, išgaunamas iš žemės gelmių, yra svarbiausias Birštono kurorto

³ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. spalio 29 d. nutarimas Nr. 1713 „Dėl Lietuvos kurortų plėtros koncepcijos“. Prieiga per internetą: http://www3.lrs.lt/pls/inter2/dokpaieska.showdoc_l?p_id=189849

⁴ Kriščiūnas A., (2005). Kurortai ir kurortologijos plėtra. *Medicina (Kaunas)*, 41 (4).

gyvavimo bei augimo skatintojas.

Panaudodamos kurorto turimus kurortologinius išteklius, savivaldybėje veikia dvi sanatorijos, kurios yra vienos didžiausių Lietuvoje esančių sanatorijų:

- AB sanatorija „Versmė“ teikia reabilitacijos paslaugas neurologinio, endokrinologinio, ortopedinio-traumatologinio, artrologinio, pulmonologinio profilių ligoniams. Šioje sanatorijoje naudojamas Prienų rajone, Kašonių kaime esančio ir sanatorijai „Versmė“ priklausančio karjero gydomasis durpinis purvas. Gydyklose iš šio purvo išsijojamos priemaišos, purvas yra malamas, skiedžiamas mineraliniu vandeniu, kaitinamas ir vamzdiniais paduodamas į procedūrų patalpas. Efektyviausia šio unikalaus durpinio purvo sudedamoji dalis yra koloidinė frakcija, susidedanti iš humusų, bitumų, vaško, celiuliozės ir lignino;

- VšĮ „Tulpės sanatorija“ teikia reabilitacijos paslaugas gastroenterologinio, artrologinio, ginekologinio profilių ligoniams. Ši sanatorija - pirmoji Birštone pradėjusi veiklą bei turinti ilgametes gydymo mineraliniu vandeniu ir gydomuoju purvu tradicijas. „Tulpės sanatorija“ gydymui naudoja mineralinį vandenį „Vytautas“ ir „Vaidilutė“. Pastarojo sudėtyje yra didelis bromo kiekis. Pasaulyje ypač vertinami kurortai, kurių mineraliniuose vandenyse randama bromo. „Vaidilutės“ mineralinio vandens vonios skatina fiziologinius sveikimo mechanizmus. Jos ypač veiksmingos gydant kai kurias kraujotakos, kvėpavimo, virškinimo, nervų, sąnarių ligas. „Tulpės“ sanatorijos gyvenamieji korpusai ir gydykla įsikūrę ant Nemuno upės kranto, pačiame Birštono kurorto parko centre. Sanatorija vienu metu gali priimti iki 140 klientų. 2007 m. greta senųjų gydyklų atidarytos naujos vandens gydyklos ant Nemuno kranto. Įvairiomis procedūromis vienu metu gali mėgautis iki 130 žmonių. Čia veikia pirtys, baseinas, mineralinio vandens vonios, masažo kambariai. Naujosiose gydyklose svečių laukia ir unikali masažinės vonios sistema - vonia „Nuvola“. 40 minučių poilsio šioje vonioje prilyginama 6 valandoms gero miego.

Šių sanatorijų steigėja yra Birštono savivaldybės taryba. Jos yra akredituotos teikti reabilitacijos pagalbą ir sudariusios sutartis su ligonių kasomis.

Birštonas traukia ne tik šiuolaikinėmis gydyklomis, garsėjančiomis daugiametėmis gydymo tradicijomis bei pasaulinio pripažinimo sulaukusių mineraliniu vandeniu, bet ir svetingais viešbučiais ir restoranais, puikiomis aktyvaus laisvalaikio galimybėmis ir kultūriniais renginiais, tokiais kaip miesto vizitine kortele tapusiu Birštono džiaz festivaliu.

1.4. Birštono kurorto situacijos apibūdinimas Lietuvos kontekste

Lietuvoje yra keturi kurortai – Birštonas, Druskininkai, Neringa, Palanga, ir keturios kurortinės teritorijos – Anykščiai, Ignalina, Trakai, Zarasai. Dauguma gydomųjų kurortų yra puikiai išvystyti, įkurti gražiose vietose, teikia platų rekreacinių paslaugų spektrą. Tai gilias istorines tradicijas

ir savitą kultūrą sukūrę kurortai, kuriuose ramus poilsis natūralios gamtos apsuptyje derinamas su sveikatinimo paslaugomis.

LR Vyriausybės priimtoje Lietuvos kurortų plėtros koncepcijoje yra patvirtintas istoriškai susiformavęs Lietuvos kurortų veiklos turinys, kuriame įvertintos kurortų galimybės ir rekomenduojamos jų plėtros kryptys. Kadangi Birštonas yra balneologinis kurortas, pasižymintis gydomuoju mineraliniu vandeniu bei gydomosiomis durpėmis, šio tipo kurortų prioritentinė funkcija – sanatorinis gydymas naudojant natūralius gamtinius gydomuosius išteklius: mineralinį vandenį, gydomąjį purvą, palankius sveikatai klimato veiksnius.

Lyginant Birštoną su kitais Lietuvoje veikiančiais kurortais, Birštonas disponuoja tokios pačios ar labai artimos sudėties mineraliniu vandeniu ir durpiniu purvu kaip ir Druskininkai, tačiau Birštone vyrauja vidutinės (5–15 g/l) ir didelės mineralizacijos (15-35 g/l) vandenys, tuo tarpu Druskininkuose – mažos (iki 5 g/l), vidutinės (5-15 g/l) ir sūrymai (virš 35 g/l), žr. 1 lentelę.

1 lentelė. Kurortuose naudojamų mineralinių vandenų charakteristika

Rodikliai	Vyraujantys makrojonai		Bendra mineralizacija, g/l	Br, mg/l	Grupė
Vandens	anijonai	katijonai			
Birštonas					
Vytautas	Cl	Ca Na	22	17	BSK*
Versmė	Cl	Ca Na	7,4	17	BSK*
Vaidilutė	Cl	Ca Na	26,6	57	Brominis
Druskininkai					
Aušra	Cl	Ca Na	2,5 – 4	4,7	BSK*
Druskininkai	Cl	Ca Na	7,5	16	BSK*
Sveikata	Cl	Ca Na	8,2 – 9,3	17,6	BSK*
Sūrutis	Cl	Ca Na	50 - 53	87	Brominis
Eglė 2	Cl	Na	42	80	Brominis
Palanga					
Kastytis	SO4	Ca Mg	3,5	0,7	BSK*
Naglis - 2	Cl	Ca Na	14	44	Brominis
Likėnai (buvęs kurortas, turintis ypatingo mineralinio vandens išteklius)					
Likėnai	Cl SO4	Ca Na	7 - 8	12	BSK*
Aukštaitija	Cl	Na	110	260	Brominis

Šaltinis: Lietuvos kurortologijos tyrimų studija

1851 m. Vilniaus gubernatoriui buvo įteiktas prašymas ištirti šaltinius ir Birštono vietovę. Vilniaus gubernatorius šį darbą pavedė atlikti buvusio Vilniaus universiteto profesoriui A. Abichtui, medicinos inspektoriui daktarui V. Povstanskiui ir farmacijos magistrui, tyrinėjusiam Birštono šaltinius, J. Kuševičiui. Atlikus Birštono mineralinių vandenų tyrimus, nustatyta, kad jų cheminė

sudėtis adekvati Druskininkų mineraliniams vandenims, todėl pasiūlė juos naudoti gydymui. Ataskaitoje rašoma, kad Birštono šaltinių vanduo tinka gydyti toms pačioms ligoms, kaip Druskininkų ir Stakliškių šaltinių vanduo. Po šiomis išvadomis pasirašė ir farmacininkas J. Kuševičius, prieš keletą metų deklaravęs visiškai priešingą nuomonę. Taip ši komisija padėjo mokslinį pagrindą Birštono kurorto steigimui. 1854 m. Rusijos imperijos Vidaus reikalų ministras pasirašė leidimą steigti Birštone kurortą. Vonios pradėtos naudoti 1855 m., o 1857 m., sudegus Stakliškių gydykloms, Birštono kurortas pradėjo augti. Pasirodė mokslo darbų apie kurorto mineralinių vandenų poveikį gydant virškinimo sutrikimus, lėtinį reumatą, odos išbėrimus ir kai kurias kitas ligas. Tačiau laikui bėgant kurortuose buvę mineralinio vandens šaltiniai išseko ar jų pajėgumai netenkino poreikių, todėl buvo pradėti gręžti gręžiniai. Birštonas buvo vienas iš pirmųjų kurortų, kuriame 1947 m. buvo įrengti mineralinio vandens gręžiniai.

2. IŠTEKLIAI

2.1. Žmogiškieji ištekliai

2.1.1. Demografinė būklė

Gyventojų skaičius. Remiantis Statistikos departamento duomenimis, 2012 m. Lietuvoje gyveno 3 199 342 gyventojai (Kauno apskrityje – 637 748 gyventojai).

Birštono savivaldybė pagal gyventojų skaičių yra viena mažiausių Lietuvoje, mažiau gyventojų yra tik Neringos savivaldybėje. Per devynerius metus (2004–2012 m.) Birštono savivaldybės teritorijoje gyventojų skaičius kito, tačiau nežymiai. 2004-2007 m. gyventojų skaičius savivaldybėje sumažėjo (2,3 proc.). 2008 m. buvo juntamas silpnas gyventojų skaičiaus padidėjimas (~1,65 proc.), tačiau 2008-2012 m. laikotarpiu šis skaičius sumažėjo (~4,45 proc.), žr. 2 lentelę.

2 lentelė. Gyventojų skaičiaus dinamika Lietuvos Respublikoje, Kauno apskrityje, Birštono savivaldybėje 2004 – 2010 m.

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	Pokytis lyginant 2012 m. su 2004 m.	Gyventojų skaičiaus pokytis
Birštono sav.	5376	5309	5265	5256	5261	5206	5178	5095	5046	-330	-6,14
Druskininkų sav.	25043	24861	24751	24507	24341	20212	20400	23307	22967	-2076	-8,29
Kauno apskritis	691445	645723	680937	677284	673706	670546	666309	647609	637633	-53812	-7,78
<i>Lietuvos Respublika</i>	<i>3445857</i>	<i>3425324</i>	<i>3403284</i>	<i>3384879</i>	<i>3366357</i>	<i>3349872</i>	<i>3329039</i>	<i>3244601</i>	<i>3199342</i>	<i>-246515</i>	<i>-7,15</i>
Neringos sav.	2629	2834	3018	3132	3371	3621	3682	3850	3930	1301	49,49
Palangos sav.	17603	17611	17671	17632	17620	17574	17645	17234	17000	-603	-3,43

Šaltinis: Statistikos departamentas prie LRV

Lyginant Birštono savivaldybę su kitais kurortais, gyventojų skaičius mažėjo tiek Druskininkų, tiek ir Palangos savivaldybėse. 2004–2012 m. laikotarpiu Palangoje gyventojų skaičius sumažėjo 3,43 proc., o Druskininkuose – net 8,29 proc. Gyventojų skaičiaus padidėjimas šiuo laikotarpiu Neringos savivaldybėje 49,49 proc. grindžiamas tuo, kad dauguma asmenų deklaruoja save nekilnojamo turto savininkais tik tam, kad gautų visas savivaldybės teikiamas lengvatas, nors realiai tai nėra nuolatinė jų gyvenamoji vieta.

Gyventojų tankumas. Remiantis Statistikos departamento duomenimis, Birštono savivaldybė užima 124 km² plotą. Gyventojų tankumas 2011 m. – 41,1 gyv./km² (17 vieta).

2012 m. pradžioje Kauno apskrityje gyveno 637 748 gyventojai, iš kurių mieste gyveno 451 534 gyventojai, kaime – 186 214 gyventojų. Kurortinėse savivaldybėse atitinkamai šie skaičiai pasiskirstę taip (žr. 3 lentelę):

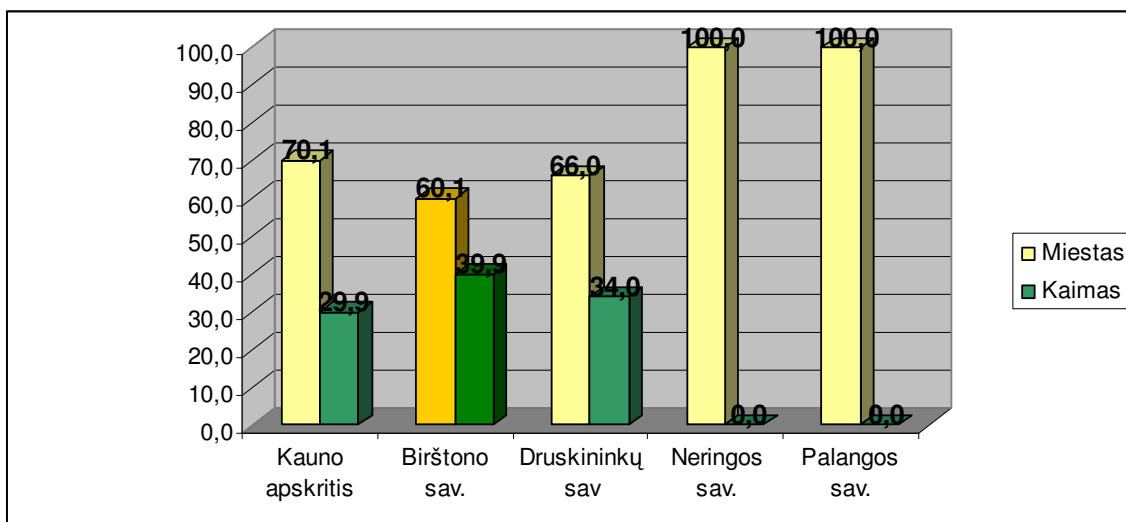

3 lentelė. Gyventojų pasiskirstymas pagal gyvenamąsias vietas

Savivaldybė	Gyventojų skaičius mieste	Gyventojų skaičius kaime
Birštono sav.	3031	2013
Druskininkų sav.	15167	7796
Neringos sav.	3930	-
Palangos m. sav.**	17001	-

Šaltinis: Statistikos departamentas prie LRV

Remiantis Statistikos departamento prie LRV duomenimis, visi Neringos savivaldybės gyventojai gyvena Neringos mieste, o kaimo vietovių nėra, o Palangos miesto savivaldybei priklauso Palangos miestas, Šventosios bei Būtingės gyvenvietės. 3 paveiksle pateikiama procentinė šių vietovių gyventojų pasiskirstymo mieste ir kaime išraiška.

3 paveikslas. Gyventojų skaičiaus pasiskirstymas pagal gyvenamąją vietovę

Šaltinis: Statistikos departamentas prie LRV

Lyginant Birštono savivaldybę su kitomis kurortinėmis Lietuvos vietovėmis, Palangos savivaldybė yra 0,6 karto mažesnė (užima 79 km²), Neringos – 0,7 karto mažesnė (užima 90 km²), Druskininkų savivaldybė 3,7 karto didesnė (užima 454 km²). Gyventojų tankumo rodiklis parodo gyventojų ir teritorijos, kurioje jie gyvena, santykį. Remiantis Statistikos departamento duomenimis, 2012 m. pradžioje gyventojų tankumas Birštone sudarė 43,7 gyv./km², tuo tarpu Kauno apskrityje šis rodiklis didesnis – 78,8. Didžiausias tankumas Palangoje – 215,2, Druskininkuose šis santykis – 50,6, Neringoje – toks pats kaip ir Birštone – 43,7.

Natūralus gyventojų prieaugis. Dabar Birštono savivaldybėje 1000-iui gyventojų tenka mažesnis gimusių skaičius 1000-iui gyventojų lyginant su Kauno apskritimi ar bendru Lietuvos rodikliu. Tačiau 2009 m. šis rodiklis buvo didesnis ne tik už Kauno apskrities ir Lietuvos, bet ir kitų

kurortinių savivaldybių. 2004, 2007 ir 2010 m. mažesnis gimstamumas nei Birštone buvo Druskininkų savivaldybėje. 2005, 2006 ir 2007 m. Birštono rodiklis buvo žemiausias (žr. 4 lentelė).

4 lentelė. Tūkstančiui gyventojų tenka gimusiųjų 2004–2010 m.

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Birštono sav.	7,3	7	5,7	7	6,9	11,8	10,5
Druskininkų sav.	6,7	8,2	7,3	6,9	9,2	9	9,8
Kauno apskritis	8,8	9	8,9	9,6	10,5	11	10,9
<i>Lietuvos Respublika</i>	8,8	8,9	9,2	9,6	10,5	11	10,8
Neringos sav.	10,6	10,6	8,1	11,7	8,9	9,6	14,3
Palangos m. sav.	7,9	7,8	8,6	8,7	10,2	9,7	10,4

Šaltinis: Statistikos departamentas prie LRV

Nuo 2004 iki 2006 m. Birštone gimusių 1000-iai gyventojų rodiklis sumažėjo iki 22 proc. Laikotarpyje nuo 2004 iki 2010 m. gimusiųjų 1000-iai gyventojų rodiklis Birštono savivaldybėje išaugo 43,8 proc., tai viršijo Lietuvos ir Kauno apskrities rodiklius, kurie atitinkamai buvo 22,7 proc. ir 23,9 proc. Druskininkų savivaldybėje šis rodiklis 2,5 proc. buvo didesnis nei Birštono savivaldybėje - 46,3 proc., Neringos savivaldybėje – 34,9 proc., Palangos savivaldybėje – 31,6 proc.

2010 m. Lietuvos Respublikoje mirusiųjų skaičius 1000-iai gyventojų siekė 12,8. Kauno apskrityje šis rodiklis buvo 12,6, Birštono savivaldybėje – 15. Birštono rodiklis yra didžiausias lyginant su kitomis kurortinėmis savivaldybėmis: Druskininkų sav. – 13,4, Palangos sav. – 11,6, Neringos – 11,1 (žr. 5 lentelę).

5 lentelė. Tūkstančiui gyventojų tenka mirusiųjų 2004–2010 m.

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Birštono sav.	13,7	15,5	13,3	18,8	11,3	12,5	15
Druskininkų sav.	13,4	12,7	14,5	13,9	13,8	12,5	13,4
Kauno apskritis	11,9	12,4	12,6	13,1	12,7	12,3	12,6
<i>Lietuvos Respublika</i>	12	12,8	13,2	13,5	13,1	12,6	12,8
Neringos sav.	6,9	11,6	8,8	7,7	8,6	11	11,1
Palangos m. sav.	9,7	10,1	10,5	11,1	13,4	10,6	11,6

Šaltinis: Statistikos departamentas prie LRV

2004–2010 m. Lietuvos Respublikoje mirusiųjų skaičius 1000-iai gyventojų išaugo 6,7 proc. Kauno apskrityje – 5,9 proc. Birštono savivaldybėje - 9,5 proc., Neringos savivaldybėje – 60,9 proc. Palangos savivaldybėje – 19,6 proc. Druskininkų savivaldybėje mirusiųjų skaičius nekito.

2010 m. Lietuvos natūralus prieaugis buvo -2 (Kauno apskrities -1,7). Lyginant su kurortinėmis savivaldybėmis Birštono 2010 m. rodiklis buvo mažiausias (-4,5). Palangoje natūralus gyventojų prieaugis siekia -1,2, Druskininkuose -3,6. Didžiausias - Neringos savivaldybėje yra 3,2 (šis rodiklis yra vienintelis teigiamas), žr. 6 lentelę.

6 lentelė. Natūralus gyventojų prieaugis 2004–2010 m.

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Birštono sav.	-6,4	-8,5	-7,6	-12	-4,4	-0,7	-4,5
Druskininkų sav.	-6,7	-4,5	-7,2	-7	-4,6	-3,5	-3,6
Kauno apskritis	-3,1	-3,4	-3,7	-3,5	-2,2	-1,3	-1,7
<i>Lietuvos Respublika</i>	-3,2	-3,9	-4	-3,9	-2,6	-1,6	-2
Neringos sav.	3,7	-1	-0,7	4	0,3	-1,4	3,2
Palangos m. sav.	-1,8	-2,3	-1,9	-2,4	-3,2	-0,9	-1,2

Šaltinis: Statistikos departamentas prie LRV

Natūralus gyventojų prieaugis – tai skirtumas tarp gyvų gimusiųjų ir mirusiųjų skaičiaus tenkantis 1000-iai gyventojų. Natūralus gyventojų prieaugis Birštono savivaldybėje yra labiausiai neigiamas (lyginant su Lietuvos, Kauno apskrities ir kitų kurortinių savivaldybių vidurkiu), t.y., gimstamumas yra mažesnis negu mirtingumas. Birštono savivaldybėje natūralus gyventojų prieaugis mažesnis nei Lietuvos buvo tik 2009 m., visu kitu laikotarpiu Birštono savivaldybės rodiklis viršijo bendrąjį Lietuvos rodiklį keletą kartų.

Migracija. Pagrindinės gyventojų skaičiaus mažėjimo priežastys yra dvi – migracija ir neigiamas natūralus gyventojų prieaugis.

2005-2007 m. Birštono savivaldybės Neto migracija buvo teigiama ir išaugo nuo 1 iki 67 gyventojų. Nuo 2008 iki 2011 m. Neto migracija buvo neigiama (2010 m. šis skaičius buvo žemiausias – 60). Teigiama Neto migracija buvo tik Neringos savivaldybėje. Druskininkuose teigiama Neto migracija buvo tik 2007 m., o Palangos savivaldybėje teigiama Neto migracija buvo iki 2009 m. 2010 m. neigiama Neto migracija žymiai išaugo visose savivaldybėse (išskyrus Neringos): Druskininkuose – 652 ; Palangos sav. – 389; Birštono sav. – 60. Neringos savivaldybės Neto migracijos augimas grindžiamas tuo, kad duomenys, pateikiami Statistikos departamento, yra oficialūs, makro lygmens, tačiau dalis atvykstančiųjų deklaruoja save nekilnojamo turto savininkais Neringos savivaldybėje, kad gautų visas teikiamas lengvatas, nors realiai savivaldybėje ir negyvena (žr. 7 lentelę).

2011 m. į Birštono savivaldybę atvyko 164 gyventojai, išvyko 187 (23 žmonėmis daugiau), todėl Neto migracija buvo neigiama. Kaip buvo minėta anksčiau, Neto migracija buvo teigiama tik Neringos savivaldybėje (62). Lietuvoje ji buvo neigiama ir siekė -38 178, Kauno apskrityje -8 621,

Druskininkų savivaldybėje -264, Palangos savivaldybėje -210.

7 lentelė. Gyventojų migracija Lietuvos Respublikoje, Kauno apskrityje, kurortinėse savivaldybėse 2004 - 2011 m.

		2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Birštono sav.	Atvyko	112	139	151	211	103	114	118	164
	Išvyko	145	138	120	144	135	138	178	187
	Neto migracija	-33	1	31	67	-32	-24	-60	-23
Druskininkų sav.	Atvyko	967	1046	600	650	648	576	530	826
	Išvyko	983	1046	666	646	664	660	1182	1090
	Neto migracija	-16	0	-66	4	-16	-84	-652	-264
Kauno apskritis	Atvyko	12319	11901	11907	13105	13991	11435	10702	13194
	Išvyko	15935	14377	13075	14334	15701	14837	28314	21815
	Neto migracija	-3616	-2476	-1168	-1229	-1710	-3402	-17612	-8621
Lietuvos Respublika	Atvyko	64639	59522	59333	65044	65972	56051	55009	67884
	Išvyko	74251	68304	64190	70288	73690	71534	132953	106062
	Neto migracija	-9612	-8782	-4857	-5244	-7718	-15483	-77944	-38178
Neringos sav.	Atvyko	268	274	201	341	346	196	326	250
	Išvyko	73	87	85	115	97	130	170	188
	Neto migracija	195	187	116	226	249	66	156	62
Palangos m. sav.	Atvyko	614	612	515	556	537	513	471	512
	Išvyko	574	512	520	526	527	426	860	722
	Neto migracija	40	100	-5	30	10	87	-389	-210

Šaltinis: Statistikos departamentas prie LRV

Gyventojų sudėtis pagal lytį ir amžių. 2012 m. pradžioje Birštono savivaldybėje gyveno 5044 asmenys, iš kurių 54,5 proc. sudarė moterys (2751) ir 45,5 proc. – vyrai (2293). Lyginant 2004 ir 2012 m. Birštono savivaldybėje vyrų sumažėjo 7 proc., o moterų – 5,5 proc. (žr. 8 lentelę).

8 lentelė. Gyventojų sudėtis pagal lytį Birštono savivaldybėje 2004–2012 m.

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Viso:	5376	5309	5265	5256	5261	5206	5178	5095	5044
Vyrai	2465	2418	2397	2390	2397	2378	2361	2323	2293
Moterys	2911	2891	2868	2866	2864	2828	2817	2772	2751

Šaltinis: Statistikos departamentas prie LRV

Lietuvoje, Kauno apskrityje ir kurortiniuose Lietuvos miestuose vyrų ir moterų pasiskirstymo rodiklis ganėtinai vienodas: vyrai ~45 proc., moterys ~55 proc. Birštono savivaldybėje šis skaičius minimaliai pasikeitė nuo 2004 m., kuomet vyrų ir moterų pasiskirstymas buvo atitinkamai 45,9 proc. ir 54,1 proc. Išskirtinė yra tik Neringos savivaldybė, čia vyrų skaičius yra didesnis nei moterų (atitinkamai 52,7 proc. ir 47,3 proc.). Lyčių pasiskirstymas Birštono savivaldybėje sutampa su Kauno

apskritis gyventojų pasiskirstymu pagal lytį (žr. 9 lentelę).

9 lentelė. Gyventojų sudėtis pagal lytį Lietuvos Respublikoje, Kauno apskrityje, kurortinėse savivaldybėse 2004–2012 m. pradžioje (proc.)

		2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Birštono savivaldybė	Vyrai	45,9	45,5	45,5	45,5	45,6	45,7	45,6	45,6	45,5
	Moterys	54,1	54,5	54,5	54,5	54,4	54,3	54,4	54,4	54,5
Druskininkų savivaldybė	Vyrai	45,9	46	46	46	46	46	45,9	45,9	45,8
	Moterys	54,1	54	54	54	54	54	54,1	54,1	54,2
Kauno apskritis	Vyrai	46,1	46,1	46,1	46	46	46	45,9	45,9	45,8
	Moterys	53,9	53,9	53,9	54	54	54	54,1	54,1	54,2
<i>Lietuvos Respublika</i>	<i>Vyrai</i>	<i>46,7</i>	<i>46,7</i>	<i>46,6</i>	<i>46,6</i>	<i>46,5</i>	<i>46,5</i>	<i>46,5</i>	<i>46,5</i>	<i>46,4</i>
	<i>Moterys</i>	<i>53,3</i>	<i>53,3</i>	<i>53,4</i>	<i>53,4</i>	<i>53,5</i>	<i>53,5</i>	<i>53,5</i>	<i>53,5</i>	<i>53,6</i>
Neringos savivaldybė	Vyrai	48,9	49,9	50,8	50,7	51,3	51,8	51,6	52,6	52,7
	Moterys	51,1	50,1	49,2	49,3	48,7	48,2	48,4	47,4	47,3
Palangos savivaldybė	Vyrai	45,7	45,6	45,5	45,3	45,1	44,9	45,1	44,8	44,6
	Moterys	54,3	54,4	54,5	54,7	54,9	55,1	54,9	55,2	55,4

Šaltinis: Statistikos departamentas prie LRV

Kaip ir visoje Lietuvoje, kurortinėse savivaldybėse (išskyrus Neringos) gyventojų skaičius tendencingai mažėja, todėl itin svarbu pritraukti naujus potencialius gyventojus. Birštono savivaldybė yra pasiryžusi dėti visas pastangas, kad pritrauktų naujus potencialius gyventojus, kurdama darbo vietas bei skatindama jaunų specialistų įsidarbinimo galimybes, teikdama paramą ir padėdama įsikurti Birštone.

2.1.2. Užimtumas ir nedarbas

Užimtumas. Remiantis Statistikos departamento duomenimis, 2011 m. Birštono savivaldybėje buvo 2100 užimtųjų, Lietuvoje tuo pačiu metu šis skaičius siekė 1 370 900 gyventojų, Kauno apskrityje – 272 500 gyventojų. Iki 2006 m. užimtų gyventojų skaičius išaugo 200. 2007 m. prasidėjo kritimas, kuris tęsėsi iki 2011-ųjų (2011 m. rodiklis pradėjo didėti). 2007 – 2010 laikotarpiu užimtų gyventojų skaičius sumažėjo 29 proc. 2011 m. Birštono rodiklis sudarė 0,77 proc. visų Kauno apskrities užimtųjų.

Lietuvoje užimtųjų skaičiaus padidėjimas pastebimas nuo 2004 iki 2007 m. (6,4 proc.), vėliau šis rodiklis tendencingai mažėjo iki pat 2011 m. (lyginant su 2007 m. ~10,6 proc.). Kauno apskrityje tendencija išliko panaši kaip ir Lietuvoje: padidėjimas iki 2008 m. sudarė 4,5 proc., vėliau prasidėjęs mažėjimas iki 2010 m. buvo ~13 proc. Tokia pati situacija pastebima Druskininkuose bei Palangoje. Druskininkuose iki 2008 m. kilo 13,46 proc., vėliau sumažėjo – 14,53 proc. Palangoje iki 2007 m. didėjo – 2,08 proc., vėliau užimtų gyventojų skaičius sumažėjo – 19,4 proc. Neringos savivaldybėje užimtumas visu 2004–2011 m. laikotarpiu svyravo tik 0,1 punkto (žr. 10 lentelę).

10 lentelė. Vidutinis metinis užimtųjų skaičius Lietuvos Respublikoje, Kauno apskrityje, kurortinėse Lietuvos savivaldybėse 2004 – 2011 m. (tūkst.)

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Birštono sav.	2,2	2,2	2,4	2,1	2	1,8	1,7	2,1
Druskininkų sav.	10,4	11,6	11,7	11,8	11,7	10,5	10,3	10
Kauno apskritis	299,9	288,7	303,6	313,4	303,2	282	266,9	272,5
<i>Lietuvos Respublika</i>	<i>1436,3</i>	<i>1473,9</i>	<i>1499</i>	<i>1534,2</i>	<i>1520</i>	<i>1415,9</i>	<i>1343,7</i>	<i>1370,9</i>
Neringos sav.	1,2	1,3	1,4	1,4	1,4	1,3	1,3	1,5
Palangos m. sav.	9,6	9,6	9,8	9,8	8,4	7	6,3	7,9

Šaltinis: Statistikos departamentas prie LRV

Lyginant su kitomis Lietuvos kurortinėmis savivaldybėmis, Birštono savivaldybėje užimtieji sudarė 41,2 proc. visų gyventojų. Didžiausias užimtųjų skaičius buvo Palangos miesto savivaldybėje – 45,8 proc., o mažiausias – Neringoje (39 proc.). Druskininkuose užimtieji sudarė 42,9 proc.

Nedarbas. Statistikos departamento duomenimis, 2011 m. Birštono savivaldybėje buvo užregistruota 0,3 tūkst. bedarbių, kurie sudarė 0,66 proc. visų bedarbių, užregistruotų Kauno apskrityje (45 500 bedarbių, tai yra, 18,4 proc. visų Lietuvos bedarbių).

Statistikos departamento duomenimis, Druskininkų savivaldybėje užregistruota 2200 bedarbių gyventojų, Palangos savivaldybėje – 1200, Neringos – 100. Lyginant su 2004 m., šioje savivaldybėje bedarbių skaičius nepakito (kaip ir Druskininkuose), tuo tarpu Palangoje šis skaičius išaugo 50 proc., o Birštone – net tris kartus (žr. 11 lentelę).

11 lentelė. Registruotų bedarbių skaičius Lietuvos Respublikoje, Kauno apskrityje, kurortinėse Lietuvos savivaldybėse 2004 – 2011 m., tūkst.

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Birštono sav.	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,2	0,3	0,3
Druskininkų sav.	2,2	1,6	1,1	0,9	1,1	2,2	2,8	2,2
Kauno apskritis	20,8	15	11,5	11,1	12,4	35,3	55,9	45,5
<i>Lietuvos Respublika</i>	<i>142,5</i>	<i>100,8</i>	<i>73,2</i>	<i>67,3</i>	<i>73,4</i>	<i>203,1</i>	<i>312,1</i>	<i>247,2</i>
Neringos sav.	0,1	0,1	0	0	0	0,1	0,1	0,1
Palangos m. sav.	0,8	0,6	0,4	0,3	0,3	1	1,7	1,2

Šaltinis: Statistikos departamentas prie LRV

Bedarbių santykį su visa darbo jėga parodo bedarbių procentas nuo darbingo amžiaus žmonių, kuris leidžia palyginti bedarbių skaičių ir nedarbo problematiką atskirose savivaldybėse. Birštono savivaldybėje, lyginant su kitomis kurortinėmis savivaldybėmis, yra vienas mažiausių registruotų bedarbių ir darbingo amžiaus gyventojų santykis – 8,5 proc. (žemesnis tik Neringoje – 4,2 proc.), Palangoje šis santykis siekia – 10,7 proc., o Druskininkuose – 14,3 proc. Birštone, lyginant su Kauno apskritimi, registruotų bedarbių ir darbingo amžiaus gyventojų santykis buvo 2,4 proc. punkto

mažesnis, lyginant su Lietuvos rodikliu – 3,2 proc. punkto (žr. 12 lentelę).

12 lentelė. Registruotų bedarbių ir darbingo amžiaus gyventojų santykis Lietuvos Respublikoje, Kauno apskrityje, kurortinėse savivaldybėse 2004–2011 m., proc.

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Birštono sav.	4,5	3,6	2,4	2,7	3,1	7	10,5	8,5
Druskininkų sav.	14,8	10,8	7,5	6,1	7,4	14,3	17,9	14,3
Kauno apskritis	4,9	3,5	2,7	2,6	2,9	8,3	13	10,9
Lietuvos Respublika	6,8	4,8	3,4	3,2	3,4	9,4	14,5	11,7
Neringos sav.	4,1	2,9	2,3	1,5	1,4	3,3	5	4,2
Palangos m. sav.	7,5	5,3	3,3	3	3,1	9,4	14,9	10,7

Šaltinis: Statistikos departamentas prie LRV

2.2. Gamtiniai ištekliai

Vandens telkiniai. Vienas svarbiausių ir reikšmingiausių vandens telkinių Birštone yra Nemunas. Tai ne tik didžiausia Lietuvos upė, bet ir buvęs svarbus vandens kelias, šiuo metu tapęs turistinių išteklių šaltiniu. Nemuno vidurupis – ypač vertinga apie 60-80 km ilgio upės atkarpa, kuri yra Regioniniame Nemuno kilpų parke.

Birštono savivaldybės teritorijoje yra ir kiti vandens telkiniai: Birštono tvenkiniai, Jundeliškių marios ir Širvinių tvenkinys.

Mišakai ir parkai. Birštono kurortas yra įsikūręs vienoje miškingiausių Lietuvos vietų. Miškai sudaro 46,5 proc. savivaldybės teritorijos - vyrauja spygliuočių medynai, kurie sudaro beveik 70 proc. Daugiausia iš jų – pušynai.

13 lentelė. Miškingumas Lietuvos Respublikoje, Kauno apskrityje, kurortinėse savivaldybėse 2004 – 2011 metais, proc.

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Birštono sav.	46,5	46,6	46,5	46,5	46,5	46,5	46,5	46,5
Druskininkų sav.	69,2	69,2	69,2	69,2	69,2	69,2	69,2	68,7
Kauno apskritis	29,5	29,5	29,6	29,6	29,6	29,6	29,6	29,6
Lietuvos Respublika	32	32,5	32,7	32,8	32,9	33,1	33,2	33,3
Neringos sav.	84,1	84,1	84,1	84,1	84,1	83	83	83
Palangos m. sav.	39,9	40,1	39,9	39,9	39,9	39,9	40	40

Šaltinis: Statistikos departamentas prie LRV

Birštono savivaldybės miškingumas per aštuonerius metus (nuo 2004 m.) nepakito. Lyginant su vidutiniu Kauno apskrities miškingumu, Birštono miškingumas yra 16,9 procentinio punkto aukštesnis. Kita vertus, tik Palangos savivaldybėje miškingumas yra mažesnis nei Birštone – 40 proc.

Neringoje šis skaičius sudaro 83 proc., Druskininkuose - 68,7 proc. visos teritorijos ploto. Beveik visose kurortinėse savivaldybėse miškingumas išliko nepakitęs (2004–2011 m. laikotarpiu), tik Neringos savivaldybėje jis sumažėjo 1,1 proc. punkto (žr. 13 lentelę).

Birštono teritorijoje esantis regioninis Nemuno kilpų parkas, apimantis ir dalį Prienų raj. bei Alytaus raj. savivaldybių, užima 250 km² plotą (25 171 ha), iš kurių net 69 proc. užima miškai (garsusis Punios šilas su rezervatu, Prienų šilas, Siponių miškai ir kt.). Parke yra 18 draustinių, daug vertingų istorijos, kultūros ir gamtos objektų. Unikalus, senovinis Žvėrinčiaus miškas. Taip pat ir Nemuno kilpų regioniniam parkui priklausantis Punios šilas – ypatingos botaninės vertės miškas, išsaugojęs pirmųjų Lietuvos girių bruožus, kuriame auga aukščiausios Lietuvos pušys ir eglės bei randama daug saugomų augalų rūšių. Šiame šile jau 160 metų šlama aukščiausia Lietuvos pušis, siekianti 42 m. Degsnės maumedyne auga keli apie 46 m. aukščio maumedžiai, tarp kurių – aukščiausias Lietuvos medis - Degsnės miško maumedis.

2.3. Gydomieji ištekliai

Mineralinis vanduo. Mineraliniai vandenys – tai požeminiai vandenys, turintys daugiau negu paprastai mineralinių (rečiau organinių) komponentų ir/arba pasižymintys specifinėmis fizikinėmis, cheminėmis ir biologiškai aktyviomis savybėmis (temperatūra, rūgštingumu, radioaktyvumu). Mineraliniai vandenys Lietuvoje žinomi jau nuo 13 amžiaus - vietos gyventojai iš jų gaminosi druską, vėliau, pastebėję jų „stebuklingą“ galią, gydėsi patys ir padėjo kitiems.

Lietuvoje yra žinomas ir eksploatuojamas trejopas mineralinis vanduo: 1) be specifinių komponentų; 2) bromo ir 3) sulfidinis. Be specifinių komponentų balneologinės grupės mineralinis vanduo, randamas visoje Respublikos teritorijoje ir įvairiame gylyje, skiriasi tik mineralizacija bei hidrogeochemine sudėtimi. Pagal mineralizaciją geriamasis vanduo skirstomas į: mažos (1-5 g/l), vidutinės (5-15 g/l), didelės mineralizacijos (15-35 g/l) ir sūrymus (>35 g/l). Jo sudėtis dažniausiai yra chloridinė ir sulfatinė. Sulfatinis mineralinis vanduo paplitęs šiaurinėje ir šiaurės vakarinėje Respublikos dalyje, kur yra gipsinių permio ir devono uolienų. Kuo giliau slūgso požeminis vanduo, tuo daugiau jame ištirpusių cheminių medžiagų ir tuo aukštesnė jo temperatūra.

1846 m. Birštone buvo atrasti gausūs mineralinio vandens šaltiniai ir juos imta naudoti gydymui. Pirmosios gydyklos buvo pastatytos 1855 m. Mieste veikia dvi sanatorijos – „Tulpės“ ir „Versmė“, kuriose yra baseinai, mineralinio vandens ir purvo vonios, teikiama daug kitų paslaugų.

Geriamasis mineralinis vanduo. Iki šių dienų Birštone veikia seniausia mineralinio vandens pilstymo įmonė Lietuvoje, kuri savo veiklą pradėjo dar 1924 m.

Į Birštono biuветes ir į vietinę mineralinio vandens pilstymo gamyklą tiekiamas vanduo yra mažos ir vidutinės mineralizacijos, be specifinių komponentų (natrio chloridinis).

Sanatorijos „Tulpės“ geltonojoje biuvetėje iš 125 m. gylio trykšta mineralinis vanduo „Vytautas“, kurio bendra mineralizacija siekia daugiau nei 8 g/l. Sanatorijos „Versmė“ biuvetėje taip pat galima paragauti mineralinio vandens „Vytautas“, tik jis išgaunamas iš kito - 60 m gylio gręžinio. Kaip tik šis vanduo išpilstomas į butelius ir prisotinamas angliarūgšte, kad ilgą laiką išlaikytų savo chemines savybes. Bendra vandens mineralizacija sudaro 7,5 g/l.

Birštono mineralinio vandens pilstymo gamykloje šiuo metu išpilstomi ir į rinką tiekiami trijų pavadinimų natūralaus mineralinio vandens gaminiai:

- Natūralus mineralinis vanduo „Vytautas“ - pirmasis ir seniausias lietuviškas mineralinis vanduo, pradėtas pilstyti į butelius dar 1924 m. Tai daugiausia organizmui naudingų mineralinių medžiagų turintis, todėl sveikatai ypač naudingas lietuviškas mineralinis vanduo. Natūralus mineralinis vanduo (pH 7,1) išgaunamas iš 60 m. gylio.
- Natūralaus mineralinio vandens „Birutė“ vardas žinomas nuo 1922 m. Nuo senų laikų - tai jaunatvės, žvalumo ir tyrumo simbolis. „Birutė“, nors ir turėdama pakankamai nemažą ištirpusių mineralinių medžiagų kiekį (vandens mineralizacija siekia 2,7 g/l), yra gana lengvo ir pakankamai švelnaus skonio. Silpnai šarminis vanduo (pH 7,5) vartotojus pasiekia iš 54 m gylio.
- „Akvilė“ - tai mažos mineralizacijos (0,3 g/l) natūralus mineralinis vanduo, išgaunamas Birštone. Žemės gelmėse vanduo „Akvilė“ prisotina žmogui gyvybiškai svarbių mineralinių medžiagų - kalcio, magnio, kalio, tačiau dėl subtiliai subalansuoto šių medžiagų kiekio išsaugo švelnų ir gairių tyro šaltinio vandens skonį. Jame ypač mažai natrio (2,5 mg/l), todėl tinkamas vartoti visiems be jokių apribojimų. Silpnai šarminis (pH 7,4) mineralinis vanduo išgaunamas iš 53 m gylio.

Procedūroms naudojamas mineralinis vanduo. Išoriniam vartojimui (balneologinėms procedūroms) naudojamo vandens mineralizacija prasideda nuo 10 g/l. Jis skirstomas į mažos mineralizacijos (10-20 g/l), vidutinės (20-40 g/l) ir aukštos mineralizacijos (40-80 g/l). Kadangi vandens mineralizacija virš 80 g/l sukelia neigiamas širdies ir kraujagyslių, nervų ir kitų organizmo sistemų reakcijas, atsiranda destruktiniai pakitimai odoje.

Vidutinės mineralizacijos vanduo yra optimalus daugelio susirgimų gydymui. Išoriškai naudojant mineralinį vandenį (voniose, baseine) organizmas veikiamas mechaniškai (hidrostatika), termiškai ir chemiškai.

Birštono sanatorijų gydyklose balneologinėms procedūroms naudojamas vidutinės

mineralizacijos bromo vanduo. Tokiame vandenyje atsipalaiduoja raumenys, padidėja venų sienelių tonusas, sustiprėja kraujotaka ir medžiagų apykaitos procesai, pagilėja kvėpavimas, pagerėja deguonies pasisavinimas. Mineralinis vanduo teigiamai veikia ir imuninę sistemą, mažina skausmą bei uždegimus. Mineralinio vandens procedūros sanatorijų gydyklose skiriamos periferinės nervų sistemos, sąnarių bei stuburo, lėtinių vidaus organų, odos ligų, neurozių, lėtinio nuovargio sindromo ir kitų ligų gydymui.

Sanatorijos „Tulpės“ biuvetėje išgaunamas mineralinis vanduo „Vytautas“ naudojamas gydant lėtinį gastritą su sumažinta ar normalia sekrecija bei rūgštingumu, lėtinį gastritą su padidinta skrandžio sulčių sekrecija ir (ar) padidintu rūgštingumu, lėtinį tulžies pūslės uždegimą, kai tulžies pūslės motorinė funkcija yra sumažėjusi ar padidėjusi, ir kitas ligas. Balneologinėms procedūroms naudojamas mineralinis vanduo „Vaidilutė“ yra išgaunamas iš 306 m gylio, o šio vandens mineralizacija siekia beveik 27 g/l.

Sanatorijos „Versmė“ gydyklose naudojamas to paties pavadinimo mineralinis vanduo, kurio bendra mineralizacija yra didesnė nei 22 g/l. Vertingų mineralų turintis vanduo išgaunamas net iš 315 m. gylio. Šiuo metu tai giliausias veikiantis gręžinys Birštono kurorte.

Gydymas purvu. Gydomasis purvas – tai gamtiniai organiniai-mineraliniai koloidiniai dariniai, turintys biologiškai veiklių medžiagų ir gyvųjų mikroorganizmų. Peloidoterapijos procedūros dažniausiai atliekamos sanatorijose. Gydomo purvu Birštone pradžia – reikšmingas įvykis. Purvo gydyklos, papuoštos Raudonojo kryžiaus emblema, pastatytos dar 1927 m.

Birštone naudojamas gydomasis durpinis purvas. Efektyviausia šio unikalaus durpinio purvo sudedamoji dalis yra koloidinė frakcija, susidedanti iš humusų, bitumų, vaško, celiuliozės ir lignino. Purvo procedūros skiriamos, esant lėtiniams sąnarių uždegimams, deformuojančiai osteoartrozei, lėtiniam spondiloartritui, Bechterevo ligai, osteochondrozei, spondiloartrozei, raumenų, sausgyslių, kaulų traumoms ir susirgimams, kontraktūroms po nudegimų, traumų, uždegimų, poūmiais ir lėtiniams periferinės nervų sistemos susirgimams, centrinės nervų sistemos susirgimams (liekamieji reiškiniai po meningoencefalito, encefalomielito, vaikų cerebrinio paralyžiaus, stuburo ir galvos smegenų traumų pasekmės be epilepsijos ir psichikos sutrikimų), po tarpšlanktelių diskų operacinio gydymo, lėtiniams ginekologiniams uždegimams, funkciniam kiaušidžių nepakankamumui, nevaisingumui, lėtiniam prostatitui, orchitui, epididimitui, lėtiniams virškinimo sistemos susirgimams.

Durpinis purvas yra naudojamas purvo aplikacijų (įvyniojimų), purvo ir mineralinių vonių, sauso purvo maišeliuose aplikacijų bei savitarnos purvo (purvas su moliu) procedūroms. Gydymui naudojamas durpinės kilmės gydomasis purvas, įkaitintas iki 46 - 48 C.

2.4. Finansiniai ištekliai

Birštono biudžeto pajamų dinamika nuo 2004 m. kito gana ženkliai. Didžiausias biudžeto sumažėjimas, lyginant su praėjusiais metais, buvo 2010 m. (-22,7 proc.), o didžiausias padidėjimas – 2012 m. (39,1 proc.). Lyginant šių metų biudžetą su 2004 m., jo pajamos išaugo net 90 proc. (žr. 14 lentelę).

14 lentelė. Birštono savivaldybės biudžeto pajamų dinamika, tūkst. Lt 2004 – 2012 m.

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Birštono sav. biudžeto pajamos (tūkst.Lt)	15194	17117	20877,3	20312,44	24158	26697	20636	20825	28974
Pokytis lyginant su praėjusiais metais (proc.)	-	12,7	22	-2,7	18,9	10,5	-22,7	0,9	39,1

Šaltinis: Birštono savivaldybės administracija

Analizuojant biudžeto išlaidų dinamiką, tendencijos išlieka labai panašios kaip ir biudžeto pajamose. Mažiausiai išlaidų turėta 2004 m., o daugiausiai – 2012 m. Procentinis išlaidų skirtumas 2004-2012 m. Birštono savivaldybėje yra 90 proc. (atitinka gautas pajamas), žr. 15 lentelę.

15 lentelė. Birštono savivaldybės biudžeto išlaidų dinamika, tūkst. Lt 2004 – 2012 m.

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Birštono sav. biudžeto išlaidos (tūkst. Lt)	15250	17175	22026	20324	19589	26971	21883	22918	28974
Pokytis lyginant su praėjusiais metais (proc.)	-	12,62	28,25	-7,729	-3,618	37,69	-18,9	4,732	26,4

Šaltinis: Birštono savivaldybės administracija

2012 m. daugiausiai išlaidų skirta savivaldybės infrastruktūros objektų priežiūros ir modernizavimo programai (11344,10 tūkst. Lt), Švietimo veiklos programai – 7011,00 tūkst. Lt (2008 m. Švietimo kokybės ir mokymosi aplinkos užtikrinimo programos įgyvendinimui užtikrinti buvo skiriama 6845,40 tūkst. Lt biudžeto lėšų), kultūros puoselėjimo ir visuomeninių organizacijų veiklos programai (4592,40 tūkst. Lt) bei infrastruktūros objektams (4981,50 tūkst. Lt).

3. EKONOMINĖ APLINKA

3.1. Verslo aplinka

3.1.1. Verslo struktūra

Birštono savivaldybėje savo veiklą vykdo tiek viešojo, tiek ir privataus sektorių įstaigos. Statistikos departamento duomenimis, 2012 m. Birštono savivaldybėje buvo užfiksuota 102 veikiančių ūkio subjektai, sudarantys 0,59 proc. visų Kauno apskrityje veikiančių ūkio subjektų:

- 1 savivaldybės įmonė;
- 35 uždarnosios akcinės bendrovės;
- 1 akcinė bendrovė;
- 1 žemės ūkio bendrovė;
- 7 viešosios įstaigos;
- 1 valstybės biudžetinė įstaiga;
- 22 asociacijos;
- 13 savivaldybės biudžetinių įstaigų;
- 1 kooperatinė bendrovė;
- 20 individualių įmonių.

Nors nuo 2004 m. Birštono savivaldybėje veikiančių ūkio subjektų skaičius išaugo nuo 85 iki 102 (20 proc.), tačiau, lyginant su kitomis kurortinėmis savivaldybėmis, bendras ūkio subjektų skaičius yra mažas. Druskininkų savivaldybėje veikiančių ūkio subjektų skaičius 2012 m. pradžioje buvo 541 (lyginant su 2004 m. išaugo 12,47 proc.), Neringos savivaldybėje - 175 (lyginant su 2004 m. išaugo 5,42 proc.), Palangos savivaldybėje - 644 (lyginant su 2004 m. išaugo 3,7 proc.), žr. 16 lentelę.

16 lentelė. Veikiančių ūkio subjektų skaičius Kauno apskrityje ir kurortinėse savivaldybėse 2004-2012 m. pradžioje

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Birštono sav.	85	93	92	90	99	97	100	100	101
Druskininkų sav.	481	471	467	494	544	560	553	567	541
Kauno apskritis	14457	14824	14771	15551	16287	16989	16847	17661	17121
Neringos sav.	166	155	166	182	203	195	185	194	175
Palangos m. sav.	621	605	616	627	679	693	673	683	644

Šaltinis: Statistikos departamentas prie LRV

Remiantis Statistikos departamento duomenimis, Birštone veikiančių įmonių dydis buvo įvairus. 2012 m. daugiausiai buvo ūkio subjektų, kuriuose dirbo iki 4 darbuotojų. Nuo 2004 m. tokio

tipo ūkio subjektų skaičius išaugo 25 proc. Didžiausias augimas (lyginant su 2004 m.) buvo įmonių, kuriose dirba 10-19 darbuotojų - net 140 proc. Daugiau informacijos pateikiama žemiau esančioje lentelėje.

17 lentelė. Veikiančių ūkio subjektų skaičius Birštono savivaldybėje 2004-2012 m.

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
0–4 darbuotojai	48	51	52	50	55	56	57	58	60
5–9 darbuotojai	18	17	16	14	20	15	17	16	12
10–19 darbuotojų	5	11	8	11	9	10	10	9	12
20–49 darbuotojai	10	9	11	10	10	10	10	11	10
50–99 darbuotojai	3	4	4	4	4	5	4	5	6
150–249 darbuotojai	1	1	1	1	1	1	1	1	1

Šaltinis: Statistikos departamentas prie LRV

3.1.2. Parama verslui

Viešojo ir privataus verslo plėtra yra skatinama įvairiomis paramos verslui priemonėmis – mokesčių lengvatomis, mokymu, tarpininkavimu, viešosios ir privačios partnerystės projektų, subsidijų, lengvatų teikimu ir t.t. Šios priemonės yra valdomos ne tik centrinės, bet ir vietinės valdžios.

Smulkią ir vidutinio verslo parama skiriama vadovaujantis Birštono savivaldybės smulkią ir vidutinio verslo rėmimo fondo nuostatais, kuriuose numatoma savivaldybės teikiamos paramos Birštono savivaldybėje įregistruotiems verslo subjektams forma, teisės gauti šio fondo paramą sąlygos ir paramos teikimo tvarka. Fondo lėšos gali būti naudojamos įmonės įregistravimo lėšoms padengti, taip pat verslo planų, mokslo tiriamųjų darbų ir (ar) paraiškų finansinei paramai iš kitų fondų gauti rengimo išlaidoms padengti. Atlyginama ir rinkodaros priemonių rengimo išlaidos, paskolų ir (ar) lizingo, imamų verslo plėtros projektams vykdyti, pateikus verslo planą, palūkanoms padengti. Fondas kompensuoja kvalifikacijos kėlimo išlaidas.

3.1.3. Investicinė aplinka

Materialinės investicijos. Materialinės investicijos, jų dydis yra vienas iš pagrindinių rodiklių, apibūdinančių vietovės investicinį patrauklumą. Materialinių investicijų dydis Lietuvos Respublikoje ir Kauno apskrityje pateikiamas 18 lentelėje.

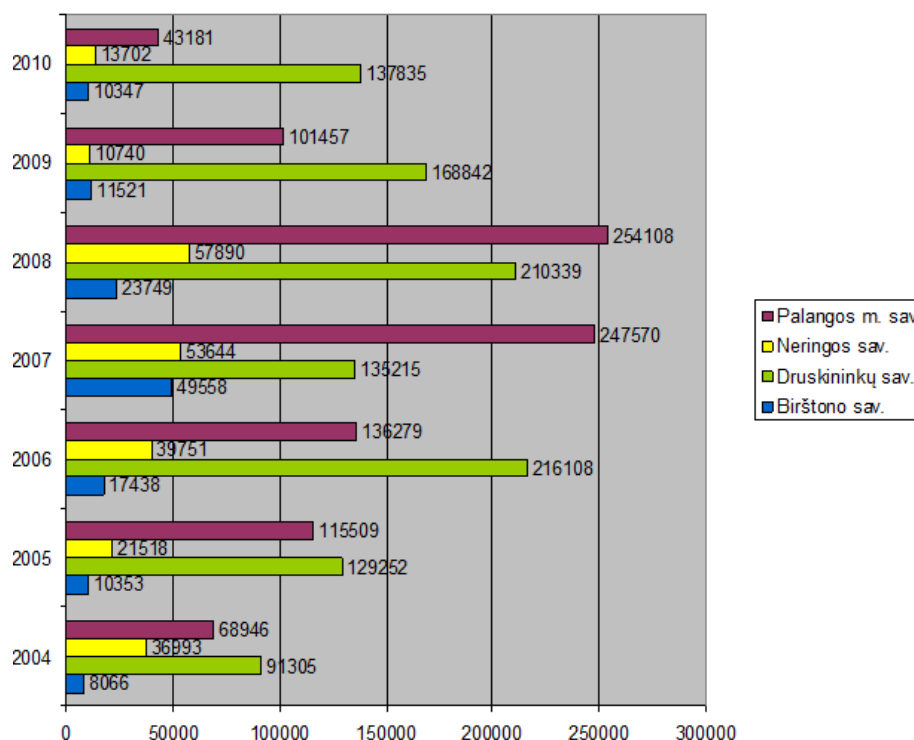
18 lentelė. Materialinės investicijos Lietuvos Respublikoje, Kauno apskrityje 2004 – 2011 m.

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Kauno apskritis	2285208	3000111	3750757	5138811	4622972	2203259	1787348
Lietuvos Respublika	13853665	17725990	22943132	31733816	28757611	15581912	11944417

Šaltinis: Statistikos departamentas prie LRV

Lyginant Birštono ir kitų kurortinių savivaldybių materialinių investicijų dinamiką (žr. 18 lentelę, 4 paveikslą), matoma, kad Birštono savivaldybei tenka mažiausias skaičius materialinių investicijų. Panaši situacija yra ir Neringos savivaldybėje, kurioje materialinių investicijų skaičiaus padidėjimas buvo jaučiamas tik 2007–2008 m., o 2009 m. jis itin sumažėjo (-81 proc.). 2004–2008 m. stabiliai augo Palangos miesto savivaldybės materialinių investicijų skaičius (per visą laikotarpį net 3,7 karto). Druskininkuose lyginant 2004–2010 m. materialinių investicijų padaugėjo 51 proc. Didžiausias padidėjimas buvo 2008 m. (210339 tūkst. Lt).

4 paveikslas. Materialinių investicijų dinamika kurortinėse savivaldybėse 2004 – 2010 m., tūkst. Lt

Šaltinis: Statistikos departamentas prie LRV

Birštono savivaldybėje 2010 m. vienam gyventojui teko 2015 Lt materialinių investicijų. Didžiausias materialinių investicijų augimas, lyginant su praėjusiais metais, buvo 2007 m. (184,25 proc.), didžiausias sumažėjimas – 2008 m. (-51,84 proc.). Materialinių investicijų skaičius vis dar mažėja, 2007–2010 m. laikotarpiu šis skaičius sumažėjo 76,6 proc. (žr. 19 lentelę).

19 lentelė. Materialinių investicijų, tenkančių vienam gyventojui, skaičius Birštono savivaldybėje 2004–2010 m.

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Birštono sav. (Lt)	1510	1958	3315	9423	4538	2304	2015
Pokytis lyginant su praėjusiais metais (proc.)	-	29,67	69,31	184,25	-51,84	-49,23	-12,54

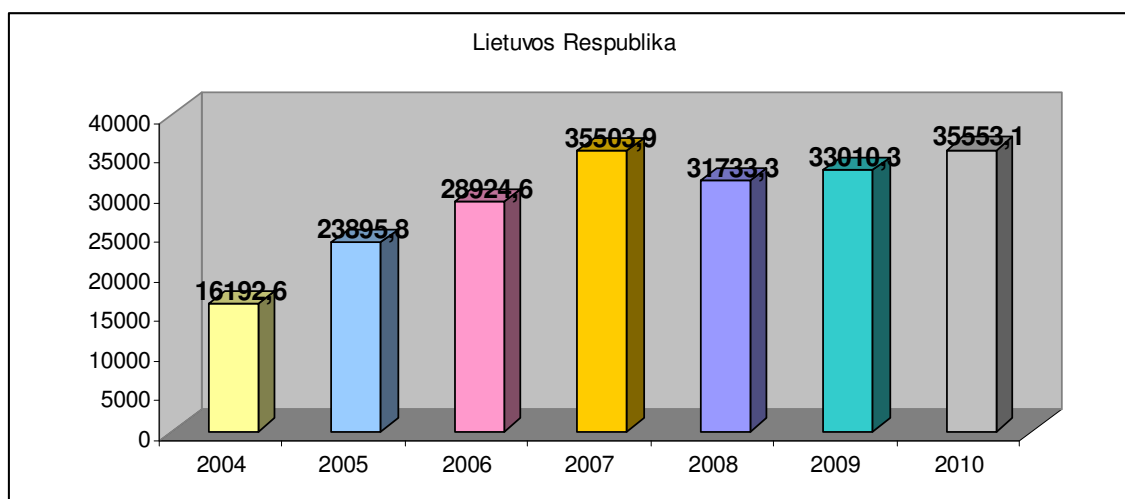
Šaltinis: Statistikos departamentas prie LRV

Tiesioginės užsienio investicijos. Teigiama, kad tiesioginės užsienio investicijos (toliau - TUI) yra šalies ekonomikos augimo pagrindas. TUI spartina ūkio plėtrą, padeda diegti modernias technologijas, suformuoti ilgalaikius ekonominius finansinius santykius ir interesus tarp tiesioginio užsienio investuotojo ir tiesioginio investavimo įmonės.

Siekiant tapti labiau konkurencingais tarptautinėje rinkoje, itin svarbus veiksnys yra palanki investicinė aplinka, kurioje sparčiai gali vystytis technologijos, augti ekonomika. Birštono savivaldybei, kad užtikrintų ilgalaikį miesto ekonomikos augimą, TUI pritraukimas tampa vienu iš prioritetų siekiant teigiamų pokyčių savivaldybėje.

Remiantis Statistikos departamento duomenimis, 2010 m. pabaigoje Lietuvoje TUI siekė 35553,1 mln. Lt, tai didžiausias TUI skaičius 2004–2010 m. laikotarpiu. Lyginant TUI šiame laikotarpyje, pažymėtina, kad jų skaičius išaugo 2,2 karto. Vienam gyventojui 2004 m. teko 4727 Lt TUI, 2010 m. pabaigoje buvo skaičiuojama 10958 Lt (žr. 5 paveikslą).

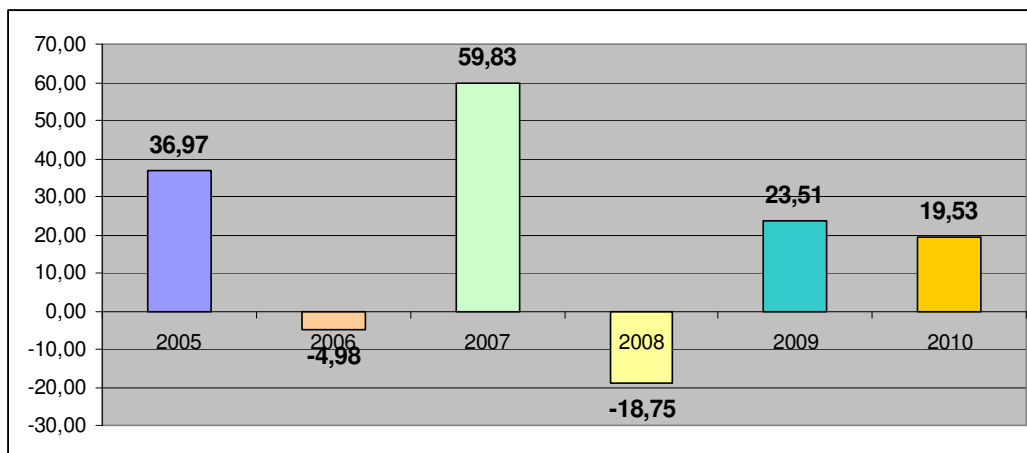

5 paveikslas. Tiesioginės užsienio investicijos Lietuvoje 2004–2010 m., mln. Lt

Šaltinis: Statistikos departamentas prie LRV

Tiesioginių užsienio investicijų judėjimas Kauno apskrityje 2004–2010 m. laikotarpiu buvo labai dinamiškas. Lyginant 2005 m. su 2004 m., TUI išaugo ~37 proc., 2006 metais investicijų kiekis sumažėjo ~5 proc., o 2007 m. TUI augimas buvo didžiausias, siekęs 59,8 proc., tačiau 2008 metais šis skaičius sumažėjo iki 18,75 proc., o 2009-2010 m. tiesioginių užsienio investicijų augimas išliko stabilus ~20 proc. (žr. 6 paveikslą).

Birštono savivaldybėje užsienio investicijų sulaukiama itin mažai. 2010 m. pabaigoje buvo skaičiuojama 0,4 mln. Lt TUI, o tai sudaro tik 0,008 proc. Kauno apskrities TUI.

6 paveikslas. TUI dinamika Kauno apskrityje 2005–2010 m., proc.

Šaltinis: Statistikos departamentas prie LRV

Lyginant su kitomis Lietuvos kurortinėmis savivaldybėmis, Birštonas TUI srityje taip pat išlieka nekonkurencingas. 2010 m. pabaigos duomenimis, Birštono savivaldybėje vienam gyventojui teko 72 Lt TUI, tuo tarpu Kauno apskrityje – 7271 Lt, Druskininkuose - 1112 Lt, Neringoje – 4589 Lt. Palanga sulaukia daugiausiai TUI, šioje savivaldybėje vienam gyventojui tenka 6351 Lt TUI (žr. 20 lentelę).

20 lentelė. TUI Kauno apskrityje ir kurortinėse savivaldybėse (tūkst. Lt) 2004–2010 m.

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Birštono sav.	0,1	0,1	0	0,1	0,3	0,2	0,4
Druskininkų sav.	2,6	1,9	4	16,4	19,7	19,9	25,9
Kauno apskritis	1886,9	2584,5	2455,8	3925,2	3189,3	3939,1	4708,5
Neringos sav.	0,1	..	2,9	26,5	20,8	17,4	17,7
Palangos m. sav.	6,2	23,7	2,2	124,5	304,5	117	109,5

Šaltinis: Statistikos departamentas prie LRV

Lietuvos TUI reitinge iš 60 savivaldybių pagal šį rodiklį Birštono savivaldybė užima 56 vietą, aplenkdamą Rietavo, Šilalės raj., Kalvarijos ir Pagėgių savivaldybes. Druskininkai šiame reitinge yra 30 vietoje, o šiek tiek žemiau – 33 vietoje – Neringa. Aukščiausią poziciją pagal vienam gyventojui tenkančių TUI skaičių užima Palanga – 16 vieta reitinge.

Projektinė veikla. Remiantis ES struktūrinės paramos svetainės⁵ duomenimis, visoje Birštono savivaldybėje finansuojami 26 projektai, kurių bendra vertė beveik 54 mln. Lt (ES skirtos lėšos daugiau nei 33 mln. Lt).

Birštono savivaldybė (įstaiga) iš 16 projektų už daugiau nei 22 mln. Lt (ES lėšos – daugiau nei 19 mln. Lt) jau baigė įgyvendinti 7 projektus, kurių metu įsisavinta daugiau nei 4 mln. Lt

⁵ Šaltinis: www.esparama.lt

ES Struktūrinių fondų lėšų. Dar 15 mln. Lt ES lėšų savivaldybė įsisavins per šiuo metu įgyvendinamus 9 projektus, kuriais siekiama gerinti bendruomeninę (susisiekimo, turizmo, sporto) infrastruktūrą, užtikrinti socialinių paslaugų plėtrą bei įgyvendinti energiją taupančias priemones visuomeniniuose pastatuose.

UAB „Birštono šiluma“ už daugiau nei 1 mln. Lt projekto lėšų (ES – 0,5 mln.Lt, 2010-2011 m.) modernizavo susidėvėjusias ir nutiesė naujas centralizuoto šilumos tiekimo trasas.

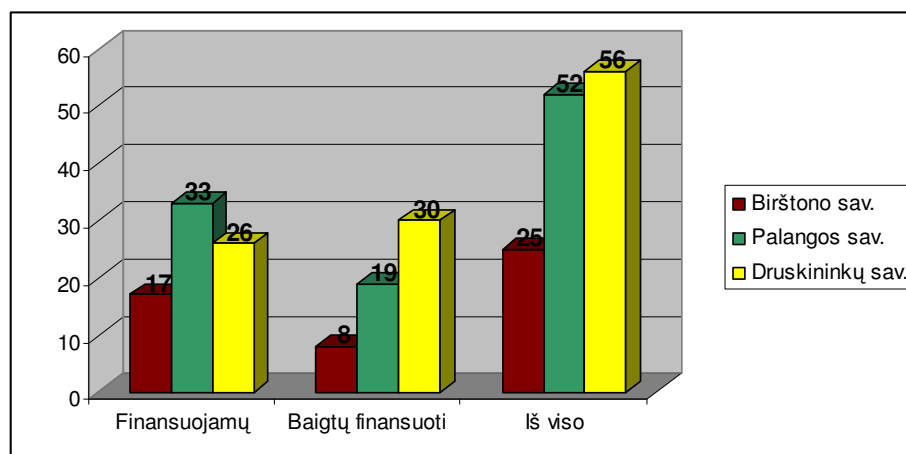
UAB „Birštono mineraliniai vandenys“ ir K^O įgyvendina 5 projektus už daugiau nei 13 mln. Lt (ES lėšos apie 5 mln. Lt). Projektai skirti įmonės produktyvumo didinimui, investicijoms į didelės pridėtinės vertės gamybos technologijas bei diegiant elektroninę verslo valdymo sistemą, o taip pat vadovų ir specialistų profesinių kompetencijų ugdymui, keliant darbuotojų kvalifikaciją, bei eksporto plėtrai į Rusiją, Dubajų (Jungtiniai Arabų Emyratai), Vokietiją ir Kiniją.

UAB „Birštono šaltinis“ beveik 14 mln. Lt (ES lėšos – 4 mln. Lt) vertės investiciniu projektu rekonstruoja nenaudojamą pastatą Birštone, kuris sukurs kompleksinę sanatorinio gydymo infrastruktūrą, tinkamą apgyvendinimui, maitinimui, taip pat ir kitoms – konferencijų ir renginių organizavimo, aktyvaus poilsio, ekologinio-pažintinio turizmo – paslaugoms.

Birštono sporto centras už beveik 3,5 mln. Lt (ES – 3,1 mln.Lt) vykdo dviračių trasų plėtrą Birštono kurorte. Projekto metu iki 2014 m. bus įrengtos dviračių takų atkarpos (beveik 4,9 km) Birštono mieste, kurios sujungs esamas ir naujai įrengiamas dviračių trasas.

UAB „Taneta“ daugiau nei 0,6 mln. Lt vertės projektu siekia plėsti pardavimų rinką užsienyje, o Birštono parapijos „Caritas“ organizacija daugiau nei 0,6 mln. Lt projekto lėšų skiria socialinės rizikos grupių ir socialinę atskirtį patiriančių asmenų integracijai į darbo rinką.

Palyginimui 7 paveiksle pateikiama trijų kurortinių savivaldybių (Birštono, Palangos ir Druskininkų) įgyvendinamų investicinių projektų skaičius.

7 paveikslas. Investiciniai projektai Birštono, Palangos ir Druskininkų savivaldybėse

Šaltinis: www.esparama.lt

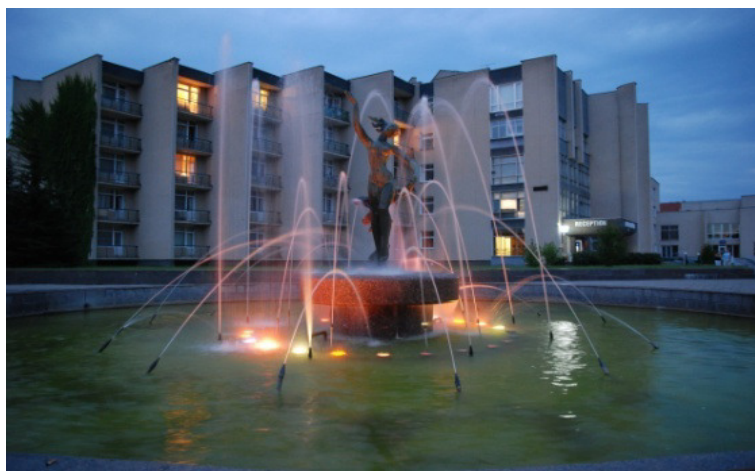
Lyginant su kitomis kurortinėmis savivaldybėmis, Druskininkuose baigta įgyvendinti 30 projektų (bendra vertė - 172 707 912,92 Lt, ES skirtos lėšos - 83 787 311,09 Lt) bei šiuo metu finansuojami dar 26 projektai, kurių vertė 77 962 766,68 Lt (ES skirtas finansavimas – 53 274 281,08 Lt). Palangos savivaldybės teritorijoje pateiktos 52 paraiškos projektams finansuoti. Iš jų 33 yra įgyvendinami, 19 – baigtų finansuoti. Baigtų įgyvendinti projektų vertė siekia 55 719 123,23 Lt (ES skirtas finansavimas 38 239 503,15 Lt). Šiuo metu įgyvendinamiems projektams reikalinga 146 718 952,02 Lt (ES skirtos lėšos 99 210 672,33 Lt). Neringos savivaldybėje nėra nei vieno finansuojamo ar baigto finansuoti projekto.

3.2. Pagrindinės Birštono kurorto veiklos

3.2.1. Sveikatinimas ir gydymas

Tinkami kurortiniam gydymui gamtiniai išteklių – mineralinis vanduo, gydomasis purvas - ir sukurta infrastruktūra bei kurortinis statusas lėmė, kad Birštone sveikatinimas ir gydymas yra vienos pagrindinių veiklų, šalia kurių lygiagrečiai eina ir turizmo, sporto, pramogų ar kitokių laisvalaikio praleidimo priemonių organizavimas.

„*Versmė*“ – specializuoto gydymo ir poilsio įstaiga, teikianti reabilitacijos, palaikomosios ir

ambulatorinės reabilitacijos bei sanatorinio gydymo paslaugas. Vienu metu gydykla gali priimti 340 žmonių, kuriuos aptarnauja 192 darbuotojai (sudarantys 9,14 proc. visų Birštono savivaldybės užimtųjų). Per metus šioje sanatorijoje apsilanko apie 10 000 klientų. Rekonstruotose „*Versmės*“ sanatorijos gydyklose naudojamos naujausios

technologijos, moderni medicininė įranga. Gydant ir sveikatinant prioritetas teikiamas natūraliems gydomiesiems veiksniams – gydomajam purvui ir mineraliniam vandeniui. Teikiamos natūralaus purvo, purvo + molio + mineralinio vandens procedūros, haloterapija druskų kambaryje. Įrengtos treniruoklių salės, mineralinio vandens baseinas, pirčių kompleksas. Sanatorijoje „*Versmė*“ teikiamos ir konferencijų organizavimo bei maitinimo paslaugos.

„*Tulpė*“ – pirmoji sanatorija, įsikūrusi Birštone, jungianti sanatorinį gydymą kartu su SPA procedūromis. „*Tulpės*“ gydyklos tikslinės klientų grupės yra trys: atvykstantys ilsėtis, gydytis ir atsipalaiduoti. Čia siūlomos specialios sveikatinimo ir gydymo programos (pvz.: sąnarių susirgimams

gydyti, turintiems kraujospūdžio problemų, antistresinė-relaksacinė programa, grožio terapija ir t.t.). Gyvenamieji kambariai yra atnaujinti, moderniai įrengta gydykla. „Tulpės“ sanatorija derina modernaus balneologinio centro ir profesionalios prancūziškos kosmetikos procedūras bei suteikia galimybę pajusti visokeriopą naudą kūnui ir odos grožiui. „Tulpės sanatorija“ orientuojasi ir yra parengusi įvairių gydymo ir sveikatinimo procedūrų kompleksų skirtingo amžiaus, lyties ir poreikių žmonėms. Dėl šių priežasčių 2005 m. gydymo ir sveikatinimo paslaugų kompleksai, atliekami naudojant aukštos mineralizacijos mineralinį vandenį „Vaidilutė“, buvo apdovanoti konkurse „Lietuvos metų gaminy 2005“ aukso medaliu, o 2006 m. pelnė apdovanojimą už unikalų savaitgalio poilsio kompleksą būsimiems tėveliams „Naujos gyvybės belaukiant“.

UAB „Karališkoji rezidencija“**** – kurortinis SPA viešbutis, kuriame didžiausias dėmesys,

atkuriant gerą savijautą bei sveikatą, yra skiriamas natūraliam gamtiniam poveikiui: balneoterapija (įvairios vandens procedūros), talasoterapija (jūros dumbliai ir purvas), gydomasis purvas ir mineralinis vanduo, filoterapija (žolelių vonios ir inhaliacijos), kinezoterapija (vandenyje ir salėje), fizioterapija, įvairūs masažai ir SPA procedūros. Didelis dėmesys „Karališkojoje rezidencijoje“

skiriamas sveikai bei subalansuotai mitybai. Veikia 100 vietų konferencijų salė, 90 vietų koncertų ir kino salė bei 30 vietų posėdžių salė.

UAB „Nemuno slėnis“**** – viešbutis Birštone, teikiantis SPA ir masažų paslaugas, organizuojantis konferencijas, sportines veiklas (vandens ir sausumos dviračiai, šuoliai parašiotu, skrydžiai oro balionu, treniruoklių salė, krepšinio ir lauko teniso aikštelės ir t.t.).

Lyginant su kitomis kurortinėmis savivaldybėmis, paminėtina, kad Druskininkuose šiuo metu veikia 8 sanatorijos bei SPA procedūras teikiančios gydyklos:

Draugystės sanatorija, Eglės sanatorija, Druskininkų gydykla, Grand SPA Lietuva, mokymo centras „Dainava“, sanatorija „Belorus“, SPA Vilnius SANA, VUVL filialas Druskininkuose „Saulutė“. Neringos savivaldybėje sanatorių nėra. Palangoje veikia 10 gydymo arba sveikatinimo paslaugas teikiančių įstaigų: viešbučiai, teikiantys SPA paslaugas („Vanagupė“, „Žilvinas“, „Vyturys“), SPA namai – (UAB "Femina Bona"), reabilitacijos centrai („Baltija“, „Palangos linas“, „Pušynas“) bei sanatorijos – SPA namai („Estetic Italia Baltija“, „Palangos žvorūnė“, „Palangos gintaras“).

3.2.2. Turizmo, pramogų, kultūros ir sporto organizavimas

Birštonas – miškingas upių miestas, todėl dažniausi turistai čia yra žmonės, mėgstantys natūralią gamtą, atvykstantys pažintiniam, poilsiniam turizmui ar savaitgalio poilsiui. Birštono savivaldybės aplinka yra tinkama įvairiems turistiniams maršrutams sudaryti ar organizuoti pasyvų poilsį gamtoje.

Aktyvus turizmas Birštone yra ranguojamas pagal šias veiklas:

- **Aviaturizmas** – siūloma išbandyti skrydžius oro balionu virš didžiųjų Nemuno kilpų, Birštono, Prienų ir Punios šilo. Taip pat skrydžius sklandytuvais, lėktuvais, šuolius parašiotu bei skrydžius parasparniu.

- **Autoturizmas** – siūlomas 37 km maršrutas: *Birštonas - Puzonys - Matiešionys - Nemajūnai – Birštonas*. Žvyrkelis veda Naudžiūnų ir Siponių miškais, kuriuose gausu grybų, uogų, atsiveria vaizdingi kraštovaizdžiai į Prienų šilą ir Nemuną. *Puzonių* kaime siūloma pasidairyti po tautodailininkės angelų drožėjos Rimantės Butkuvės sodybos kiemą. *Matiešionių* kaimas garsėja kalbininko profesoriaus J. Kazlausko tėviške. *Nemajūnų* kaimo puošmena - Šv. apaštalo Petro ir Pauliaus bažnyčia - vienintelė Lietuvoje medinė neogotikinio stiliaus bažnyčia, kurioje saugomas unikalus jaunamarčių juostų surištas kilimas. Netoliese esančiose kapinaitėse stovi koplyčia, kurią pastatė ir joje palaidotas garsus rašytojas Jonas Stanislovas Apolinaras Moravskis, kurio atminimui įrengta Leono Juzonio ažuolinė lenta Jonui Stanislovui Apolinarui Moravskiui.

- **Dviračių turizmas.** *Žvėrinčiaus miško takas* – 15 km. Prienų kilpoje plyti Žvėrinčiaus miškas, išsaugojęs senąjį pavadinimą, primenantį karališkąsias medžiokles. 1968 m. čia buvo įrengtas sveikatingumo takas, kuris 1999 m. pertvarkytas į dviračių ir pėsčiųjų taką. Jame įrengtos poilsio aikštelės ir laužavietės, yra medžio skulptūrų. Didžiąją Žvėrinčiaus tako

trastos dalį sudaro asfaltuota tako danga, vedanti palei kelią Prienai-Vilnius (asfaltuoto tako ilgis - 10 km).

- **Pėsčiųjų takai.** *Škėvonių pažintinis gamtos takas* (1,6 km) vingiuoja prieš 12 000 metų Nemuno suformotu Birštono atragiu ir Škėvonių gūbriu, kuris yra saugomas Škėvonių geomorfologiniame draustinyje. Gūbrys - „sala“ sausumoje, o atragis - sausumos iškilimas, primenantis pusiasalį. Toje vietoje, kur Nemuno vandenys intensyviai ardė gūbrio šlaitą, susiformavo 33 m aukščio ir daugiau nei pusės kilometro ilgio atodanga. Škėvonių atodanga įrašyta į vertingiausių Šiaurės Vakarų Europos geologinių objektų sąrašą. Ant pačios atodangos įrengta regykla, nuo kurios atsiveria įspūdingi Nemuno ir jo slėnio vaizdai. *Velniabliūdžio pažintinis gamtos takas* (ilgis 1,5 km) skirtas susipažinti su miško ir pelkės bendrijomis, būdingiausiais augalais ir gyvūnais. Juo keliauti patariama su gidu. Paslaptiniausia tako vieta - Velniabliūdis. Tai vienintelė aukštapelkė, primenanti dubenį, užpildytą storu durpių sluoksniu, kuriame vanduo susikaupia lyjant ar sniegui tirpstant.

- **Vandens turizmas** – organizuojamos kelionės Nemunu vikingų arba pramoginiais laivais, keltu. Taip pat yra galimybių išsinuomoti vandens dviračius, baidares, kanojas ar valteles.

- **Žvejyba** Nemune ir Verknėje. Įsigijus leidimą, galima žvejoti ir Nemuno kilpų regioniniame parke. Taip pat išduodami leidimai žvejoti Širvinių tvenkinyje, teikiamos vandens transporto nuomos paslaugos žvejams.

- **Slidinėjimas.** Kalnų slidinėjimo trasos yra šalia Vytauto piliakalnio. Esant minusinei oro temperatūrai, yra eksploatuojamos dvi trasos (raudonosios ilgis - 160 m, mėlynosios - 300 m) su keltuvu ir dirbtinio sniego danga. Slidinėjimo šlaito aukštis - 40 m. Tamsiu paros metu trasos yra apšviečiamos. Veikia lauko kavinė. Galima išsinuomoti slidžių, snieglenčių, čiuožynių, pačiūžų.

- **Aikštynai ir kt. inventoriūs.** Birštone veikia ir turistams yra prieinamos lauko teniso aikštelės, krepšinio, paplūdimio tinklinio, futbolo, petankės aikštelės. Sudarytos sąlygos žaisti mini golfą, važinėti riedlentėmis tam specialiai įrengtoje rampoje (plačiau apie tai 4.4.2. poskyryje).

Turistų srautai ir dinamika. 2010 m. Birštono savivaldybėje buvo 10 apgyvendinimo paslaugas teikiančių įstaigų, kurios sudarė 9,26 proc. visų Kauno apskrityje tokias paslaugas teikiančių įstaigų (viso Kauno apskrityje – 108). Lyginant su 2004 m. Birštone padaugėjo 2 apgyvendinimo

įstaigomis. Didžiausias jų skaičius buvo 2009 m. – 12 įstaigų. Tačiau tai mažiausias veikiančių įstaigų skaičius, lyginant su kitomis kurortinėmis savivaldybėmis.

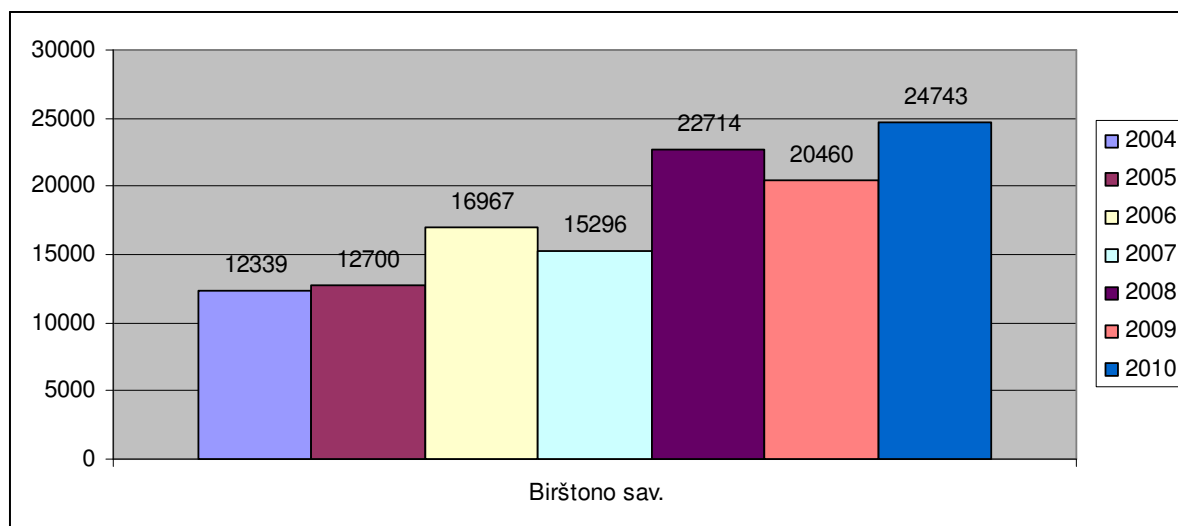
Daugiausia jų yra Palangoje – 200 (nuo 2004 m. čia jų išaugo 55 proc.). Neringos savivaldybėje - 66 apgyvendinimo paslaugas teikiančios įstaigos (nuo 2004 m. jų skaičius išaugo 15,79 proc.), Druskininkuose – 43 (2004 m. jų buvo 64,5 proc. mažiau), žr. 21 lentelę.

21 lentelė. Apgyvendinimo įstaigų skaičius kurortinėse savivaldybėse 2004–2010 m.

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Birštono sav.	8	8	9	9	9	12	10
Druskininkų sav.	22	23	25	28	32	37	43
Neringos sav.	57	65	72	78	80	64	66
Palangos m. sav.	129	144	161	163	187	159	200

Šaltinis: Statistikos departamentas prie LRV

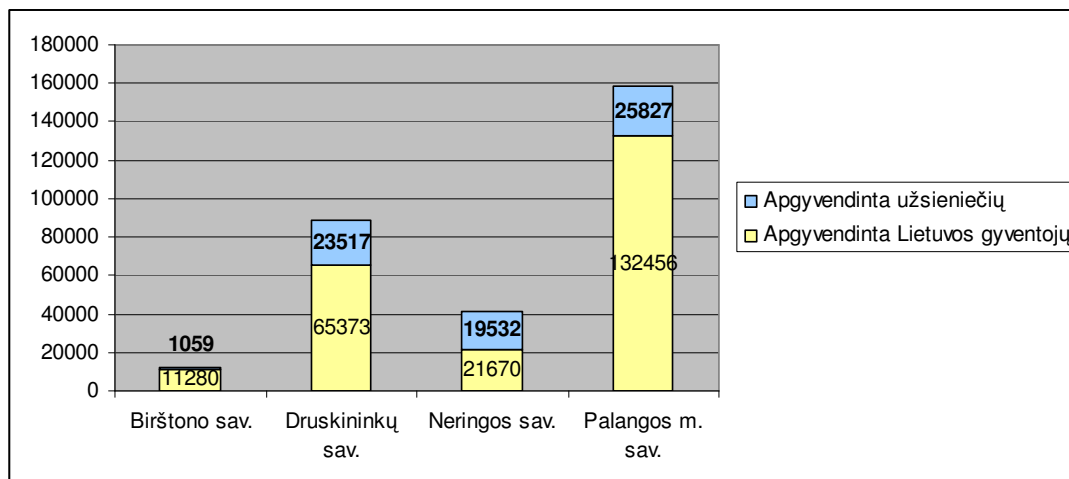
Nuo 2004 m. Birštone apgyvendintų svečių skaičius išaugo 100 proc. (žr. 8 paveikslą). 2010 m. Birštono svečiai sudarė 12,15 proc. visų apgyvendintų svečių Kauno apskrityje. Kitose kurortinėse savivaldybėse šis skaičius (2004–2010 m.) taip pat augo: Druskininkų savivaldybėje – 128,44 proc., Palangos savivaldybėje – 4,91 proc., o Neringoje apgyvendintų svečių skaičius sumažėjo 2,53 proc.

8 paveikslas. Apgyvendintų svečių skaičiaus dinamika 2004–2010 m. Birštono savivaldybėje

Šaltinis: Statistikos departamentas prie LRV

2010 m. Birštono savivaldybėje apsistojo 24 743 svečiai, iš kurių 1 059 (4,29 proc.) buvo užsienio piliečiai, tačiau, lyginant su kitais kurortais, Druskininkuose užsieniečiai svečiai 2010 m. sudarė 38,3 proc. visų lankytojų, Palangoje – 22,7 proc., Neringoje net 47,7 proc. Birštono savivaldybėje apsistojančių užsieniečių skaičius yra mažas lyginant ir su Kauno apskrities bendru vidurkiu, kur apsistoję užsienio svečiai sudarė net 57,52 proc. (žr. 9 paveikslą).

9 paveikslas. Apgyvendintų Lietuvos ir užsienio piliečių santykis kurortinėse savivaldybėse 2010 m.

Šaltinis: Statistikos departamentas prie LRV

3.2.3. Konferencijų organizavimas

Birštono savivaldybėje esantys viešbučiai ar kurortinio gydymo įstaigos, atnaujinusios ar vis dar modernizuojančios savo patalpas, yra įrengusios konferencijų sales, kuriose eksploatuojama visa reikalinga techninė įranga. Jos pasitarnauja pritraukdamos verslo turizmo atstovus. Čia rengiami įvairūs mokymai, seminarai, konferencijos ir panašūs teminiai renginiai.

Birštono sanatorija „Versmė“ siūlo konferencijų salę, talpinančią iki 200 asmenų. „Nemuno slėnis“ tokias paslaugas gali suteikti 150 lankytojų. „Karališkojoje rezidencijoje“ be konferencijų salės (talpinančios 100 asmenų) taip pat yra ir kino salė, skirta 100 svečių, bei 30 asmenų posėdžių salė. Šiek tiek mažesnėse patalpose konferencijų paslaugas teikia odontologijos klinika bei „Tulpės“ sanatorija, kuriose telpa iki 60 lankytojų. Norintiems surengti itin didelį renginį siūloma pasinaudoti Birštono kultūros centru, kuris talpina 500 asmenų. Būtina pažymėti, kad šios įstaigos taip pat teikia ir svečių apgyvendinimo paslaugas.

3.2.4. Apgyvendinimas

Birštone šiuo metu veikia keturi nauji modernūs, aukštos klasės viešbučiai: „Karališkoji rezidencija“, „Nemuno slėnis“, „Sofijos rezidencija“ bei „Sonata“. Taip pat svečiai gali apsigyventi svečių namuose „Audenis“. Neklasifikuotas apgyvendinimo paslaugas teikia „Tulpės“ ir „Versmės“ sanatorijos, poilsiavietė „Birštono Nemuno vingis“, Kaišiadorių vyskupijos poilsio namai „Birštono Tulpė“, LKKA sporto ir sveikatingumo centras, Birštono „Turas“, poilsiavietė „Vidisa“ bei kaimo turizmo sodyba „Punios Aidas“. Birštone yra įrengtas kempingas – svečių namai „Beržų alėja“, kuriame teikiamos visos kempingų lankytojams būtinos paslaugos: dušas, WC, šiukšlių surinkimas, teritorijos apšvietimas ir kt. Taip pat, norint poilsiauti, Birštone galima išsinuomoti kambarį privačiame sektoriuje.

3.2.5. Maitinimas

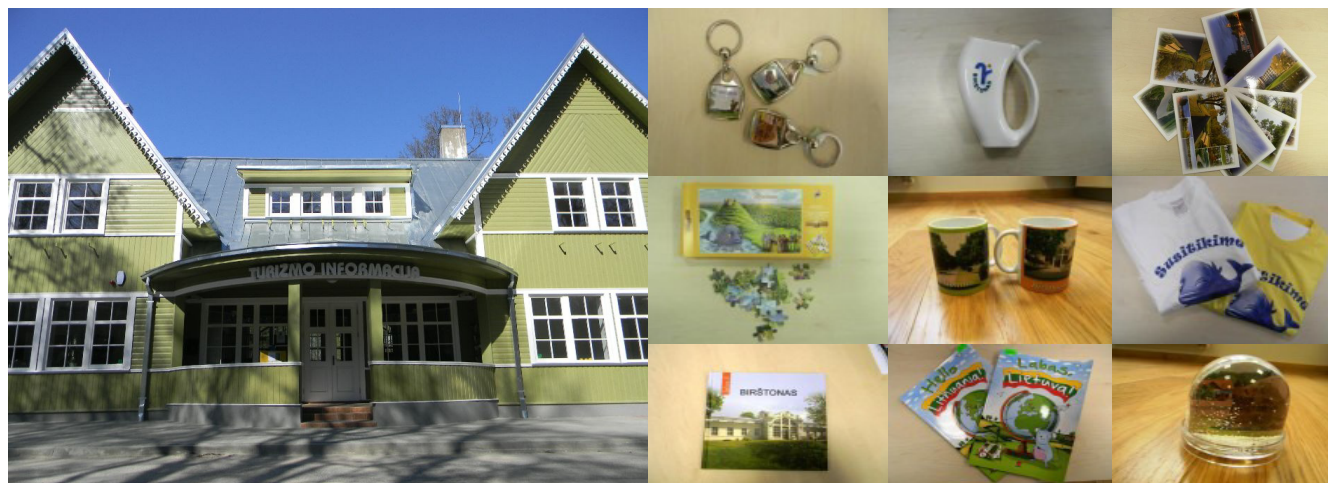
Birštono savivaldybėje veikia keturi restoranai: viešbutis-restoranas „Nemuno slėnis“, viešbutis-restoranas „Sofijos rezidencija“, viešbutis-restoranas „Sonata“, viešbutis-restoranas „Karališkoji rezidencija“. Taip pat paslaugas teikia kavinės „Safari“ ir „Audenis“ bei kultūros centro ir gydyklų kavinės. Greito maisto mėgėjus aptarnauja picerija „Pizza Fun“, arbatinė, užkandinė bei užkeigė „Klėtis“.

3.2.6. Informacinės paslaugos

Informacinės paslaugos apima savivaldybės gyventojų informavimą verslo ir viešųjų paslaugų klausimais ir turistų informavimą gydymo, apgyvendinimo, turizmo, poilsio, laisvalaikio praleidimo ir kitais klausimais. Į informacines paslaugas įeina ir elektroninio ryšio paslaugos. Pagrindinis šių paslaugų teikėjas yra Birštono turizmo informacijos centras (toliau - TIC). Pagrindinė TIC veikla - kaupti, sisteminti ir platinti informacinę medžiagą apie Birštono savivaldybės turistinius išteklius. TIC teikia informaciją apie:

- apgyvendinimą;
- maitinimą;
- lankytinas vietas;
- renginius;
- ekskursijas;
- autobusų nuomą;
- turistinio inventoriaus nuomą.

TIC taip pat siūlo užsisakyti ekskursijas po Birštoną, įsigyti Birštono suvenyrų, knygų bei fotoalbumų, CD, DVD apie Lietuvą ir kt., atviručių bei žemėlapių.

4. VIEŠOSIOS PASLAUGOS

4.1. Sveikatos apsauga ir priežiūra

Sveikatos apsaugos strategija Lietuvoje. Sveikatos sistemos reformų analizės atlikimo galutinėje ataskaitoje (2011 m.) pažymima, kad per 1998–2010 m. Lietuvos sveikatos programos įgyvendinimo laikotarpį buvo užtikrintas sveikatos politikos tęstinumas, pagrindiniais pasiekimais įvardijama:

- Įtvirtinti sistemos teisiniai pagrindai;
- Pasiekta didelė pažanga pacientų teisių užtikrinimo srityje;
- Pagerėjo vartojamų maisto produktų kokybė;
- Sėkmingai vykdomos širdies ir kraujagyslių ligų, vėžinių susirgimų, vaikų dantų kariesų antrinės profilaktikos programos;
- Pagerėjo nėščiųjų ir naujagimių priežiūra (kūdikių mirtingumas sumažėjo nuo 9,3 mirusiųjų, tenkančių 1000 gimusių gyvų kūdikių 1988 m. iki 4,3 – 2010 m.).

Atlikus projekto užduotyse numatytą epidemiologinių tyrimų statistinį vertinimą, identifiukuotos šios pagrindinės problemos ir kartu prioritetinės sritys.

Pagrindinės ligų grupės, mirusiųjų skaičius dėl šių ligų sudaro didžiausią dalį (90 proc.):

- Kraujotakos sistemos ligos;
- Piktybiniai navikai;
- Išorinės mirties priežastys;
- Virškinimo sistemos ligos.

Specifinės, ypatingo dėmesio reikalaujančios problemos, ligos ar ligų grupės:

- Kūdikių mirtingumas (siekti ES kūdikių mirtingumo rodiklio);
- Tuberkuliozė (mirtingumas nuo TBC Lietuvoje yra aukščiausias ES);
- Pneumonija (mirtingumas 1997-2009 m. išaugo 1,8 karto);
- AIDS/ ŽIV (sergamumas 1997-2008 m. išaugo daugiau nei 3 k.);
- Diabetas (1997-2009 m. ligotumas išaugo 1,9 karto).

Specifinės, ypatingo dėmesio reikalaujančios gyventojų grupės pagal amžių, lytį, gyvenamąją teritoriją:

- Vyrai. Vyrų vidutinė gyvenimo trukmė yra vidutiniškai 11 metų trumpesnė nei moterų;
- Darbingo amžiaus gyventojai (mirtingumo rodiklis 30-44 m. amžiaus grupėje didžiausias ES);

- Gyventojų grupė pagal išsilavinimą (aukštąjį išsilavinimą turintys vyrai gyvena vidutiniškai ilgiau 11,3 metų, negu neturintys viduriniojo išsilavinimo);
- Gyventojų grupė pagal gyvenamąją vietą (miestas/kaimas). Miesto gyventojai gyvena vidutiniškai 3 m. ilgiau nei kaimo.

Asmens sveikatos priežiūra Birštono savivaldybėje. Birštono savivaldybėje veikia šios asmens sveikatos priežiūros įstaigos:

- Birštono pirminės sveikatos priežiūros centras;
- Sanatorija „Versmė“;
- „Tulpės sanatorija“;
- 4 odontologijos paslaugas teikiančios įstaigos.

Remiantis Lietuvos sveikatos rodiklių sistemos duomenimis, Birštone 10 000 gyventojų tenka 43,2 gydytojų. Didžiausias gydytojų skaičiaus mažėjimas buvo 2005-aisias, kuomet gydytojų Birštone sumažėjo net 13 proc. Didžiausias augimas 2008 m., tačiau šis rodiklis gali būti siejamas su dideliu gyventojų skaičiaus sumažėjimu šiuo laikotarpiu (žr. 22 lentelę). Lyginant 2010 m. su 2004 m., 10000 gyventojų tenkantis gydytojų skaičius sumažėjo 20,88 proc.

22 lentelė. 10000 gyventojų tenkantis gydytojų skaičius Birštone ir jų pokytis 2004–2010 m.

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Birštonas	54,6	47,5	43,8	45,6	40,3	42,5	43,2
Pokytis (lyginant su praėjusiais metais, proc.)	-	-13	-7,83	4,25	-11,6	5,33	1,62

Šaltinis: Statistikos departamentas prie LRV

Kauno apskrityje 10000 gyventojų tenkantis gydytojų skaičiaus pokytis 2004–2010 m. buvo 7,74 proc. Lyginant Birštoną su kitomis kurortinėmis savivaldybėmis, 2010 m. 10 000 gyventojų teko gydytojų:

- *Druskininkuose* - 56,64 (pokytis 2004–2010 m. 10,88)
- *Palangoje* – 63,25 (pokytis 2004–2010 m. 4,1proc.)
- *Neringoje* – 10,39 (pokytis 2004–2010 m. - 41,1proc.)

Per pastaruosius septynerius metus slaugytojų skaičius Birštone išaugo 12,2 proc. Tai didžiausias augimas lyginant su kitomis kurortinėmis savivaldybėmis, nes slaugytojų augimas nuo 2004 m. buvo juntamas tik Druskininkuose (1,94 proc.). Šis rodiklis kitose savivaldybėse per pastaruosius metus mažėjo (Neringoje – 36,2 proc., Palangoje – 6,02 proc.) ir Kauno apskrityje (-1,6 proc.), žr. 23 lentelę.

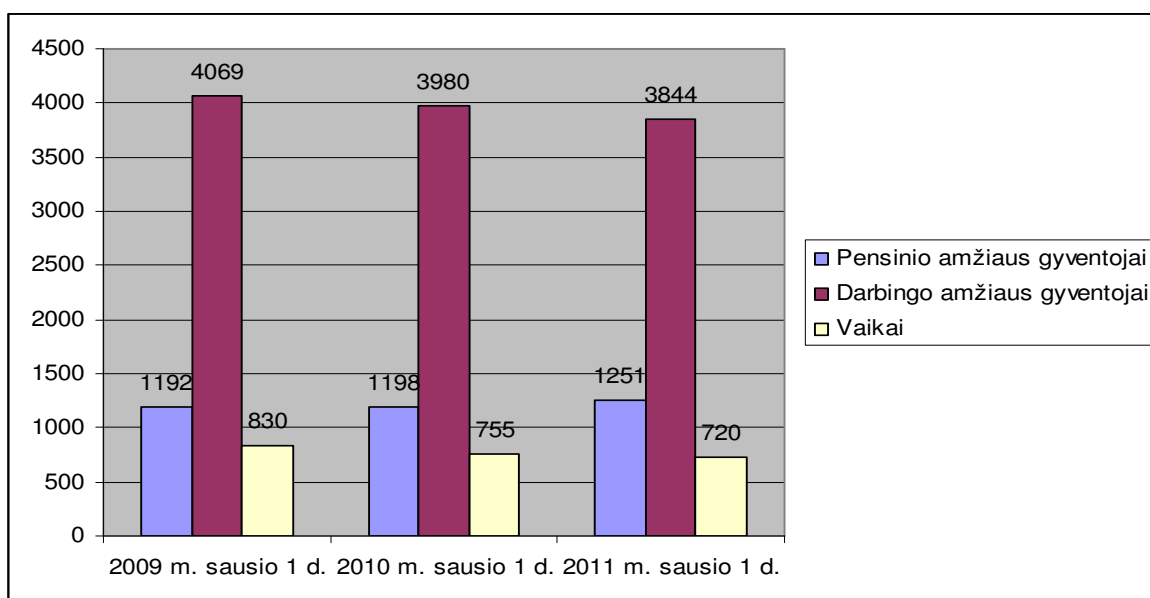
23 lentelė. Slaugytojų (įsk. akušerius) skaičius 10000 gyventojų

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Birštonas	73,46	77,87	74,2	77,93	78,76	79,18	82,43
Druskininkai	109,01	119,59	125,68	123,66	118,95	113,54	111,13
Kauno apskritis	81,39	80,83	80,37	80,3	80,1	79,47	80,09
Neringa	52,93	49,7	47,89	44,5	41,43	38,02	33,77
Palanga	155,58	149,4	156,53	114,64	166,15	141,68	146,22

Šaltinis: Statistikos departamentas prie LRV

4.2. Socialinė apsauga ir paslaugos

Remiantis Birštono savivaldybės pateikiamais duomenimis, 2009-2011 m. laikotarpiu pensinio amžiaus gyventojų savivaldybėje skaičius išaugo 4,95 proc., tačiau sumažėjo darbingo amžiaus gyventojų (-5,53 proc.) ir vaikų skaičius (-39,6 proc.), žr. 10 paveikslą.

10 paveikslas. Gyventojų socialinė sudėtis 2010–2011 m.

Šaltinis: Birštono savivaldybės administracija

Žemiau pateikiamoje 24 lentelėje matomi Birštono savivaldybės socialiniai duomenys, kurie parodo kiekvieno rodiklio pokytį, lyginant su praėjusiais metais. Nuo 2009 m. iki 2011 m. pradžios suaugusiųjų žmonių su negalia skaičius išaugo 73,6 proc., tačiau kiti rodikliai tik mažėjo:

- vaikų su negalia sumažėjo 7,14 proc.;
- socialinės rizikos vaikų sumažėjo 6,67 proc.;
- socialinių rizikos šeimų sumažėjo 11,43 proc.;
- vaikų skaičius socialinės rizikos šeimose sumažėjo 6,67 proc.;
- net 50 proc. sumažėjo šeimų, globojančių vaikus, skaičius (žr. 24 lentelę).

Globojamų vaikų skaičius sumažėjo, nes anksčiau buvę globjami vaikai sulaukė pilnametystės, pradėjo savarankišką gyvenimą, kai kurie globjami vaikai buvo gražinti tėvams, naujų globos atvejų nepasitaikė. Šiuo metu yra globojamas vienas vaikas.

24 lentelė. Birštono savivaldybės gyventojų skaičius ir sudėtis

Rodiklis	Gyventojų (šeimų) skaičius			
	2009-01-01	2010-01-01	2011-01-01	Pokytis +, - (lyginant su praėjusiais metais)
Gyventojų skaičius	5261	5178	5095	-83
Pensinio amžiaus gyventojai	1192	1198	1251	53
Suaugę asmenys su negalia	250	263	434	171
Vaikai	830	755	720	-35
Vaikai su negalia	42	42	39	-3
Socialinės rizikos vaikai	-	75	70	-5
Socialinės rizikos šeimos	35	35	31	-4
Vaikų skaičius socialinės rizikos šeimose	75	75	70	-5
Šeimų, globojančių vaikus, skaičius	4	4	2	-2

Šaltinis: Birštono savivaldybės administracija

Gyventojų socialinių paslaugų poreikius sąlygojantys veiksniai. Birštono savivaldybės 2012 m. socialinių paslaugų plane teigiama, kad ekonominė situacija šalyje lemia žmonių socialinę nelygybę, atsiranda vis daugiau žmonių, kurie jaučiasi socialiai neapsaugoti.

Pagrindinis veiksnys, sąlygojantis socialinių paslaugų reikalingumą, yra senėjanti Birštono savivaldybės visuomenė ir su tuo susijusių problemų sprendimas. Iš visų Savivaldybės pensinio amžiaus ir neįgaliųjų asmenų skaičiaus pagrindiniai paslaugų gavėjai - asmenys su negalia (2011 m. – 434, 2010 m. – 353) ir pensinio amžiaus asmenys (2011 m. – 1251, 2010 m. – 1198), kurie sudaro 24,55 proc. savivaldybės gyventojų. Apie 150 asmenų, nors ir turi artimuosius, bet artimieji jais mažai rūpinasi arba dėl tolumo atstumo negali jais rūpintis nuolat.

Savivaldybėje gyvena 31 socialinės rizikos šeimos, kuriose auga 70 vaikų. 39 šeimos augina vaikus su negalia. Be tėvų globos likę 2 vaikai yra globjami šeimose, institucijose globojamų vaikų nėra.

Kaip ir kitų šalies savivaldybių, Birštono savivaldybės gyventojų socialinių paslaugų poreikius sąlygoja panašūs veiksniai:

- **Nedarbas.** Šiuo metu darbo neturi kas penktas darbingo amžiaus Savivaldybės gyventojas. Nedarbas siejamas su asmens ir jo šeimos negebėjimu apsirūpinti pirmos būtinybės ir kitomis prekėmis. Nusipirkti maisto, drabužių, apmokėti būsto komunalines paslaugas, sumokėti už

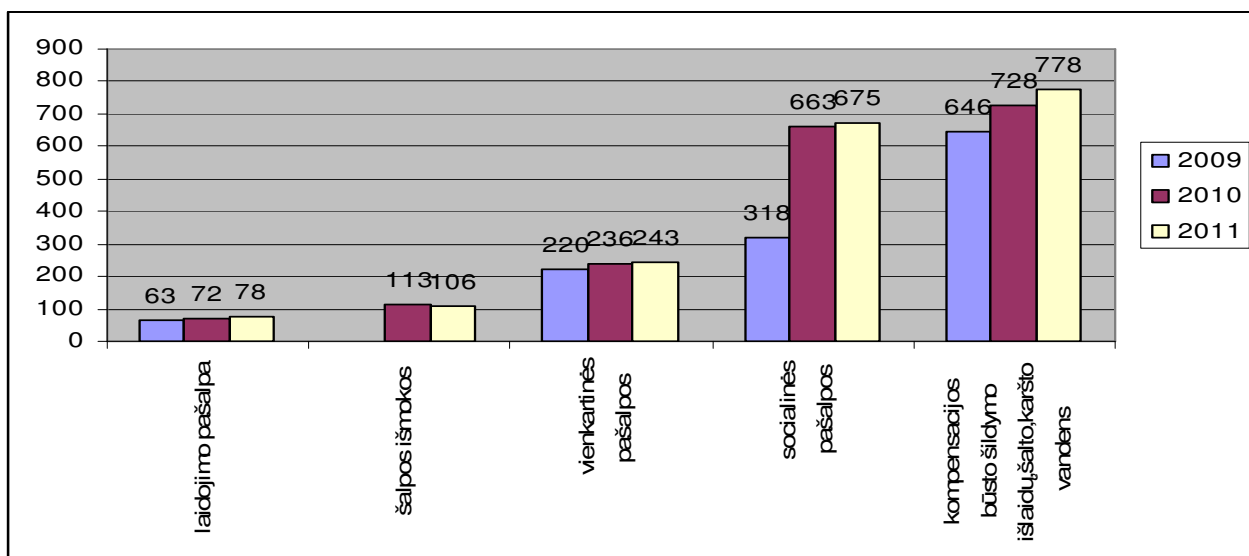
vaikų ir/ar savo mokslą, pramogas; sveikatos draudimo nebuvimu. Dažniausiai šiai socialinei grupei reikalingos tarpininkavimo ir atstovavimo, maitinimo, aprūpinimo drabužiais ir kitos socialinės paslaugos.

- **Visuomenės senėjimas.** Senyvo amžiaus asmenys – viena iš pagrindinių socialinių paslaugų gavėjų grupių Birštono savivaldybėje. Dažniausiai senyvo amžiaus asmenims reikalingos bendrosios paslaugos (maudymas, kirpimas, skalbimas ir t. t.), pagalba į namus, socialinės globa, transporto paslaugos ir techninės pagalbos priemonės (vežimėliai, lazdelės, vaikštynės ir kita). Birštono savivaldybėje senyvo amžiaus asmenys aktyviai dalyvauja visuomeninėje veikloje, buriasi į kolektyvus.

- **Alkoholio, narkotikų, psichotropinių ir kitų medžiagų vartojimas bei psichologinė, fizinė ar seksualinė prievarta.** Šie veiksniai lemia vaikų, suaugusių asmenų ir šeimų priskyrimą socialinės rizikos grupei. Socialinėmis paslaugomis (tokiomis kaip socialinių įgūdžių ugdymas, tarpininkavimas ir kitomis) galima sumažinti neigiamas socialinių problemų pasekmes vaikams ir šeimoms. Birštono savivaldybės teritorijoje smurto atvejai gana reti, tačiau pasitaiko, todėl teikiama ir psichologinė pagalba, siekiant visais būdais užtikrinti pažeidžiamų asmenų, ypač vaikų, saugumą.

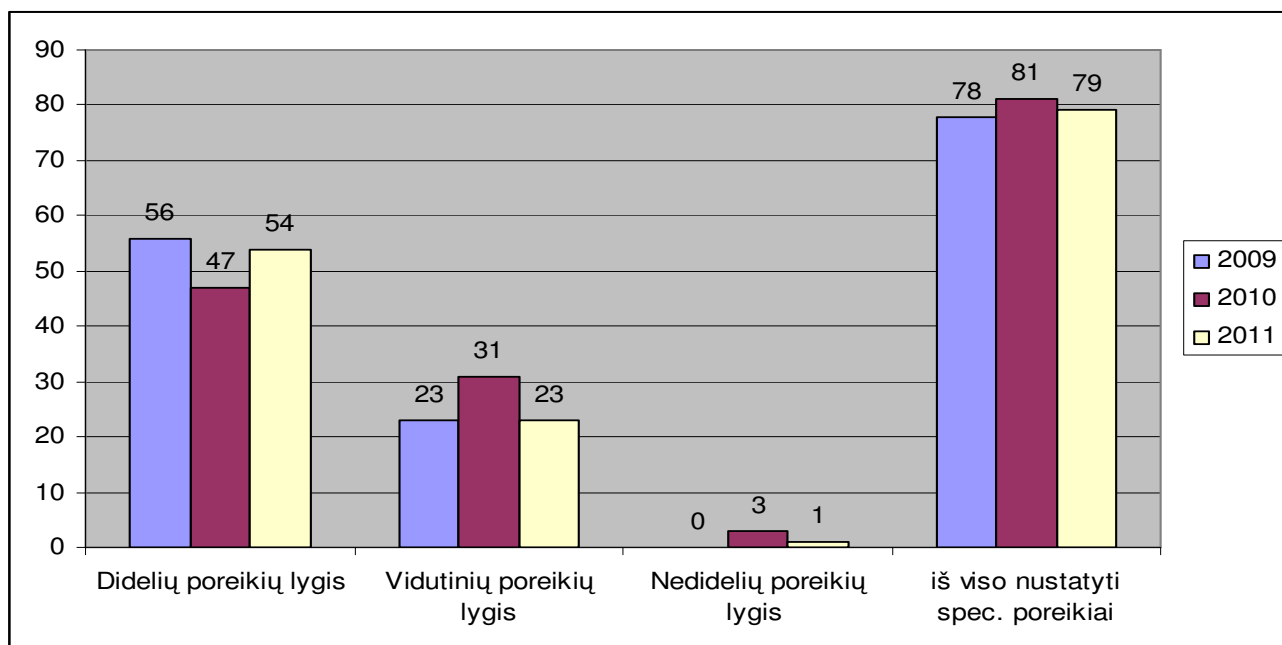
- **Negalia.** Birštono savivaldybėje gyvena 434 suaugę asmenys ir 39 vaikai, turintys negalią, o tai sudaro 8,97 procentus visų Savivaldybės gyventojų. Suaugę asmenys pripažįstami neigiamaisiais dažniausiai dėl jungiamojo audinio ir skeleto – raumenų sistemos ligų, vaikai – dėl psichikos ir elgesio sutrikimų. Neįgaliesiems reikalingos panašios socialinės paslaugos kaip ir senyvo amžiaus asmenims. Tai pagalbos į namus, socialinės globos, transporto, aprūpinimo techninės pagalbos priemonėmis, būsto pritaikymo neįgaliųjų poreikiams ir kitos paslaugos pagal poreikį.

2011 m. į Socialinės paramos ir vaiko teisių apsaugos skyrių dėl socialinių paslaugų kreipėsi 55 asmenys, kuriems nustatytas bendrųjų ir specialiųjų socialinių paslaugų poreikis, aštuoniems iš jų reikalinga ilgalaikė socialinė globa. 2011 m. 190 asmenų kreipėsi dėl vienkartinės pašalpos (2010 m. – 236 asmenys, 2009 m. – 220 asmenų). 2011 m. 675 asmenys kreipėsi dėl socialinės pašalpos (2010 m. – 663, 2009 m. – 318 asmenų), 2011 m. 778 asmenys kreipėsi dėl būsto šildymo bei išlaidų šaltam ir karštam vandeniui kompensacijų (2010 m. – 723 asmenys, 2009 m. – 646 asmenys). 2011 m. 106 asmenys kreipėsi dėl šalpos išmokų (2010 m. – 113 asmenų). Duomenys apie besikreipusius asmenis, jų kreipimosi priežastis pateikti diagramoje (žr. 11 paveikslą).

11 paveikslas. Išmokos, mokamos Socialinės paramos ir vaiko teisių apsaugos skyriuje, tūkst. Lt
 Šaltinis: Birštono savivaldybės administracija

2011 m. specialiųjų poreikių lygis nustatytas 79 Savivaldybės gyventojams (2010 m. – 81 asmeniui): didelių specialiųjų poreikių lygis – 54 asmenims (2010 m. – 47 asmenims), vidutinių specialiųjų poreikių lygis – 23 asmenims (2010 m. – 31 asmeniui), nedidelių – 1 asmeniui (2010 m. – 3 asmenims). Kai kurie iš jų ateityje bus socialinių paslaugų gavėjai. Duomenys apie specialiųjų poreikių lygį atspindi 12 paveiksle.

12 paveikslas. Birštono savivaldybės neįgaliesiems nustatytas specialiųjų poreikių lygis, atvejai
 Šaltinis: Birštono savivaldybės administracija

Dėl specialiosios pagalbos priemonių per 2011 m. kreipėsi 51 asmuo (2010 m. – 60, 2009 m. – 45). Per 2011 m. išduotos 64 techninės pagalbos priemonės (2010 m. – 83).

Birštono savivaldybės 2012 m. socialinių paslaugų plane teigiama, kad socialinių paslaugų tinklą Birštono savivaldybės gyventojams sudaro stacionarios ir nestacionarios paslaugų įstaigos. Remiantis Socialinių paslaugų kataloge pateikiama socialinių paslaugų įstaigų klasifikacija, Birštono savivaldybėje veikiančias socialinių paslaugų įstaigas galima suskirstyti į du sąlyginius blokus:

- **pirmas** – stacionarių paslaugų įstaigos: Prienų globos namai, UAB „Senjorų rezidencija“;
- **antras** – nestacionarių paslaugų įstaigos, kurios teikia dienos socialinės globos, socialinės priežiūros ir bendrąsias socialines paslaugas: BĮ Nemajūnų dienos centras, Birštono savivaldybės Neįgaliųjų draugija ir Birštono parapijos „Caritas“ bendruomenės namai.

Svarbu paminėti, kad BĮ Nemajūnų dienos centras taip pat teikia specialiąsias socialines paslaugas, t.y., pagalbos į namus paslaugas.

Socialinių paslaugų infrastruktūra. Socialinės paramos ir vaiko teisių apsaugos skyriaus duomenimis 2011 m. Birštono savivaldybėje veikė trys pagrindinės socialinės paskirties įstaigos, teikiančios įvairias socialines paslaugas:

- BĮ Nemajūnų dienos centras;
- Birštono savivaldybės Neįgaliųjų draugija;
- Birštono parapijos „Caritas“.

Socialinių paslaugų poreikis mieste šiuo metu yra visiškai patenkinamas. Esami socialinių paslaugų teikėjai per 2011 m. įsisavino infrastruktūros plėtros programos lėšas ir šiuo metu turi galimybę tenkinti pagrindinius gyventojų poreikius. Kaimiškoje Savivaldybės teritorijoje esantis BĮ „Nemajūnų dienos centras“ teikia socialines paslaugas, kurių kokybę užtikrina socialinio darbo specialistai, siekiantys įgyti šiam darbui reikiamą kvalifikaciją arba tobulinantys jau turimą.

Biudžetinė įstaiga Nemajūnų dienos centras kaimiškose ir miesto vietovėse teikia socialines, kultūrinės, maitinimo paslaugas seniūnijos ir miesto gyventojams. Vaikai turi galimybę ruošti pamokas, pavalgyti, užsiimti kūrybine veikla, sportuoti, pasinaudoti kompiuteriu, rasti papildomos medžiagos pamokoms, studijoms, užsiimti rankdarbiais. Suaugusieji – ieškoti informacijos, naudotis

kopijavimo, fakso paslaugomis, skaityti spaudą, naudotis kompiuteriu, sportuoti, skalbti, meistrauti dirbtuvėse ir kt. Patalpose įrengta sporto salė, informatikos kabinetas, biblioteka, įsigyti treniruokliai, stalo teniso, biliardo stalai ir kitos veiklai reikalingos priemonės, baigta pastato renovacija. Veikia Nemajūnų medicinos punktas, stacionariai įrengtos rūbų skalbimo bei džiovavimo mašinos, dušai, medžio darbų dirbtuvės, sutvarkyta centro teritorija. Asmens higienos ir priežiūros paslaugomis (pirties, skalbimo) per 2010 m. pasinaudojo 222 asmenys. Vaikų dienos centrų projekte dalyvavo 50 vaikų, 22 šeimos (32 396 Lt), Vaikų socializacijos programoje dalyvavo 15 vaikų iš socialinės rizikos ir mažas pajamas gaunančių šeimų (700 Lt), „Sveika gyvensena“ – dalyvavo 40 suaugusiųjų (1000 Lt).

Mieste įsikūrusi „Birštono savivaldybės neįgaliųjų draugija“ kvalifikuotai teikia socialines paslaugas bei vykdo „Neįgaliųjų socialinę integracijos programą“, kurios tikslas – suburti neįgalios žmonės bendravimui, tarpusavio pagalbai, saviveiklai, sportui, turizmui ir poilsiui, propaguoti tokių žmonių integraciją ir reabilitaciją, jos kryptis ir metodus. Nuo 2004 m. Birštono savivaldybėje neįgaliųjų draugija, vykdydama LR Vyriausybės priimtą „Neįgaliųjų socialinės integracijos programą“, plėtoja būtinų socialinių paslaugų tinklą Birštono savivaldybės bendruomenėje, atsižvelgdama į paslaugų rūšis. Nuo 2007 m. visoje savivaldybėje taip pat vykdomos skalbinių surinkimo ir išvežimo paslaugas bei teikiamos transporto paslaugos neįgaliesiems nuvykti į gydymo įstaigas. „Birštono savivaldybės neįgaliųjų draugija“ teikia ir specialiąsias socialines paslaugas.

Birštono parapijos „Caritas“ yra atskiras juridinis vienetas, teikiantis bendrąsias paslaugas, kuriose dalyvauja vis daugiau savanorių. 2012 m. „Caritas“ organizacija, bendradarbiaudama su Birštono savivaldybės administracija, pradeda įgyvendinti projektą „Birštono socialinės rizikos grupių ir socialinę atskirtį patiriančių asmenų integracija į darbo rinką“, kuriuo bus siekiama mažinti bedarbių skaičių savivaldybėje. Ši organizacija taip pat aktyviai dalyvauja Respublikoje vykdomoje maisto iš Europos Sąjungos intervencinių atsargų tiekimo labiausiai nepasiturintiems asmenims programoje.

2010 m. parengta ir pasirašyta jungtinė trišalė sutartis su UAB „Senjorų rezidencija“, kuri yra stacionarių paslaugų teikėja Birštono savivaldybės teritorijoje, galinti patenkinti įvairius gyventojų poreikius bei kokybe atitinkanti visus paslaugų gavėjų lūkesčius. 2010 m. čia apgyvendintas pirmasis Birštono gyventojas, kuriam teikiamos ilgalaikės socialinės paslaugos.

2010 m. parengta ir pasirašyta jungtinė trišalė sutartis su UAB „Senjorų rezidencija“, kuri yra stacionarių paslaugų teikėja Birštono savivaldybės teritorijoje, galinti patenkinti įvairius gyventojų poreikius bei kokybe atitinkanti visus paslaugų gavėjų lūkesčius. 2010 m. čia apgyvendintas pirmasis Birštono gyventojas, kuriam teikiamos ilgalaikės socialinės paslaugos.

Kaimiškose vietovėse taip pat yra įsikūrę kaimo bendruomenės, kurios teikia sociokultūrinės paslaugas, prisideda prie socialinės atskirties mažinimo ir kaimo žmonių užimtumo.

Remiantis Birštono savivaldybės administracijos pateikiamais 2011 m. pabaigos duomenimis, Savivaldybės teritorijoje veikia 23 žemiau esančioje lentelėje išvardintos nevyriausybines organizacijos. Organizacijos yra sukurtos bendruomenės narių ir atstovauja jų interesams, todėl turi gyventojų pasitikėjimą ir palaikymą priimant svarbius socialinių problemų sprendimus. Siekdama gerinti socialinių paslaugų teikimą ir jų prieinamumą gyventojams, Savivaldybės taryba, pagal galimybes, kasmet finansuoja organizacijų socialinės veiklos projektus (žr. 25 lentelę).

25 lentelė. Nevyriausybines organizacijos Birštono savivaldybės teritorijoje

Nevyriausybines organizacijos pavadinimas	Vykdamos veiklos pobūdis	Narių skaičius 2011-12-01
Įsikūrę Birštono parapijos „Caritas“ bendruomenės namuose		
Birštono parapijos Caritas	Teikia bendrąsias socialines paslaugas, ugdo savanorius, organizuoja įv. renginius, vienija kt. NVO bendrai socialinei ir karitatyvinei veiklai	50
Prienu-Birštono cukrinio diabeto klubas „Versmė“	Teikia profilaktinę pagalbą savo klubo nariams, organizuoja paskaitas, susitikimus. Rūpinasi žmonių sergančių cukriniu diabetu problemomis, teikia jiems metodinę literatūrą, dalina priemonės būtinas cukrinio diabeto kontrolei	67
Lietuvos Raudonojo Kryžiaus draugijos Birštono miesto komitetas	Bendrauja su partneriais Vokietijoje, organizuoja labdarą, konferencijas, rūpinasi ypatingai ekstremaliose sąlygose gyvenančiais žmonėmis, organizuoja dingusių žmonių paiešką užsienyje	22
Lietuvos pensininkų sąjungos „Bočiai“ Birštono miesto bendrija	Ypatingai aktyvi, gausi senjorų bendrija, užsiimanti kultūrine, savanoriška, pažintine veikla. Organizuoja Savivaldybės pensinio amžiaus žmonių užimtumą, teikia sociokultūrinės paslaugas. Jų choro „Sidabrinė gija“ dainos koncertuose linksmina Savivaldybės ir Lietuvos žmones	160
Birštono sveikos gyvensenos klubas „Šilagėlė“	Aktyvi sveikatinimo, sportinė, pažintinė veikla. Propaguoja sveiką gyvenseną, sporto pasiekimais visoje šalyje garsina Birštoną, savo veikla skatina žmones gyventi sveikai, organizuoja susitikimus su gydytojais sveikatinimo klausimais	120
Onkologinių ligonių klubas „Viltis gyventi“	Teikia profilaktinę pagalbą, vykdo šviečiamąją, kultūrinę veiklą, vienija Savivaldybėje onkologinėmis ligomis sergančius žmones, dalyvauja „Nedelsk“ projekte	32
Birštono jaunimo klubas	Vykdo kultūrinę, laisvalaikio užimtumo veiklą	20
Buvusių birštoniečių klubas	Vykdo reprezentacinę veiklą už Birštono savivaldybės ribų	23
Birštono kurorto bendruomenė	Vykdo organizacinę, kultūrinę, miesto reprezentacinę veiklą	40
Anoniminių alkoholikų klubas	Teikia profilaktinę pagalbą, maža grupelė, vykdo prevencinę veiklą jų problemoms spręsti	11

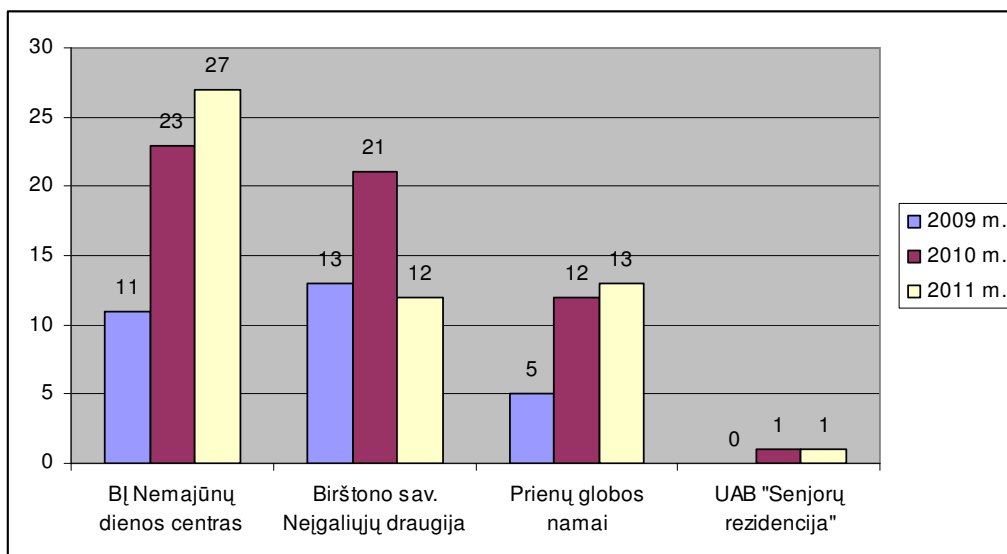

25 lentelės tęsinys

Birštono savivaldybės neįgaliųjų draugija (įsikūrusi Neįgaliųjų dienos centre)	Teikia bendrąsias ir specialiąsias socialines paslaugas savivaldybės neįgaliesiems, rūpinasi jų laisvalaikio užimtumu. Veikia Birštono savivaldybės neįgaliųjų draugijos ansamblis „Sugrįžki, jaunyste“	377
Birštono šaulių 2-as atskiras būrys	Vykdo aktyvią kultūrinę, pedagoginę, viešosios tvarkos palaikymo ir kt. veiklą	36
Birštono A. Mikėno sportinio ėjimo klubas	Sportinė, reprezentacinė, pedagoginė veikla	52
Birštono seniūnijos moterų klubas “Saulėgraža”	Kultūrinė, savanoriška, reprezentacinė veika	26
Birštono bendruomenės centras	Organizacinė, kultūrinė veikla. Buria gyvenančius, dirbančius ir mylinčius Birštoną bendroms Birštono bendruomenės problemoms spręsti. Atstovauti birštoniečiams įvairiose institucijose	20
R. Europos egzistencinės terapijos asociacija	Visuomeninė, švietėjiška veikla	15
Tarpt. policijos asociacijos Lietuvos nac. Birštono m. poskyris	Saugumo užtikrinimo, bendradarbiavimo su kitų kraštų ir patirties perėmimo veikla	22
Moterų socialdemokračių klubas	Aktyvi politinė, organizacinė veikla	60
Lietuvai pagražinti draugija	Įv. veikla Lietuvai pagražinti	20
Kaimų bendruomenės		
Siponių krašto bendruomenė	Kultūrinė, laisvalaikio užimtumo veikla. Nariai rūpinasi Siponių krašto žmonių problemomis, jų užimtumu	41
Birštono vienkiemio bendruomenė	Kultūrinė, organizacinė veikla. Rūpinasi aplinkinių kaimų žmonių užimtumu, socialinės atskirties mažinimu, teikia jiems sociokultūrinės paslaugas	34
Nemajūnų bendruomenės santalka	Kultūrinė, organizacinė veikla. Rūpinasi aplinkinių kaimų žmonių užimtumu, socialinės atskirties mažinimu, teikia jiems sociokultūrinės paslaugas. Nemajūnų bendruomenės įkurtas ansamblis puošia kaimo renginius	59
Matiešionių krašto bendruomenė	Aktyvi kultūrinė, organizacinė veikla. Rūpinasi aplinkinių kaimų žmonių užimtumu, socialinės atskirties mažinimu, teikia jiems sociokultūrinės paslaugas	65

Šaltinis: Birštono savivaldybės administracija (duomenys pateikti remiantis nevyriausybių organizacijų pirmininkų pateikta informacija)

Remiantis Birštono savivaldybės administracijos duomenimis, 2009–2011 m. keturiose įstaigose paslaugas gavo: 2009 m. – 29 asmenys, 2010 m. – 57 asmenys, 2011 m. – 53 asmenys. Daugiausiai paslaugų suteikė Nemajūnų dienos centras, kuriame paslaugų gavėjų skaičius nuo 2009 m. išaugo 145 proc. Antroje vietoje pagal paslaugų gavėjų skaičių yra Birštono savivaldybės neįgaliųjų draugija 2009 m. aptarnavusi 13 žmonių, 2010 m. – 21 asmenį, 2011 m. – 12 asmenų. Trečioje vietoje - Prienų globos namai, paskutinėje – UAB „Senjorų rezidencija“, kuri paslaugas 2011 m. suteikė tik 1 asmeniui (žr. 13 paveikslas).

13 paveikslas. Socialinių paslaugų gavėjų skaičiaus kaita 2009–2011 m.

Šaltinis: Birštono savivaldybės administracija

4.3. Švietimo įstaigų infrastruktūra ir veikla

Švietimas – prioritetinga visų savivaldybių ir valstybės veiklos sritis. Birštono savivaldybėje siekiama, kad švietimas atitiktų europinius standartus ir visuomenės poreikius. Tuo tikslu savivaldybėje yra rengiami ir įgyvendinami tikslinių švietimo, kultūros ir sporto programų projektai. Savivaldybė koordinuoja švietimo pagalbos teikimą 5-6 metų vaikams, gyvenantiems savivaldybės teritorijoje ir nelankantiems ugdymo įstaigų, taip pat nuolat atestuoja visus ugdymo procese dalyvaujančius asmenis, taip skatindama švietimo prieinamumą, kurdama sąlygas mokymuisi visą gyvenimą ir taip padėdama visuomenei pasinaudoti visomis teikiamomis galimybėmis.

Švietimo kokybės ir mokymosi aplinkos užtikrinimo programai 2011 m. buvo skirta 3 334 800 Lt, t.y., 21,07 proc. bendro savivaldybės biudžeto. Šis skaičius žymiai sumažėjo, lyginant su 2010 m., kuomet švietimo paslaugoms buvo skirta 7231,85 tūkst. Lt (31,49 proc. viso biudžeto). Asignavimų mažėjimas yra siejamas su biudžeto mažėjimu, kadangi 2010 m. biudžetas buvo 45,07 proc. didesnis nei 2011 m.

Savivaldybės pavaldumo švietimo įstaigų tinklą sudaro 4 įstaigos:

- **Birštono gimnazija.** Birštono gimnazijos bendruomenėje ugdomas 601 mokinys, dirba – 90 darbuotojų (58 pedagoginis personalas, 3 pagalbos mokiniui specialistai, 29 aptarnaujantysis personalas). Gimnazija dalyvauja nacionaliniuose ir tarptautiniuose projektuose, palaiko glaudžius ryšius su užsienio partnerėmis.

- **Birštono vienkiemio darželis-mokykla.** Šiuo metu darželyje-mokykloje dirba 10 pedagogų, iš jų 3 – vyresniosios mokytojos; 4 – mokytojai; 1 – muzikos vadovė; 1 – logopedė; 1 – vyr. auklėtoja. 2011-2012 m. m. darželyje-mokykloje ugdoma 46 mokiniai, iš jų 37 – pradinio ugdymo

klasėse, 9 – priešmokyklinėje grupėje. 2012 m. liepos mėn. duomenimis ikimokyklinėje grupėje buvo 16 auklėtinių. Birštono vienkiemio darželis-mokykla yra bendrosios paskirties, kurioje visapusiškai harmoningai lavinami ir ugdomi vaikai, saugoma ir stiprinama jų sveikata, rūpinamasi jų fiziniu saugumu, aktyvumu, saviraiška, skatinamas

vaikų savarankiškumas, iniciatyvumas, kūrybiškumas, atskleidžiami ir ugdomi įvairūs gebėjimai, puoselėjama individualybė.

- **Birštono meno mokykla.** Tai neformaliojo švietimo mokykla. Joje veikia muzikinis ir dailės skyriai, taip pat dizaino studija. Muzikiniame skyriuje galima išmokti muzikuoti šiais instrumentais: fortepijonu, smuiku, akordeonu, gitara, klarnetu, saksofonu, mušamaisiais bei dainavimo. Yra suaugusiųjų grupės. Mokykloje dirba 23 mokytojai: 5 metodininkai, 12 vyresniųjų mokytojų, 2 mokytojai – aukštųjų mokyklų studentai, 4 mokytojai ruošiasi atestacijai.

- **Birštono vaikų lopšelis-darželis „Vyturėlis“.** Įstaiga turi individualią ugdymo programą. Ikimokyklinio ugdymo programa sukurta pagal ikimokyklinio ugdymo programų kriterijų aprašą, patvirtintą Švietimo ir mokslo ministro 2005 m. balandžio 18 d. įsakymu Nr. ISAK – 627. Ugdomoji veikla grupėse planuojama pagal temas, projektus ir vaikų pasiūlytas idėjas.

Ikimokyklinio ugdymo įstaigų auklėtinių skaičius nuo 2004 m. nuolat kito (žr. 26 lentelę). Iki 2007 m. buvo juntamas mažėjimas (9,49 proc.). 2008-2010 m. ikimokyklinukų skaičius augo iki 156 vaikų (augimas nuo 2007 m. – 25,8 proc.). 2011 m. šis skaičius sumažėjo iki 126 vaikų (-19,23 proc.).

26 lentelė. Ikimokyklinio ugdymo įstaigų auklėtinių skaičius

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Ikimokyklinio ugdymo įstaigų auklėtiniai metų pabaigoje	137	128	128	124	143	142	156	126

Šaltinis: Birštono savivaldybė

Birštono savivaldybėje 2011-2012 m. m. mokėsi 637 mokiniai (žr. 27 lentelę). Birštono savivaldybėje 2008-2012 m. laikotarpiu mokinių skaičius bendrojo ugdymo mokyklose sumažėjo. Šis procesas buvo juntamas visoje Lietuvoje. Sumažėjimas siejamas su emigracijos mastų padidėjimu. Birštone mokinių skaičius per pastaruosius ketverius mokslo metus sumažėjo 14,5 proc., tai mažiausias rodiklis kurortinėse savivaldybėse. Tuo tarpu Kauno rajone mokinių sumažėjo 10,41 proc.

Lyginant su kitomis kurortinėmis savivaldybėmis, būtina pastebėti, kad didžiausias mokinių sumažėjimo procentas buvo Neringos savivaldybėje – 28,72 proc., Druskininkų savivaldybėje – 21,85 proc., Palangos savivaldybėje – 18,3 proc.

27 lentelė. Mokinių skaičius bendrojo ugdymo mokyklose Kauno apskrityje, kurortinėse savivaldybėse

	2008-2009	2009-2010	2010-2011	2011-2012
Birštono sav.	745	717	691	637
Druskininkų sav.	3497	3262	2975	2733
Neringos sav.	282	259	228	201
Palangos m. sav.	2465	2272	2140	2014

Šaltinis: Statistikos departamentas prie LRV

Žemiau esančioje lentelėje pateikiama informacija apie Birštono savivaldybėje bendrojo ugdymo mokyklose dirbančių mokytojų ir vadovų skaičiaus dinamiką 2004-2012 m. Pastebima, kad nuo 2004-2005 m. m. iki 2011-2012 m. m. pedagogų skaičius Birštono savivaldybėje sumažėjo 18,84 proc. (žr. 28 lentelę).

28 lentelė. Bendrojo ugdymo mokyklų mokytojų ir vadovų skaičiaus dinamika Birštono savivaldybėje 2004-2012 m.

2004-2005	2005-2006	2006-2007	2007-2008	2008-2009	2009-2010	2010-2011	2011-2012
69	66	64	58	59	58	53	56

Šaltinis: Statistikos departamentas prie LRV

4.4. Kultūros bei sporto institucijų infrastruktūra ir veikla

Kultūra yra sudėtinė visuma, apimanti žinias, tikėjimus, menus, moralę, teisę, papročius ir kitas vertingas, gerbtinas ir puoselėjamas vertybes, kurios įgyjamos žmogui būnant visuomenės dalimi. Stiprinant šią sritį, kultūros ir sporto finansavimas savivaldybėse yra vienas iš prioritetinių dalykų. 2011 m. Birštono savivaldybė poilsiui, sportui ir religijai skyrė 4392,7 tūkst. Lt (3,87 proc. Kauno apskrities išlaidų), žr. 29 lentelę. Kauno apskrityje lėšos, skirtos poilsiui, sportui ir religijai, nuo 2004 m. tendencingai augo (sumažėjimas buvo tik 2010 m. - 23,51 proc.), tačiau ypač staigus augimas buvo 2011 m. (113271,1 tūkst. Lt), jis siejamas su tais metais Kaune vykusiu Europos vyrų krepšinio čempionatu. Nuo 2004 m. lėšos, išnaudotos šiai sričiai, Kauno apskrityje išaugo daugiau nei 3 kartus.

29 lentelė. Savivaldybių biudžetų išlaidos poilsiui, sportui ir religijai (tūkst. Lt)

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Birštono sav.	2583,8	3447,3	4058,1	3243,6	4290,3	4638,1	3948,7	4392,7
Druskininkų sav.	2264,7	2323,2	2751,3	3277,9	4692,8	4479,3	2692,6	3242,6
Kauno apskritis	35194,3	44297,5	60444,5	68029,4	86714,2	80487,8	61568,8	113271,1
Neringos sav.	2429,3	2123,3	2538,3	2893,8	4337,6	3072	2963,7	3500,9
Palangos m. sav.	1754,9	2055,4	2698,2	4108,7	4280,1	2934,2	2710,1	3172,6

Šaltinis: Statistikos departamentas prie LRV

Birštono savivaldybėje, kaip ir Kauno apskrityje, lėšos, skirtos kultūrai, augo. Nuo 2004 m. iki 2011 m. jos padidėjo iki 70,01 proc. Būtina pažymėti, kad, lyginant su kitomis kurortinėmis savivaldybėmis, Birštono savivaldybė poilsiui, religijai ir sportui skyrė daugiausiai lėšų. Mažiausiai lėšų šiai sričiai skyrė Palangos miesto savivaldybė – 3172,6 tūkst. Lt (augimas nuo 2004 m. – 80,79 proc.), šiek tiek daugiau Druskininkai – 3242,6 tūkst. Lt (augimas nuo 2004 m. – 43,18 proc.) bei Neringa – 3500,9 tūkst. Lt (augimas nuo 2004 m. – 44,11 proc.), žr. 29 lentelę.

4.4.1. Kultūros centrai, muziejai, bibliotekos

Kultūros centrai, mėgėjų meno kolektyvai. Birštono kultūros centras specialiai statytas kultūros statinys kurorte (1979 m.), turintis gerą materialinę bazę. Kultūros centre dirba 17 kultūros ir meno specialistų, iš kurių 11 turi aukštąjį, 6 specialųjį išsilavinimą. 2004 m. centrai buvo suteikta nominacija „Geriausias kultūros centras“ Lietuvos Respublikos miestų ir kurortų grupėje. Centras yra Lietuvos kultūros centrų asociacijos narys.

Birštono kultūros centro veiklos kryptys:

- Sudaryti sąlygas meno mėgėjų kūrybinei veiklai, puoselėti regiono etninį savitumą bei tradicijas;

- Užtikrinti profesionalaus meno prieinamumą gyventojams;
- Organizuoti festivalius, šventes, koncertus, parodas bei diskotekas jaunimui;
- Demonstruoti kino ir videofilmus;
- Nuomoti patalpas konferencijoms, seminarams ir pristatymams;
- Rengti pobūvius, siūlyti pramogas, skrydžius oro balionu.

Birštoniečiai kultūros centre turi galimybę pamatyti naujausius kino filmus, kurie yra atvežami demonstruoti į Lietuvą. Birštone per metus įvyksta 150 įvairių renginių, kuriuose apsilanko iki 50 tūkst. žiūrovų.

Lietuvos Liaudies kultūros centro duomenimis, Birštono savivaldybėje yra Kultūros centras, 17 mėgėjų meno kolektyvų, kurių veikloje 2011 m. dalyvavo 284 nariai. Nuo 2004 m. mėgėjų narių skaičius išaugo 20,85 proc., tai rodo, kad susidomėjimas kultūrine veikla ir kolektyvais Birštone auga, nepriklausomai nuo mažėjančio gyventojų skaičiaus. Birštono kultūros centre veikia šie kolektyvai:

Akordeono muzikos grupė „Solo Plus“, Moterų choras „Aušrinė“, Liaudiškos muzikos kapela „Lendrūnas“, Suaugusiųjų teatras, Vaikų ir jaunimo teatro studija, Vaikų ir jaunuolių tautinių šokių kolektyvas „Aguonėlė“, Jaunuolių tautinių šokių kolektyvas „Kupolė“, Šiuolaikinio šokio kolektyvas, Sportinių ir šiuolaikinių šokių kolektyvas „Vėjas“, Folklorinis ansamblis „Raskila“, Foto studija „Varpas“, Nemajūnų kapela, Seniūnijos Vienkiemio suaugusiųjų teatras, Seniūnijos Vienkiemio kapela ir mišrus vokalinis ansamblis.

Muziejai. Birštono savivaldybėje veikia trys muziejai:

- **Birštono muziejus.** Birštono muziejuje lankytojams skirta ekspozicija pasakoja apie kurorto praeitį. Čia pateikiami kurorto raidos istoriniai faktai, eksponuojami gydymui naudoti įvairūs prietaisai. Įdomiausias jų yra medinio vamzdžio, kuriuo XIX a. antroje pusėje iš šaltinių į gydyklas tekėjo mineralinis vanduo, fragmentas bei varinė mineralinio vandens vonia. Šiame muziejuje 2011 m. apsilankė apie 7000 lankytojų (vidutiniškai ~19 lankytojų per dieną), tačiau šis skaičius, lyginant su 2004 m., sumažėjo 36,36 proc. (2004 m. lankytojų buvo skaičiuojama apie 11 000).

- **Sakralinio meno muziejus** įrengtas senojoje klebonijoje šalia bažnyčios. Tai pirmasis tokio pobūdžio muziejus Lietuvoje po atkurtos Nepriklausomybės. Muziejaus lankytojai gali susipažinti su memorialinėmis ekspozicijomis, skirtomis Šventosios Romos bažnyčios kardinolui Vincentui Sladkevičiui ir arkivyskupui kankiniui Teofilui Matulioniui. Muziejuje eksponuojami vertingi sakralinio meno pavyzdžiai: tapybos darbai, skulptūra, tekstilė, liturginiai indai, liaudies menas.

- **Nemuno kilpų regioninio parko lankytojų centras.** Šiame centre galima užsisakyti ekskursiją pagal pasirinktus maršrutus. Regioninio parko plotas 250 km² (25 171 ha). Net 69 proc. ploto užima miškai (garsusis Punios šilas su rezervatu, Prienų šilas, Siponių miškai ir kt.). Parke yra 18 draustinių, daug vertingų istorijos, kultūros ir gamtos objektų. Lankydami tokias istorines vietas kaip Punia ir Birštonas, turistai gali gėrėtis upės vingių ir slėnio vaizdais.

Birštono savivaldybės bibliotekų tinklas. Birštono savivaldybės viešoji biblioteka turi 3 filialus: Birštono vienkiamio, Nemajūnų kaimo bei Siponių kaimo bibliotekas. Birštono viešosios bibliotekos aptarnavimo rodikliai pateikiami lentelėje (žr. 30 lentelę).

30 lentelė. Birštono savivaldybės bibliotekai tenkančių skaitytojų skaičius

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Vidutiniškai vienai bibliotekai tenka skaitytojų	750	750	500	650	672	703	652	615

Šaltinis: Statistikos departamentas prie LRV

Vienai bibliotekai tenkančių gyventojų skaičiaus mažėjimas siejamas su gyventojų skaičiaus mažėjimu Birštono savivaldybėje. 2004-2011 m. laikotarpiu vienai bibliotekai tenkančių skaitytojų sumažėjo 18 proc.

4.4.2 Sporto įstaigos

Birštono savivaldybės biudžetinė sporto mokymo ir papildomojo ugdymo įstaiga - Birštono sporto centras. Centras apima savivaldybės vaikų, jaunių, jaunimo, suaugusiųjų, vyresnio amžiaus žmonių kūno kultūrą ir sportą. Šis centras organizuoja įvairius sporto renginius, stovyklas ir šventes, vykdo mokomąjį

treniruočių procesą bei teikia kitas sporto paslaugas. Sporto centre organizuojami 8 sporto šakų užsiėmimai: individualių sporto šakų (lengvosios atletikos, irklavimo, sunkiosios atletikos, galiūnų sporto, aerobikos) ir žaidimų sporto šakų (futbolo, krepšinio, šachmatų).

Birštono sporto centre veikia du klubai:

- Klubas „Šilagėlė“ priklauso Lietuvos sveikuolių sąjungai. Jo veikloje dalyvauja 125 nariai. Klubas organizuoja Birštono šeimų sporto varžybas, skirtas Tarptautinei šeimos dienai paminėti, aktyviai dalyvauja Birštono savivaldybės organizuojamuose renginiuose. Klubas yra tris kartus laimėjęs Lietuvos Respublikos Prezidento taure, konkurse "Lietuvos sveikuolis" iškovota 2 vieta, žaidynėse „Kauno apskrities sveikuoliai“ tapo nugalėtojais.

- Birštono A.Mikėno ėjimo klubas propaguoja ėjimą kaip sveikos gyvensenos būdą, vienija žmones, norinčius sportuoti ne tik sportinį ėjimą, bet ir bėgimą, rutulio stūmimą, disko metimą. Čia užsiėmimus lanko daugiau nei 50 įvairaus amžiaus žmonių. Klubas organizuoja tarptautines sportinio ėjimo olimpinio vicečempiono A.Mikėno memorialo varžybas, palaiko tarptautinius ryšius su Lenkijos, Latvijos, Estijos, Slovakijos, Baltarusijos, Vengrijos sportinio ėjimo klubais, dalyvauja tarptautinėse varžybose. 2004 m. Atėnų olimpinėse žaidynėse klubui atstovavo du sportininkai: Sonata Milušauskaitė 20 km distancijoje ir Daugvinas Zujus 50 km distancijoje. Klubas yra daugkartinis Lietuvos sportinio ėjimo taurės (komandinių varžybų) nugalėtojas ir prizininkas.

Kitos sporto šakos. Plaukimas. Uždarose patalpose – „Versmės“ sanatorijoje – yra baseinas, tinkamas vandens žaidimams, pratyboms, plaukikų treniruotėms. Mieste – trys dirbtiniai ežerai kviečia vasarą paplaukioti, pasikaitinti saulėje, atsipalaiduoti išskylaujant gražioje gamtoje.

- **Tenisas.** Birštono kurorte yra vienas teniso kortas, kuriame yra įrengtos keturios aikštelės. Taip pat miesto centriniam parke yra įrengti stalo teniso stalai.

- **Krepšinis.** Kurorte yra trys krepšinio lauko aikštelės: prie Birštono gimnazijos (sintetinė danga), LKKA Birštono sporto bazės (medinė danga) ir vasaros estrados (asfaltas).

- **Futbolas.** Futbolo žaidimui yra skirtas Birštono gimnazijos stadionas (danga – žolė).

- **Tinklinis.** Paplūdimio tinkliniui yra skirtos dvi aikštelės LKKA Birštono sporto bazėje ir lauko tinkliniui viena prie vasaros estrados (asfaltuota danga).

- **Petankė.** Petankės aikštelė yra šalia B.Sruogos ir N.Silvanavičiaus gatvių sankryžos.

- **Žiemos sportas.** Žiemą įrengiama kalnų slidinėjimo trasa Vytauto parke ir čiuožykla petankės aikštelėje.

- **Kultūrizmas ir sunkioji atletika.** Jėgos sporto paslaugos suteikiamos treniruoklių salėse klube „Ažuolas“ bei gimnazijos stadiono tribūnose.

Birštone yra puikiai sutvarkyta infrastruktūra norintiems užsiimti sportine veikla bei aktyviai praleisti laisvalaikį: važinėti dviračiais, plaukioti baidarėmis Verknės upe bei vikingų laivais Nemunu (plačiau 3.2.2. poskyryje „Turizmo, pramogų, kultūros ir sporto organizavimas“).

5. TRANSPORTO IR INŽINERINĖ INFRASTRUKTŪRA

5.1. Susisiekimo ir transporto sistema

5.1.1. Sausumos transporto sistema

Birštono savivaldybė yra palankioje geografinėje padėtyje. Arti keturi dideli miestai – Kaunas, Vilnius, Alytus ir Marijampolė - sąlygoja lengvą susisiekimą su kitomis Lietuvos vietovėmis.

Norintys aplankyti Birštoną, pasinaudoti kurorto teikiamais malonumais bei nuostabią gamtą, kurortą gali pasiekti pasinaudodami lengvuoju automobiliu ar visuomeniniu transportu – autobusais, mikroautobusais. Autobusų maršrutai yra numatyti iš visų didesnių Lietuvos miestų – Vilniaus, Kauno, Alytaus, Kėdainių, Marijampolės, Panevėžio, Šakių, Vilkaviškio, tarp miestiniai maršrutai - iš Vilniaus, Kauno. Gerai išvystytas susisiekimas su Kauno miestu, autobusai iš Kauno vyksta į Birštoną kas 30 min. Problematiška tai, kad į Birštoną nėra tiesioginių autobusų maršrutų iš Kauno oro uosto, todėl pirmiausiai turistai iš oro uosto turi vykti į Kauno autobusų stotį, o po to – į Birštoną.

Pagrindinė Birštono savivaldybės transporto ašis rytų - vakarų kryptimi yra tarptautinės reikšmės magistralinis kelias A16 „Marijampolė-Prienai-Vilnius“, kuris yra europinės magistralės E28 „Berlynas-Gdanskas-Kaliningradas-Marijampolė-Prienai-Vilnius-Minskas“ dalis (žr. 14 paveikslą).

14 paveikslas. E kategorijos kelių žemėlapis

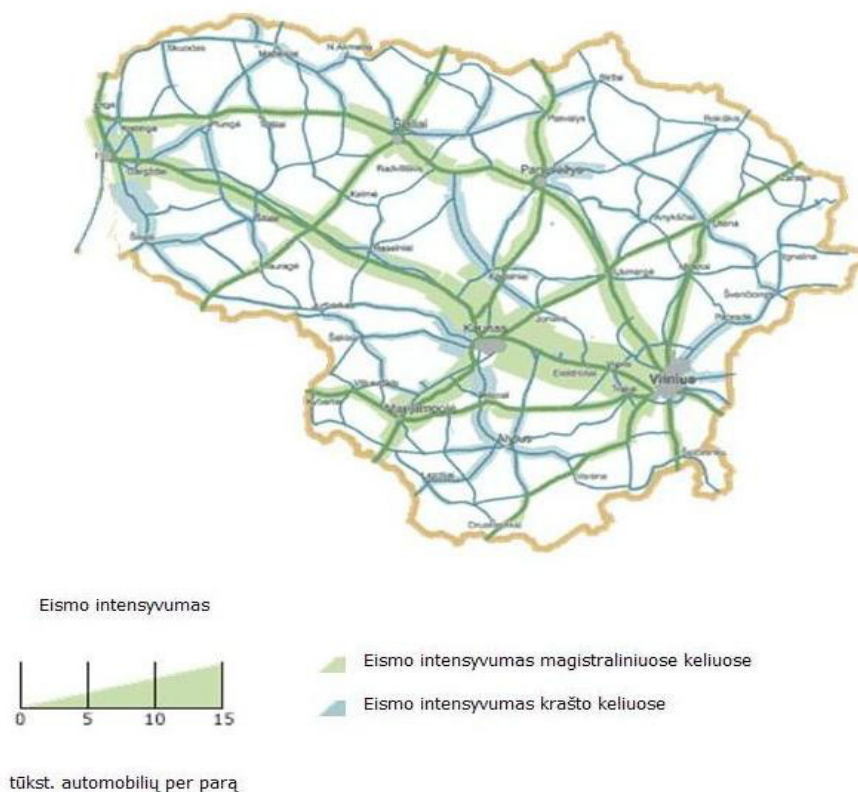
Šaltinis: Lietuvos automobilių kelių direkcija prie Susisiekimo ministerijos

Birštono savivaldybėje valstybinės reikšmės keliai koncentruojasi savivaldybės šiaurinėje dalyje, A16 automagistralės zonoje, o savivaldybės dalis, esanti Nemuno Punios – Balbieriškio kilpos vidinėje dalyje, turi tik vieną rajoninės reikšmės žvyrkelio atkarpą iki Puzonių kaimo.

Šiaurės – pietų kryptimi, ties Prienais ir Jieznu, A16 kelią kerta krašto keliai 130 „Alytus-Prienai-Kaunas“ ir 129 „Antakalnis-Jieznas-Alytus-Merkinė“, kurie maksimaliai nukrauna šios krypties tranzitinius srautus per savivaldybės teritoriją, nes iš pietinės pusės savivaldybės teritoriją supa Nemunas, apribojantis bet kokius tranzitinius šiaurės – pietų krypties srautus, iš šiaurinės pusės - Verknės upės slėnis atskiria pagrindinę savivaldybės dalį. Nepaisant to, kad kelias Nr. 130 „Kaunas-Prienai-Alytus“ yra prastos būklės, eismas šiuo keliu labai intensyvus, šis kelias nėra saugus. Nesaugus yra ir valstybinės reikšmės kelias A16 „Marijampolė-Prienai-Vilnius“, kuriame įvažiavimas į Birštoną yra labai avaringas.

Magistralinio kelio A16 tarp Birštono ir Prienų eismo intensyvumas 2007 m. pasiekė šalies magistralinių kelių eismo intensyvumo vidurkį, kuris yra 7979 aut/p. (žr. 15 paveikslą).

15 paveikslas. Eismo intensyvumas magistraliniuose keliuose

Šaltinis: Lietuvos automobilių kelių direkcija prie Susisiekimo ministerijos

Savivaldybėje daugiausiai yra vietinės reikšmės kelių su danga, taip pat nemažai – žvyro kelių. 31 lentelėje pateikiama informacija apie Birštono savivaldybėje esančių vietinės reikšmės automobilių kelių ilgį.

31 lentelė. Vietinės reikšmės automobilių kelių ilgis Birštono sav. 2004-2010 m.

Birštono sav.	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Vietinės reikšmės automobilių kelių ilgis	138	138	138	134	134	134	135
Vietinės reikšmės automobilių kelių su danga ilgis	98	98	98	94	94	94	94
Vietinės reikšmės automobilių kelių su patobulinta danga ilgis	32	32	35	39	39	39	39
Žvyro kelių ilgis	66	66	63	55	55	55	55

Šaltinis: Statistikos departamentas prie LRV

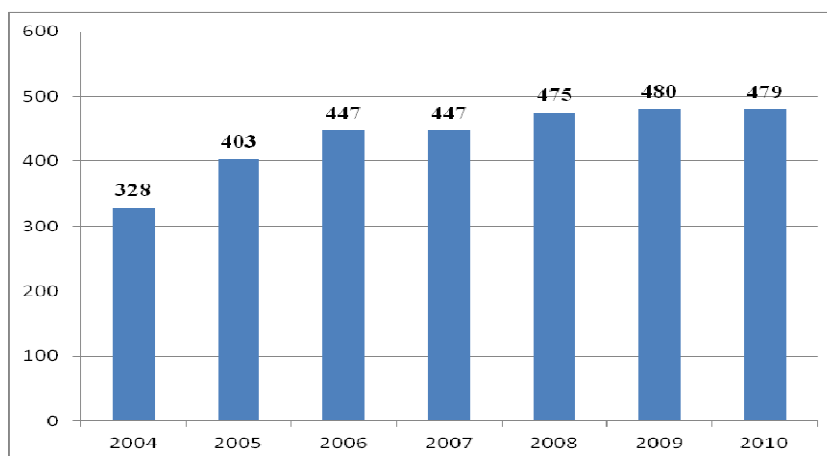
Lyginant Birštono savivaldybę su Lietuvos, Kauno apskrities ir kitomis kurortinėmis savivaldybėmis pagal 1000-iai gyventojų tenkantį lengvųjų automobilių skaičių, pastebima, kad, kaip ir visoje šalyje, Birštono savivaldybėje lengvųjų automobilių skaičius didėjo. Automobilizacijos lygis 2010 m. savivaldybėje buvo mažiausias nei kitose kurortinėse savivaldybėse, tačiau atitiko bendrą šalies vidurkį (žr. 32 lentelę).

32 lentelė. Lengvųjų automobilių, tenkančių 1000 gyv., skaičius

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Birštono sav.	328	403	447	447	475	480	479
Druskininkų sav.	346	400	443	439	474	493	512
Kauno apskritis	368	405	443	442	467	482	490
Lietuvos Respublika	354	395	433	429	453	468	479
Neringos sav.	458	526	576	583	594	633	659
Palangos m. sav.	413	443	484	479	504	504	495

Šaltinis: Statistikos departamentas prie LRV

2004-2010 m. laikotarpiu lengvųjų automobilių, tenkančių 1000-iai gyventojų, skaičius išaugo 46 proc. (žr. 16 paveikslą).

16 paveikslas. Lengvųjų automobilių, tenkančių 1000 gyv. skaičius Birštono sav. 2004-2010 m.

Šaltinis: Statistikos departamentas prie LRV

5.1.2. Oro transporto sistema

Retas žino, kad ir į Birštoną kadaise buvo galima atskristi lėktuvu. Šią paslaugą tuomet labai vertino Maskvos ir Leningrado turistai. Iš pradžių Birštono aerodromo teritorija buvo naudojama kaip pakilimo ir nusileidimo takas lėktuvams, kurie barstė trąšas. Aerodromas turėjo du takus, kurių vienas buvo nukreiptas Nemuno link (lygiagrečiai dabartinei Pušyno gatvei), o kitas – dabartinio kelio Prienai-Vilnius link, tačiau tai nebuvo specialiai pakilimui įrengti takai, juose augo žolė.

Iš Birštono An-2 lėktuvu buvo galima nuskristi į Vilnių, Marijampolę, Kauną ir Druskininkus. Daugiausiai skrydžių buvo iš Vilniaus ir atgal. Retai keleiviai skrido į Marijampolę ir Druskininkus. Tuo metu bilietas į Vilnių kainavo 2 rublius, į Kauną – vieną. Birštono aerodromas turėjo savo kreipinį Chodiki-2 (ходики-2), ir visi pokalbiai vykdavo rusų kalba. Buvo išbandyta galimybė aerodrome leistis ir sunkesniems lėktuvams AN-24, bet saugumo sumetimais to buvo atsisakyta. Laikui bėgant, aplink aerodromą pradėjo augti miškas ir lėktuvams tapo nesaugu kilti bei leistis. Vėliau aerodromas buvo uždarytas. Šiandien kurortui būtų naudinga turėti nedidelių (privačių) lėktuvų nusileidimo-pakilimo taką, tačiau tam nėra paruoštos tinkamos infrastruktūros.

5.1.3. Vandens transporto sistema

Birštonas pasiekiamas, pasinaudojant tik autotransportu – automobiliu ar autobusu. Savivaldybėje susisiekimas vandens transportu nėra išvystytas. Tarpukario laikais susisiekimas vandeniui funkcionavo – buvo galimybė atvykti iš Kauno į Birštoną garlaiviais, tačiau dabar į Birštoną atvykti iš kitų miestų, pasinaudojant vandens transportu, nėra galimybės dėl lėtesnės upės srovės susikaupusių dugninių nuosėdų. Kurorte yra įrengta prieplauka, kuria naudojasi Birštone paslaugas teikiantys pramoginiai laivai. Tačiau prieplauka yra nepakankamai išnaudojama, kadangi nėra įrengtų įlaidų vandens transporto nuleidimui į Nemuną ir Verknę. Esamoje prieplaukoje sudėtingos laivų švartavimosi sąlygos (seklu), nėra degalinės ir kitos vandens transportui reikalingos infrastruktūros.

Birštono miesto teritoriją į dvi dalis dalija Nemuno upė, patekti iš miesto centro į kitą miesto dalį galima keltu, tačiau žiemos sezonu (užšalus upei) keltas neveikia, automobilių keliais tenka važiuoti apie 26 km aplinkkeliu. Šiuo metu Birštone veikia keleivinis keltas „Versmė“, kuris darbo dienomis bei savaitgaliais nemokamai kelia keleivius iš Birštono prieplaukos į Alksniakiemį ir atgal.

Savivaldybėje vandens transportas siejamas su poilsinio, turistinio, sportinio pobūdžio veikla, vystant vandens turizmą. Keliones Nemunu organizuoja VšĮ „Birštono Nemunas“, kuris nuomoja vikingų valtį, baidares, kanojas, viešbutis-restoranas „Sonata“ organizuoja apžvalginius plaukimus-ekskursijas pramoginiu laivu „Vytenis“. Nemunu ir Verkne galima pasigrožėti ir išsinuomojus dviejų aukštų pramoginį laivą „Justina“. Grupinius plaukimus pramoginiu laivu (katamaranu) „Luxuria“ taip pat organizuoja viešbutis-restoranas „Nemuno slėnis“. Kurorte veikia keli baidarių nuomos punktai.

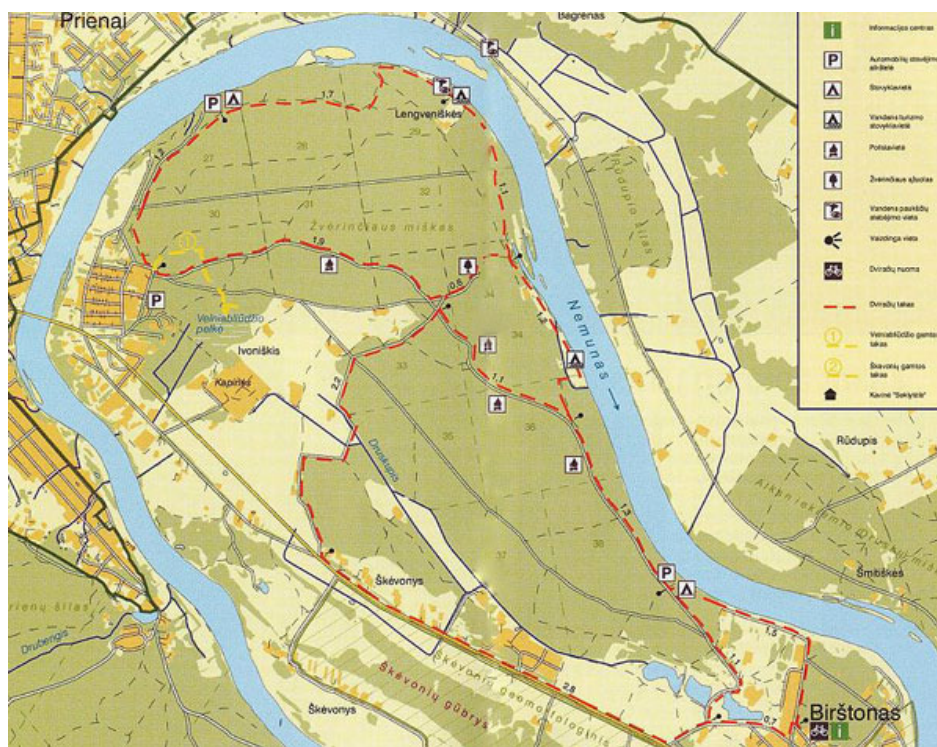

Populiariausi maršrutai – Nemuno ir Verknės santaka, kurios skardyje yra įžymusis geologinis paminklas „Ožkų pečius“.

5.1.4. Pėsčiųjų ir dviračių takų infrastruktūra

Birštono savivaldybės teritoriją kerta nacionalinis dviračių maršrutas „Keturių sostinių dviračių žiedas“, regioninio gamtinio – kultūrinio pobūdžio „Dzūkijos parkų žiedas“ bei Nacionalinė dviračių trasa (specialaus plano sprendiniai yra derinimo stadijoje). Siekiant sujungti esamų ir naujai įrengiamų trasų ruožus bei užtikrinti saugų dviratininkų judėjimą kurorto teritorijoje, dar iki 2014 m. rudens bus įrengta apie 5 km. dviračių takų atkarpų Birštono mieste.

Birštono savivaldybėje taip pat yra senoji Žvėrinčiaus miško trasa, kurios didžiąją dalį sudaro asfaltuota tako danga, vedanti šalia kelio Prienai-Birštonas (A16 magistralinis kelias Marijampolė-Vilnius, ilgis – 8 km, iš kurių asfaltuoto tako ilgis - 5 km, o likusioji atkarpa – miško žvyrkelis). Šiame dviračių take gausu poilsio ir sporto aikštelių, medžio skulptūrų, keliautojų patogumui įrengtos poilsiavietės ir laužavietės, puikios sąlygos stebėti Nemuno salose gyvenančius ir laikinai apsistojančius migruojančius paukščius: mažąsias ir upines žuvelas, antis, kirus, tilvikus. 17 paveiksle pavaizduotas Žvėrinčiaus miško žemėlapis su pažymėtais rekomenduojamais maršrutais.

17 paveikslas. Žvėrinčiaus dviračių takų žemėlapis

Šaltinis: www.vandensturistai.lt

Šiuo metu į Žvėrinčiaus miško trasą įsiliejo naujai įrengta 1,5 km ilgio dviračių tako trasa, apjungianti įvažiavimą į Birštono miestą su Škėvonių kaimu.

5.2. Gyvenamosios paskirties nekilnojamojo turto rinka

Skirtingai nei vasarą poilsiautojus viliojantis pajūris, paslaugos Birštone teikiamos ištisus metus. Ne vieną turistą vilioja idėja įsigyti vadinamuosius „antruosius namus“ Birštono kurorte. 33 lentelėje pateikiama informacija apie gyvenamąjį fondą Birštono savivaldybėje bei kitose kurortinėse savivaldybėse 2004-2010 m.

33 lentelė. Gyvenamasis fondas Lietuvos kurortuose, tūkst. m²

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Birštono sav.	153,1	153,8	154,1	154,1	156,7	160,3	160,7	161,8
Druskininkų sav.	664,3	676,1	670	676,7	711,5	640,1	651,6	660,6
Neringos sav.	73,4	75,6	76	76,8	80,2	90,2	92,7	92,7
Palangos m. sav.	523,3	541,1	550,8	564,5	618,5	581,1	583,2	598,9

Šaltinis: Statistikos departamentas prie LRV

34 lentelėje pateikiama informacija apie Birštono savivaldybės butų plotą 2004-2011 m. laikotarpiu pagal skirtingas nuosavybės formas.

34 lentelė. Birštono sav. butų plotas metų pabaigoje, tūkst. m²

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Viešoji nuosavybė	4,1	4,1	4,3	4,1	4,5	5,3	5,1	6
Savivaldybės nuosavybė	4	4,1	4,2	4	4,4	4,3	3,8	4,7
Privati nuosavybė	149,1	149,7	149,9	150	152,2	154,9	155,6	155,8

Šaltinis: Statistikos departamentas prie LRV

35 lentelėje pateikiami duomenys apie socialinio būsto nuomą. Iš pateiktų duomenų pastebima, kad 2004-2010 m. laikotarpiu sparčiai išaugo asmenų, pageidaujančių nuomoti socialinį būstą. Per šį laikotarpį norinčiųjų nuomoti socialinį būstą asmenų skaičius išaugo keturis kartus. 2011 m. daugiausiai norinčiųjų nuomoti socialinį būstą buvo jaunos šeimos.

35 lentelė. Asmenys (šeimos), buvę sąrašuose socialiniam būstui nuomoti Birštono sav.

2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
15	19	30	43	45	52	61	61

Šaltinis: Statistikos departamentas prie LRV

Remiantis Statistikos departamento pateikiamais duomenimis, 2011 m. socialinis būstas buvo išnuomotas dviem asmenims (žr. 36 lentelę).

36 lentelė. Asmenims (šeimoms) išnuomotas savivaldybių socialinis būstas Birštono sav.

2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
1	5	6	2	8	5	1	2

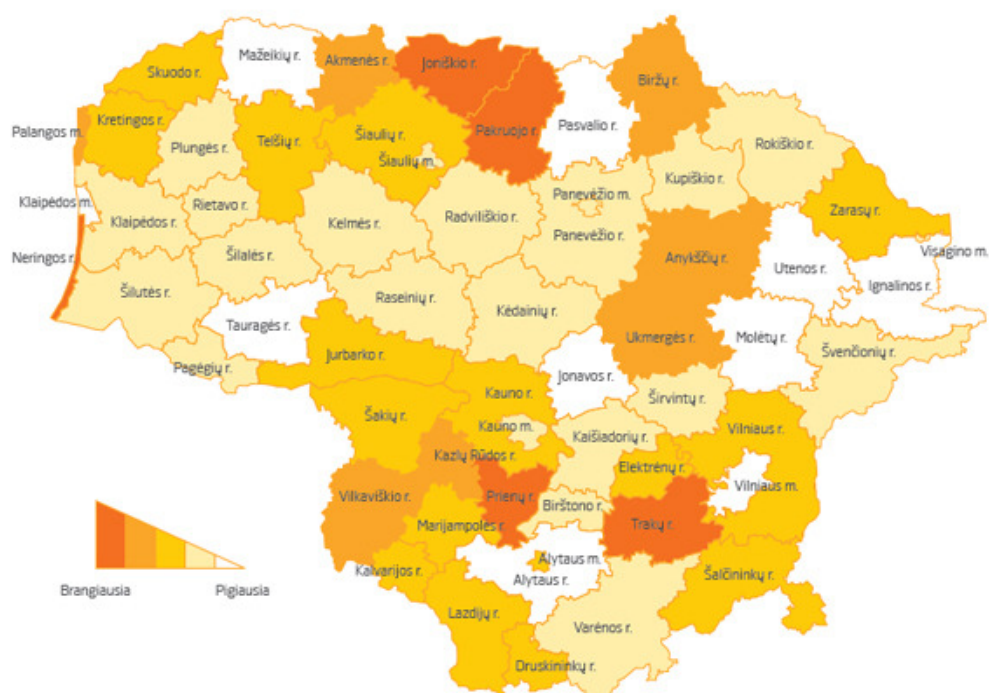
Šaltinis: Statistikos departamentas prie LRV

Savivaldybėje įkurta 12 daugiabučių namų savininkų bendrijų. Daugiabučių gyvenamųjų namų administravimą Birštono savivaldybėje vykdo UAB „Prienų butų ūkis“. Ši įmonė aptarnauja namų Basanavičiaus g., Birutės g., Birštono g., Dariaus ir Girėno g., Druskupio g., Jaunimo g., Kęstučio g., Lelijų g., Muziejaus g., Pušyno g., Sruogos g., Tyliosios g., Tulpių g., Vilniaus g., Vytauto g. esančius gyvenamuosius namus ir Jundeliškių k., Šaltinėnų k. esančius du namus. Didžioji dalis UAB „Prienų butų ūkis“ prižiūrimų pastatų yra fiziškai susidėvėję, nerenovuoti, reikalaujantys didelių investicijų.

5.3. Komunalinė infrastruktūra

5.3.1. Šilumos energijos tiekimas

Remiantis Swedbank Asmeninių finansų instituto pateikta informacija apie šilumos, karšto ir šalto vandens kainas 2011 m., pastebima, kad Birštone kainos buvo vienos mažiausių Kauno apskrityje, didžiausios šilumos, karšto ir šalto vandens kainos buvo Prienų raj. savivaldybėje (žr. 18 paveikslą).

18 paveikslas. Šilumos, karšto ir šalto vandens tarifai, galiojantys 2011 m.

Šaltinis: Swedbank Asmeninių finansų institutas

Birštone centralizuotai šilumą tiekia UAB „Birštono šiluma“. Bendrovė kasmet pagamina apie 23 tūkst. MWh šilumos, pardavė – 19 tūkst. MWh. Bendras sumontuotų garo katilų galingumas sudaro apie 27 MW.

Remiantis UAB „Birštono šiluma“ pateikiamais duomenimis, 2011 m. centralizuota šiluma buvo tiekama 75 gyvenamiesiems ir 26 administraciniams pastatams Birštono mieste ir vienam gyvenamajam pastatui Birštono seniūnijoje. Lyginant 2011 m. duomenis su 2004 m. duomenimis, pastebima, kad centralizuotai teikiamos šilumos vartotojų skaičius sumažėjo 6,42 proc. (žr. 37 lentelę).

37 lentelė. Centralizuotai teikiamos šilumos vartotojai 2004-2011 m.

2004 m. gruodžio 31 d.						
Teritorija	Pastatų skaičius			Šildomas plotas		
	Gyvenamųjų pastatų	Administracinių pastatų	Iš viso	Gyvenamųjų pastatų	Administracinių pastatų	Iš viso
Birštono miestas	81	27	108	52446	nd	
Birštono seniūnija	1	-	1	622	nd	
VISO	82	27	109	53068	nd	
2011 m. gruodžio 31 d.						
Teritorija	Pastatų skaičius			Šildomas plotas		
	Gyvenamųjų pastatų	Administracinių pastatų	Iš viso	Gyvenamųjų pastatų	Administracinių pastatų	Iš viso
Birštono miestas	75	26	101	49278	nd	49278
Birštono seniūnija	1	-	1	622	nd	622
VISO	76	26	102	49900	nd	49900

Šaltinis: UAB „Birštono šiluma“

Pagamintos ir perkamos šilumos kiekis 2004-2011 m. laikotarpiu tendencingai mažėjo. Lyginant 2011 m. duomenis su 2004 m. duomenimis, pagamintos šilumos kiekis sumažėjo beveik 9 proc. 2011 m. patiekta į tinklą 97,93 proc. visos pagamintos šilumos (žr. 38 lentelę).

38 lentelė. Pagamintos ir patiektos į tinklą šilumos kiekis MWh

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Pagaminta MWh	23061	22773	23219	21817	21146	21815	23499	21180
Patiekta į tinklą iš viso	22558	22275	22718	21340	20732	21345	22987	20741

Šaltinis: UAB „Birštono šiluma“

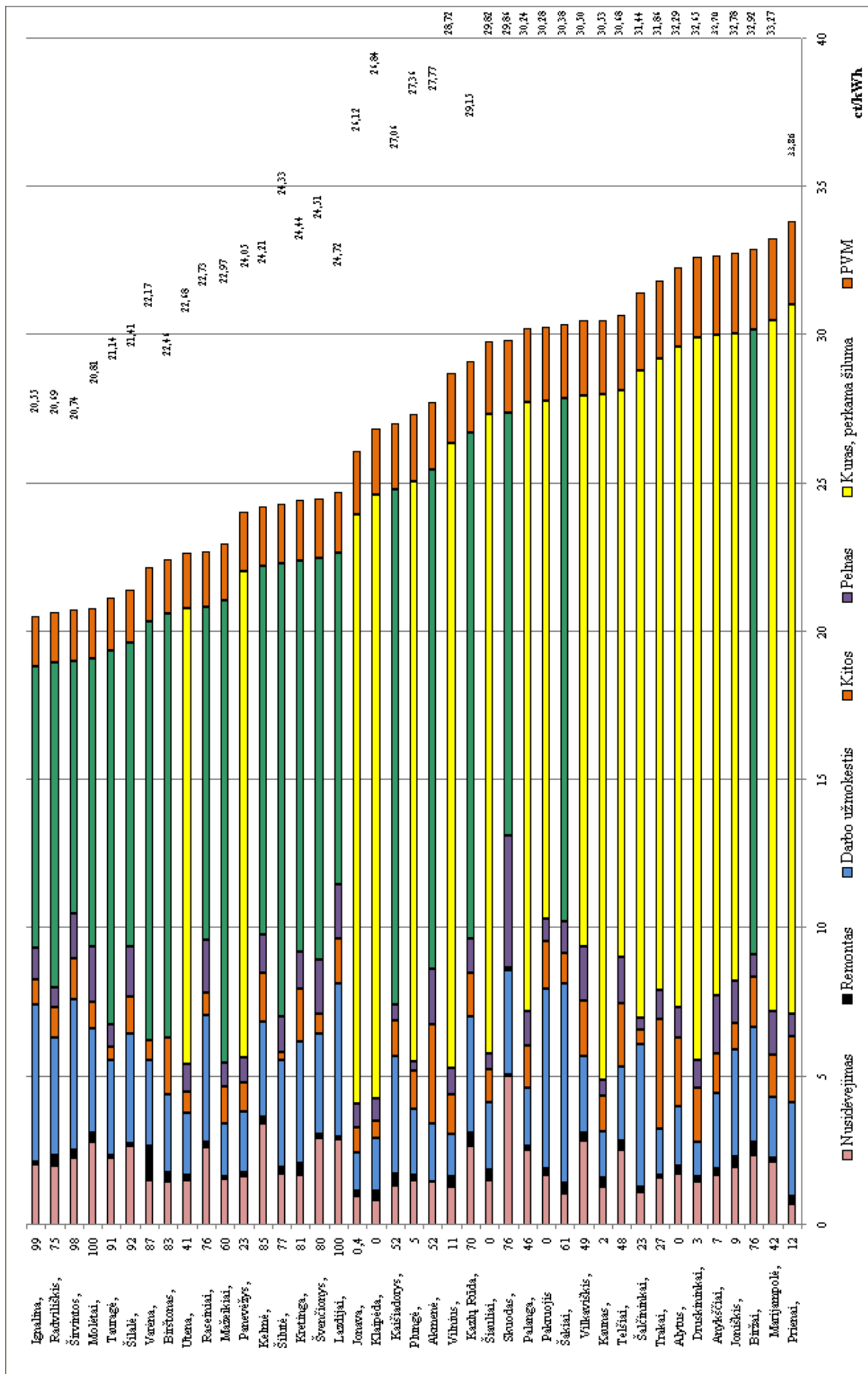
Centralizuotai teikiamos šilumos kaina 2011 m. gruodžio 1 d. juridiniams ir fiziniams asmenims buvo 20,61 ct/kWh (be PVM), žr. 39 lentelę.

**39 lentelė. Centralizuotai tiekiamos šilumos kainos
2011 m. atitinkamų mėnesių 1 d., ct/kWh**

2011 metai	ct/kWh be PVM	
	Organizacijoms	Gyventojams
Sausis	20,16	20,58
Vasaris	20,16	20,58
Kovas	20,16	20,58
Balandis	20,16	20,58
Gegužė	20,16	20,58
Birželis	20,16	20,58
Liepa	20,16	20,58
Rugpjūtis	20,16	20,58
Rugsėjis	20,16	20,58
Spalis	20,61	20,61
Lapkritis	20,61	20,61
Gruodis	20,61	20,61

Šaltinis: UAB „Birštono šiluma“

19 paveiksle pateikiamas centralizuotai tiekiamos šilumos kainų palyginimas miestuose, skaičiai prie miesto pavadinimo nurodo, kokią dalį procentais kuro struktūroje sudaro biokuras (žaliai pažymėti kuro dedamosios stulpeliai rodo, kad mieste daugiau nei 50 proc. kuro sudaro biokuras).

19 paveikslas. Šilumos kainų palyginimas skirtinguose Lietuvos miestuose

5.3.2 Vandens tiekimas

Birštono gyventojams ir įstaigoms centralizuotas vanduo tiekiamas nuo 1960 m. 1963 m. vandentiekio ir fekalinės kanalizacijos tinklai buvo perduoti Kauno teritorinei vandentiekio ir kanalizacijos valdybai, o Birštone įkurtas vandentiekio ir fekalinės kanalizacijos cechasis. 1991 m. Kauno TVKV vandentiekio ir kanalizacijos cechasis buvo perduotas Birštono savivaldybei ir įsteigta Birštono valstybinė vandens tiekimo įmonė, o nuo 1995 m. buvo reorganizuota į specialios paskirties uždara akcinę bendrovę „Birštono vandentiekis“. Nuo 2003 m. reorganizuota į UAB „Birštono vandentiekis“, kurio steigėja – Birštono savivaldybės taryba.

UAB „Birštono vandentiekis“ rūpinasi vandens nugeležinimu, vandens tiekimu Birštono miestui, Birštono vienkiemiu, Nemajūnų, Geležūnų, Bučiūnų gyvenviečių gyventojams, įmonėms, įstaigoms, organizacijoms. Taip pat rūpinasi Birštono gyventojų ir įstaigų bei UAB „Prienu vandens“ nuotekų šalinimu ir išvalymu.

Centralizuotas vandens tiekimas Birštono seniūnijoje teikiamas 76,7 proc. gyventojų, Birštono mieste – 92,6 proc. gyventojų. Nuotekų surinkimas Birštono seniūnijoje teikiamas 53,4 proc. gyventojų, o Birštono mieste – 92,6 proc.

40 lentelė. Gyventojų, naudojančių centralizuotai tiekiamą ar kitų šaltinių vandenį bei centralizuotą nuotekų sistemą, skaičius

Teritorinis vienetas	Aptarnaujamų gyventojų skaičius	Gyventojų, naudojančių centralizuotas sistemas, skaičius			
		Vandens tiekimo		Nuotekų surinkimo	
		Gyventojų sk.	Proc.	Gyventojų sk.	Proc.
Birštono seniūnija					
2011	855	852	76.7	593	53.4
2010	855	852	76.7	584	52.6
2009	826	826	82	560	55.4
2008	826	826	82	550	54.5
2007	838	838	83	515	51
2006	763	763	75.5	440	43.6
2005	751	751	74	351	34.7
2004	835	835	76	364	33
Birštono miestas					
2011	2663	2646	92.6	2590	90.7
2010	2673	2656	84.6	2600	83
2009	2671	2654	84.6	2571	82
2008	2648	2631	84	2552	81
2007	2599	2582	82	2513	80
2006	2557	2541	81	2476	79
2005	2656	2639	84	2572	82
2004	2726	2710	85	2633	83
Iš viso savivaldybėje 2011 m.	3518	3498	88.2	3183	80.2

Šaltinis: UAB „Birštono vandentiekis“

Kiekvienais metais realizuojama apie 160000 m³ vandens, iš jų didžioji dalis vandens apie 90000 m³ tiekama įmonėms ir įstaigoms, o apie 70000 m³ – gyventojams. Nukanalizuojama apie 160000 m³ nuotekų, iš jų gyventojams apie 60000 m³, o įmonėms ir įstaigoms – 100000 m³. Žemiau lentelėje pateikti centralizuotai tiekiamo vandens ir nuotekų surinkimo rodikliai.

41 lentelė. Centralizuoto vandens tiekimo ir nuotekų surinkimo rodikliai

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Centralizuotos vandens tiekimo sistemos vamzdinių ilgis	18.7	18.7	18.7	24.2	24.9	24.9	30.5	30.5
Per parą vartotojams pateikiama vandens tūkst. m ³	0.68	0.67	0.66	0.59	0.61	0.55	0.70	0.62
Centralizuotos vandens tiekimo sistemos abonentų skaičius	515	533	542	556	1451	1467	1485	1525
Investicijos į įrangos ir technologijų atnaujinimą bei statybas, tūkst. Lt	1371	1698	340	201	13014	25725	4531	716
Įrangos nusidėvėjimas, proc.	2.7	2.8	3.1	3.1	3.4	3.5	2.6	2.4
Vidutinė vandentiekio tinklų eksploatacijos trukmė, metais	50	50	50	50	50	50	50	50
Naujesni kaip 10 metų vandentiekio tinklai, proc./km	2,6 km 14 proc.	3.8 km 20 proc.	5.1 km 27 proc.	10.6 km 44 proc.	11.8 km 47 proc.	11.8 km 47 proc.	22.4 km 73 proc.	22.8 km 75 proc.
10-50 metų senumo vandentiekio tinklai, proc./km	16.1 km 86 proc.	14.9 km 80 proc.	13.6 km 73proc	13.6 km 56 proc.	13.1 km 53 proc.	13.1 km 53 proc.	8.1 km 27 proc.	7.7 km 25 proc.
Vandentiekio gamybinis pajėgumas tūkst. m ³ /parą	5.48	5.48	5.48	5.48	5.48	5.61	5.61	5.61
Nuotekų surinkimo sistemos abonentų skaičius	324	370	390	415	1313	1325	1359	1390
Praleista per valymo įrenginius tūkst. m ³ /parą	2.2	2.4	1.9	2.3	2.2	2.2	2.7	2.5
Praleista per valymo įrenginius palyginti su pateiktu vandens kiekiu %	31	28	34	26	29	25	26	25
Pelnas/Nuostolis	17	45	34	-218	-234	46	-72	-211

Šaltinis: UAB „Birštono vandentiekis“

Remiantis Swedbank Asmeninių finansų instituto pateikiamais duomenimis (žr. 18 paveikslą), Birštono savivaldybėje tiekiamo vandens kainos yra vienos mažiausių Kauno apskrityje.

5.3.3. Atliekų tvarkymas

Atliekų tvarkymu Birštono savivaldybėje rūpinasi septynių Alytaus regiono savivaldybių įsteigtas UAB „Alytaus regiono atliekų tvarkymo centras“ (toliau - ARATC).

Remiantis 2011 m. ARATC veiklos ataskaita, Birštono savivaldybėje atliekų surinkimo paslaugomis naudojasi 99 proc. gyventojų. 2011 m. buvo 2179 vietinės rinkliavos mokėtojai, iš kurių 2097 fiziniai ir 82 juridiniai asmenys. Lyginant 2011 m. su 2007 m. duomenis, atliekų surinkimo paslaugomis besinaudojančių gyventojų skaičius padidėjo 21 proc.

6. BIRŠTONO SAVIVALDYBĖS PLĖTROS PLANO STRATEGIJA

6.1. Birštono savivaldybės vizija

Birštonas 2030 metais – tarptautinio turizmo ir unikalių sveikatos paslaugų karališkasis kurortas

6.2. Birštono savivaldybės plėtros plano prioritetai

Atsižvelgiant į atliktos ekonominės ir socialinės situacijos analizės rezultatus, Birštono savivaldybės 2006-2012 m. strateginį plėtros planą bei įvertinus suformuluotą Birštono savivaldybės viziją, išskirti šie Birštono savivaldybės prioritetai:

1. Savivaldybės bendruomenės poreikių tenkinimas.
2. Turistinio potencialo plėtojimas.

Šiems prioritetams įgyvendinti nustatyti tikslai ir uždaviniai pateikiami 42 lentelėje.

42 lentelė. Birštono savivaldybės 2013-2020 m. strateginio plėtros plano prioritetai, strateginiai tikslai ir uždaviniai

Prioritetas	Tikslas	Uždavinys
1. Savivaldybės bendruomenės poreikių tenkinimas	1.1. Sudaryti gyventojams sąlygas mokytis visą gyvenimą	1.1.1. Plėsti formalaus ir neformalaus ugdymo paslaugų spektrą
		1.1.2. Modernizuoti švietimo įstaigų infrastruktūrą
	1.2. Siekti didesnio asmens ir visuomenės saugumo	1.2.1. Užtikrinti prieinamas ir kokybiškas socialines ir sveikatos priežiūros paslaugas
		1.2.2. Modernizuoti socialinių ir sveikatos priežiūros paslaugų infrastruktūrą
		1.2.3. Sukurti saugią aplinką gyventojams ir svečiams
	1.3. Puoselėti kultūrinės tradicijas, ugdyti gyventojų kūrybiškumą ir bendruomeniškumą	1.3.1. Modernizuoti kultūros infrastruktūrą ir paslaugas
		1.3.3. Išsaugoti kultūros paveldą
		1.3.4. Skatinti bendruomenines iniciatyvas
		1.3.5. Gerinti gyventojų aptarnavimą savivaldybės administracijoje
	1.4. Sudaryti palankias sąlygas sveikai gyvensenai, kūno kultūrai ir sportui	1.4.1. Plėtoti sporto ir sveikatingumo infrastruktūrą
		1.4.2. Skatinti gyventojus rūpintis savo sveikata

42 lentelės tęsinys

Prioritetas	Tikslas	Uždavinys
1. Savivaldybės bendruomenės poreikių tenkinimas	1.5. Plėtoti inžinerinę infrastruktūrą	1.5.1. Vystyti saugią ir patogią susisiekimo sistemą
		1.5.2. Plėtoti vandens tiekimo ir nuotekų sistemas
		1.5.3. Siekti ekologiškos aplinkos
		1.5.4. Diegti energijos vartojimo efektyvumo priemones
		1.5.5. Kompleksiškai atnaujinti viešųjų erdvių infrastruktūrą
		1.5.6. Plėtoti gyvenamojo būsto fondą
		1.5.7. Parengti teritorijų ir strateginio planavimo dokumentus
2. Turistinio potencialo plėtojimas	2.1. Didinti kurorto žinomumą šalies ir tarptautinėse rinkose	2.1.1. Bendradarbiaujant su verslo sektoriumi intensyviai skleisti informaciją apie Birštono kurortą
		2.1.2. Formuoti Birštono, kaip tarptautinius kokybės standartus atitinkančio kurorto, įvaizdį
		2.1.3. Gerinti kurorto paslaugų prieinamumą
	2.2. Plėtoti sveikatos turizmą	2.2.1. Įrengti sveikatinimo paslaugų infrastruktūrą atvirose erdvėse
		2.2.2. Modernizuoti gydymo, sveikatinimo ir sveikatingumo paslaugas
		2.2.3. Didinti apgyvendinimo vietų skaičių
	2.3. Didinti kurortinių paslaugų įvairovę	2.3.1. Skatinti vietos gyventojų verslumą, pritraukti privačias investicijas į kurorto infrastruktūros ir paslaugų plėtrą
		2.3.2. Plėtoti vaikui ir šeimai pritaikyto kurorto kryptį
		2.3.3. Išvystyti aktyvaus poilsio turizmo infrastruktūrą ir paslaugas

6.3. Birštono savivaldybės plėtros plano priemonės

1 PRIORITETAS. SAVIVALDYBĖS BENDRUOMENĖS POREIKIŲ TENKINIMAS					
1.1 TIKSLAS. SUDARYTI GYVENTOJAMS SĄLYGAS MOKYTIS VISĄ GYVENIMĄ					
1.1.1 uždavinys. Plėsti formalaus ir neformalaus ugdymo paslaugų spektrą					
Eil. Nr.	Priemonė	Atsakingi vykdytojai	Vykdyimo terminai	Preliminarus lėšų poreikis, tūkst. Lt	Pasiekimo rodiklis
1.1.1.1.	Didinti Birštono meno mokyklos teikiamų paslaugų prieinamumą kaimo gyventojams	Švietimo, kultūros ir sporto skyrius, Birštono meno mokykla	2013-2020	300,0	Teikiama mokinių pavėžėjimo į neformalaus ugdymo užsiėmimus paslauga; organizuojami neformalaus ugdymo užsiėmimai (išvažiuojamieji) kaimo vietovėse
1.1.1.2.	Siekti universiteto, kolegijos arba profesinės mokyklos filialo įkūrimo Birštone išnaudojant esamą pastatą ir kitą infrastruktūrą	Savivaldybė, aukštosios ir profesinės mokyklos, verslininkai	2013-2020	-	Įkurta filialų, vnt.
1.1.1.3.	Siekti, kad Birštone būtų įkurtas III-jo amžiaus universitetas	Savivaldybė, Švietimo, kultūros ir sporto skyrius	2013-2020	-	Įkurtas universitetas
1.1.1.4.	Skatinti mokinių, biudžetinių įstaigų darbuotojų ir savivaldybės gyventojų aktyvų dalyvavimą tarptautinio bendradarbiavimo projektuose	Švietimo, kultūros ir sporto skyrius	2013-2020	200,0	Vykdyta projektų, vnt.
1.1.1.5.	Stiprinti kultūros įstaigų galimybes teikti formalaus ir neformalaus ugdymo paslaugas	Švietimo, kultūros ir sporto skyrius, kultūros įstaigos	2013-2020	250,0	Vykdyta edukacinių projektų, vnt.
1.1.2 uždavinys. Modernizuoti švietimo įstaigų infrastruktūrą					
1.1.2.1.	Rekonstruoti Birštono gimnazijos pastatus	Strateginio planavimo ir investicijų skyrius; Ūkio, turto ir kaimo plėtros skyrius	2013-2014	3600,0	Rekonstruotas pastatas

1.1.2 uždavinys. Modernizuoti švietimo įstaigų infrastruktūrą					
Eil. Nr.	Priemonė	Atsakingi vykdytojai	Vykdyimo terminai	Preliminarus lėšų poreikis, tūkst. Lt	Pasiekimo rodiklis
1.1.2.2.	Rekonstruoti Birštono vienkiemio mokyklos darželio (būsimo universalaus daugiafunkcio centro) pastatą	Strateginio planavimo ir investicijų skyrius; Ūkio, turto ir kaimo plėtros skyrius	2013-2014	3500,0	Rekonstruotas pastatas
1.1.2.3.	Rekonstruoti Birštono meno mokyklos pastatą	Strateginio planavimo ir investicijų skyrius; Ūkio, turto ir kaimo plėtros skyrius	2014-2017	3000,0	Rekonstruotas pastatas
1.1.2.4.	Diegti švietimo įstaigose pažangias IT ir kitas technologijas	Švietimo, kultūros ir sporto skyrius	2013-2020	150,0	Įsigyta IT technikos, vnt.; įdiegta naujų technologijų ugdymo procese, vnt.
1.1.2.5.	Kompleksiškai sutvarkyti vaikų lopšelio - darželio „Vyturėlis“ aplinką	Strateginio planavimo ir investicijų skyrius; Ūkio, turto ir kaimo plėtros skyrius	2013-2020	250,0	Sutvarkyta teritorijos, m ²
1.2 TIKSLAS. SIEKTI DIDESNIO ASMENS IR VISUOMENĖS SAUGUMO					
1.2.1 uždavinys. Užtikrinti prieinamas ir kokybiškas socialines ir sveikatos priežiūros paslaugas					
1.2.1.1.	Išplėsti Nemajūnų dienos centro teikiamų paslaugų apimtį (teikti kompleksinės pagalbos ištikus krizei, laikino apgyvendinimo paslaugas, išplėsti dienos socialinės globos paslaugų apimtį)	Socialinės paramos ir vaiko teisių skyrius	2013-2015	1000,0	Įsigyta transporto priemonė, įstaigos aptarnaujamų asmenų skaičius, teikiamų paslaugų rūšių skaičius
1.2.1.2.	Skatinti NVO ir savanorius dalyvauti socialinių paslaugų teikime	Socialinės paramos ir vaiko teisių skyrius	2013-2020	1600,0	NVO, teikiančių paslaugas, skaičius; savanorių, dalyvaujančių socialinių paslaugų teikime, skaičius (žm.)
1.2.1.3.	Dalinai padengti sveikatos priežiūros paslaugų išlaidas asmenims, kuriems jos sunkiai prieinamos	Savivaldybės gydytojas	2013-2020	160,0	Remiamų gyventojų kategorijų skaičius; paremtų asmenų skaičius

1.2.1 uždavinys. Užtikrinti prieinamas ir kokybiškas socialines ir sveikatos priežiūros paslaugas					
Eil. Nr.	Priemonė	Atsakingi vykdytojai	Vykdomo terminai	Preliminarus lėšų poreikis, tūkst. Lt	Pasiekimo rodiklis
1.2.1.4.	Plėsti socialinio būsto fondą ir gerinti jo butų kokybę	Ūkio, turto ir kaimo plėtros skyrius	2014-2020	2000,0	Socialinio būsto butų skaičius; Suremontuotų butų skaičius
1.2.1.5.	Atlikti analizę, parengti ir įgyvendinti pirminės sveikatos priežiūros paslaugų optimizavimo planą	Savivaldybės gydytojas, Birštono PSPC	2014-2020	-	Atlikta analizė; parengtas planas; įgyvendina plano, proc.
1.2.2 uždavinys. Modernizuoti socialinių ir sveikatos priežiūros paslaugų infrastruktūrą					
1.2.2.1.	Rekonstruoti Nemajūnų dienos centro patalpas ir aprūpinti reikalingu inventoriumi	Socialinės paramos ir vaiko teisių skyrius, Strateginio planavimo ir investicijų skyrius, Ūkio, turto ir kaimo plėtros skyrius	2013-2015	1000,0	Rekonstruota patalpų, m ² ; išigyta inventoriaus, vnt.;
1.2.2.2.	Rekonstruoti Birštono pirminės sveikatos priežiūros centro pastatą taikant šilumos energijos taupymo priemones	Strateginio planavimo ir investicijų skyrius, Ūkio, turto ir kaimo plėtros skyrius	2013-2018	5400,0	Rekonstruotas pastatas
1.2.2.3.	Atnaujinti Birštono pirminės sveikatos priežiūros centro medicininę įrangą	Birštono pirminės sveikatos priežiūros centras	2014-2015	300,0	Išigyta įrangos, vnt.
1.2.3 uždavinys. Sukurti saugią aplinką gyventojams ir svečiams					
1.2.3.1.	Plėsti integruotą vaizdo stebėjimo sistemą	Ūkio, turto ir kaimo plėtros skyrius	2013-2020	200,0	Veikiančių stebėjimo kamerų skaičius, vnt.
1.2.3.2.	Diegti saugaus eismo priemones vietinės reikšmės keliuose ypatingą dėmesį skiriant dviratinių ir pėsčiųjų saugumui	Ūkio, turto ir kaimo plėtros skyrius	2013-2020	400,0	Įdiegta saugaus eismo priemonių, vnt.

1.3. TIKSLAS. PUOSELĖTI KULTŪRINES TRADICIJAS, SKATINTI GYVENTOJŲ KŪRYBINĘ RAIŠKĄ PLĖTOJANT BENDRUOMENIŠKUMĄ BEI SOCIALINĘ SANGLAUDĄ					
1.3.1 uždavinys. Modernizuoti kultūros įstaigų infrastruktūrą ir paslaugas					
Eil. Nr.	Priemonė	Atsakingi vykdytojai	Vykdyimo terminai	Preliminarus lėšų poreikis, tūkst. Lt	Pasiekimo rodiklis
1.3.1.1.	Rekonstruoti Birštono muziejaus pastatus	Strateginio planavimo ir investicijų skyrius, Ūkio, turto ir kaimo plėtros skyrius, Birštono muziejus	2015-2017	4000,0	Rekonstruoti pastatai, vnt.
1.3.1.2.	Modernizuoti Birštono kultūros centro, Kurhauzo pastatų vidines erdves siekiant išplėsti teikiamų paslaugų spektrą	Ūkio, turto ir kaimo plėtros skyrius, Birštono kultūros centras	2013-2016	600,0	Įrengta garso įrašų studija, kino filmų demonstravimo bei konferencijų organizavimo įranga
1.3.1.3.	Pagerinti gyventojų aptarnavimo sąlygas Birštono viešosios bibliotekos kaimo filialuose	Ūkio, turto ir kaimo plėtros skyrius, Birštono viešoji biblioteka	2013-2015	200,0	Suremontuota patalpų, m ² , įsigyta baldų, vnt.
1.3.1.4.	Atnaujinti Birštono viešosios bibliotekos IT įrangą bei organizacinę techniką	Birštono viešoji biblioteka	2018-2020	200,0	IT įrangos, kurios amžius viršija 5 metus, dalis, proc.;
1.3.4.5.	Ugdyti gyventojų poreikį kultūrai plečiant kultūrinių renginių spektrą ir didinant kokybę	Švietimo, kultūros ir sporto skyrius, kultūros įstaigos	2013-2020	500,0	Gyventojų, įtrauktų į kultūros veiklas, skaičius; organizuojamų kultūros renginių skaičius
1.3.2 uždavinys. Išsaugoti kultūros paveldą					
1.3.2.1.	Modernizuoti Birštono muziejaus ekspozicijas diegiant interaktyvius kūrybinius sprendimus	Strateginio planavimo ir investicijų skyrius, Birštono muziejus	2017-2020	1000,0	Atnaujintos ekspozicijos
1.3.2.2.	Kaupti informaciją apie kultūros paveldo objektus, ją skaitmeninti ir talpinti elektroninėje erdvėje ir leidiniuose	Birštono muziejus, Architektūros ir kraštotvarkos skyrius	2014-2020	500,0	Suskaitmeninta kultūros paveldo objektų, vnt.

1.3.2 uždavinys. Išsaugoti kultūros paveldą					
Eil. Nr.	Priemonė	Atsakingi vykdytojai	Vykdymo terminai	Preliminarus lėšų poreikis, tūkst. Lt	Pasiekimo rodiklis
1.3.2.3.	Išnaudojant esamą infrastruktūrą teikti etnokultūros puoselėjimo, tautos paveldo ir senųjų amatų edukacines paslaugas	Švietimo, kultūros ir sporto skyrius, Strateginio planavimo ir investicijų skyrius; Ūkio, turto ir kaimo plėtros skyrius	2013-2020	800,0	Įkurtas centras; teikiamų paslaugų rūšių skaičius
1.3.2.4.	Kaimo vietovėse vystyti amatų tradicijas	Strateginio planavimo ir investicijų skyrius; Ūkio, turto ir kaimo plėtros skyrius, seniūnija, bendruomenės	2013-2020	600,0	Atkurta objektų, vnt.
1.3.3 uždavinys. Skatinti bendruomenines iniciatyvas					
1.3.3.1.	Skatinti gyventojus dalyvauti bendruomenių veiklose	Socialinės paramos ir vaiko teisių apsaugos skyrius	2014-2020	500,0	Gyventojų, dalyvaujančių bendruomenių veiklose dalis, proc.
1.3.3.2.	Skatinti jaunimo ir su jaunimu dirbančių NVO aktyvumą ir didinti administracinius gebėjimus	Švietimo, kultūros ir sporto skyrius	2013-2020	100,0	Veikiančių jaunimo ir su jaunimu dirbančių organizacijų skaičius; paremta projektų, vnt.
1.3.3.3.	Plėsti laisvalaikio renginių jaunimui spektrą ir didinti kokybę	Švietimo, kultūros ir sporto skyrius	2013-2020	100,0	Organizuota renginių, vnt.; renginių dalyvių skaičius, žm.
1.3.3.4.	Įrengti kaimų (Nemajūnų, Siponių, Matiešonių) bendruomenių patalpas	Bendruomenės	2014-2020	2100,0	Įrengtos patalpos, m ²
1.3.4 uždavinys. Gerinti gyventojų aptarnavimą savivaldybės administracijoje					
1.3.4.1.	Rekonstruoti savivaldybės administracijos pastatą ir vidaus patalpas taikant energijos taupymo priemones	Strateginio planavimo ir investicijų skyrius, Ūkio, turto ir kaimo plėtros skyrius	2013-2020	5000,0	Rekonstruotas pastatas

1.3.4 uždavinys. Gerinti gyventojų aptarnavimą savivaldybės administracijoje					
Eil. Nr.	Priemonė	Atsakingi vykdytojai	Vykdymo terminai	Preliminarus lėšų poreikis, tūkst. Lt.	Pasiekimo rodiklis
1.3.4.2.	Rekonstruoti Birštono seniūnijos pastatą ir vidaus patalpas taikant energijos taupymo priemones	Strateginio planavimo ir investicijų skyrius, Ūkio, turto ir kaimo plėtros skyrius	2018-2020	2000,0	Rekonstruotas pastatas
1.3.4.3.	Plėsti savivaldybės teikiamų elektroninių paslaugų spektrą	Strateginio planavimo ir investicijų skyrius, Bendrasis skyrius	2013-2020	300,0	Teikiamų III-IV brandos lygių elektroninių paslaugų skaičius
1.3.4.4.	Kelti savivaldybės politikų, administracijos ir biudžetinių įstaigų darbuotojų kvalifikaciją	Strateginio planavimo ir investicijų skyrius, Teisės ir personalo sk.	2013-2020	300,0	Organizuota mokymų; mokymų dalyvių skaičius, žm.
1.3.4.5.	Skatinti gyventojus dalyvauti sprendžiant vietos problemas	Birštono savivaldybė	2013-2020	50,0	Organizuota apklausų; organizuota renginių
1.3.4.6.	Įdiegti gyventojų ir investuotojų aptarnavimo „vieno langelio“ principu sistemą	Birštono savivaldybė	2013-2020	500,0	Įdiegta sistema
1.4 TIKSLAS. SUDARYTI PALANKIAS SĄLYGAS SVEIKAI GYVENSENAI, KŪNO KULTŪRAI IR SPORTUI					
1.4.1 uždavinys. Plėtoti sporto ir sveikatingumo infrastruktūrą					
1.4.1.1.	Įrengti sporto kompleksą Nemajūnuose	Strateginio planavimo ir investicijų skyrius, Ūkio, turto ir kaimo plėtros skyrius	2013	830,0	Įrengtas sporto kompleksas
1.4.1.2.	Rekonstruoti Birštono miesto stadioną	Strateginio planavimo ir investicijų skyrius, Ūkio, turto ir kaimo plėtros skyrius	2013	4900,0	Rekonstruotas stadionas
1.4.1.3.	Siekti, kad Birštone būtų pastatytas modernus sporto kompleksas	Strateginio planavimo ir investicijų skyrius, verslo subjektai	2013-2020	15000,0	Pastatytas kompleksas

1.4.2 uždavinys. Skatinti gyventojus rūpintis savo sveikata					
Eil. Nr.	Priemonė	Atsakingi vykdytojai	Vykdyimo terminai	Preliminarus lėšų poreikis, tūkst. Lt	Pasiekimo rodiklis
1.4.2.1.	Organizuoti sporto ir sveikatingumo renginius gyventojams	Švietimo, kultūros ir sporto skyrius, Savivaldybės gydytojas	2013-2020	500,0	Organizuota renginių per metus, vnt.; renginių dalyvių skaičius
1.4.2.2.	Organizuoti informacinius renginius apie sveiką gyvenseną	Savivaldybės gydytojas	2013-2020	200,0	Organizuota renginių per metus, vnt.; renginių dalyvių skaičius
1.5 TIKSLAS. PLĖTOTI INŽINERINĘ INFRASTRUKTŪRĄ					
1.5.1 uždavinys. Vystyti saugią ir patogią susisiekimo sistemą					
1.5.1.1.	Siekti, kad būtų rekonstruota avaringa valstybinės reikšmės magistralinio kelio A16 „Vilnius – Prienai - Marijampolė“ sankryža su Birštono miesto Jaunimo gatve	Birštono savivaldybė	2013-2014	-	Rekonstruota sankryža
1.5.1.2.	Sujungti abi Birštono miesto dalis tiltu per Nemuną	Strateginio planavimo ir investicijų skyrius, Ūkio, turto ir kaimo plėtros skyrius	2013-2020	40000	Įrengtas tiltas
1.5.1.3.	Rekonstruoti Birštono miesto Žvėrinčiaus, B. Sruogos, Birutės, Pušyno, Jaunimo gatves. Nutiesti naujas gatves Birštono miesto kvartale tarp Lelijų, Jaunimo ir Sruogos g.	Strateginio planavimo ir investicijų skyrius, Ūkio, turto ir kaimo plėtros skyrius	2013-2020	18000,0	Rekonstruota gatvių, km; įrengta naujų gatvių, km
1.5.1.4.	Asfaltuoti vietinės reikšmės kelius ir gatves su žvyro danga	Ūkio, turto ir kaimo plėtros skyrius	2013-2020	6000,0	Asfaltuota kelių, km
1.5.1.5.	Didinti automobilių statymo vietų skaičių	Ūkio, turto ir kaimo plėtros skyrius	2013-2020	500,0	Įrengta automobilių statymo vietų, vnt.
1.5.1.6.	Siekti, kad būtų rekonstruotas valstybinės reikšmės krašto kelias Nr. 130 „Kaunas – Prienai – Alytus“	Birštono savivaldybė	2013-2020	-	Parengtas kreipimasis į atsakingas institucijas, vnt.

1.5.2 uždavinys. Plėtoti vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo sistemas					
Eil. Nr.	Priemonė	Atsakingi vykdytojai	Vykdymo terminai	Preliminarus lėšų poreikis, tūkst. Lt	Pasiekimo rodiklis
1.5.2.1.	Plėsti ir rekonstruoti centralizuoto vandens tiekimo ir nuotekų tinklus pagal vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūros specialiojo plano sprendinius	Strateginio planavimo ir investicijų skyrius, Ūkio, turto ir kaimo plėtros skyrius	2013-2020	10000,0	Nutiesta naujų tinklų, km; rekonstruota tinklų, km
1.5.2.2.	Įrengti decentralizuotas vandens tiekimo ir nuotekų sistemas nutolusiose vietovėse pagal vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūros specialiojo plano sprendinius	Strateginio planavimo ir investicijų skyrius, Ūkio, turto ir kaimo plėtros skyrius	2013-2020	6000,0	Vietovių, kuriose įrengtos sistemos, skaičius
1.5.3 uždavinys. Siekti ekologiškos aplinkos					
1.5.3.1.	Vykdyti aplinkos kokybės monitoringą	Birštono savivaldybė	2013-2020	100,0	Atliekama tyrimų per metus, vnt.
1.5.3.2.	Iškelti gamybinius objektus iš centrinės Birštono miesto dalies	Birštono savivaldybė	2013-2020	-	Iškelta objektų, vnt.
1.5.3.3.	Gerinti vandens telkinių būklę	Birštono savivaldybė	2013-2020	200,0	Išvalyta vandens telkinių, ha
1.5.3.4.	Skatinti gyventojus ir įstaigas bei įmones rūšiuoti atliekas	UAB „Alytaus regiono atliekų tvarkymo centras“; Ūkio, turto ir kaimo plėtros skyrius	2013-2020	2057,0	Įrengta didelių gabaritų atliekų tvarkymo aikštelių, vnt., įrengta atliekų rūšiavimo konteinerių, vnt.; išdalinta kompostavimo konteinerių gyventojams, vnt.
1.5.3.5.	Įrengti Birštono mieste požeminius buitinių atliekų konteinerius	UAB „Alytaus regiono atliekų tvarkymo centras“; Ūkio, turto ir kaimo plėtros skyrius	2013-2020	250,0	Įrengta požeminių konteinerių, vnt.

1.5.4 uždavinys. Diegti energijos vartojimo efektyvumo priemones					
Eil. Nr.	Priemonė	Atsakingi vykdytojai	Vykdyimo terminai	Preliminarus lėšų poreikis, tūkst. Lt	Pasiekimo rodiklis
1.5.4.1.	Parengti Birštono savivaldybės atsinaujinančių energijos išteklių panaudojimo veikslių plėtros planą	Ūkio, turto ir kaimo plėtros skyrius	2013-2015	10,0	Parengtas planas
1.5.4.2.	Skatinti daugiabučių namų renovaciją	Ūkio, turto ir kaimo plėtros skyrius, DNSB, namų administratoriai	2013-2020	800,0	Renovuota daugiabučių namų, vnt.
1.5.4.3.	Modernizuoti šilumos ūkį: - Atnaujinti šilumos tiekimo tinklus; - Įrengti biokuro katilą ir ekonomizerį.	UAB „Birštono šiluma“	2013-2020	8000,0	Rekonstruota 4 km šiluminių tinklų; įdiegta energijos naudojimo efektyvumo priemonių, vnt.
1.5.4.4.	Atnaujinti daugiabučių namų šilumos mazgus	UAB „Birštono šiluma“, DNSB, namų administratoriai	2013-2020	200,0	Atnaujinta mazgų, vnt.
1.5.5 uždavinys. Kompleksiškai atnaujinti viešųjų erdvių infrastruktūrą					
1.5.5.1.	Išplėsti kurorto ribas prie Birštono miesto prijungiant Birštono vienkiemio kaimą	Birštono savivaldybė	2013-2020	-	Prijungtos teritorijos plotas, km ²
1.5.5.2.	Atnaujinti kaimo vietovių viešąją infrastruktūrą	Ūkio, turto ir kaimo plėtros skyrius	2014-2020	2000,0	Kompleksiškai sutvarkytų teritorijų plotas, ha
1.5.5.3.	Įrengti turgavietę Birštono mieste	Birštono savivaldybė, verslininkai	2014	500,0	Įrengta turgavietė
1.5.5.4.	Išplėsti Nemajūnų ir Škėvonių (Ivoniškių k.) kapines	Ūkio, turto ir kaimo plėtros skyrius	2013-2020	1000,0	Įrengta naujų laidojimo vietų
1.5.5.5.	Sumažinti apleistų pastatų kiekį	Ūkio, turto ir kaimo plėtros skyrius	2013-2020	300,0	Nugriauta ar sutvarkyta pastatų, vnt.; organizuota informac. priemonių pastatų savininkams, vnt.; taikytų priemonių, skatinančių šeiminingus sutvarkyti apleistus pastatus, skaičius

1.5.5 uždavinys. Kompleksiškai atnaujinti viešųjų erdvių infrastruktūrą					
Eil. Nr.	Priemonė	Atsakingi vykdytojai	Vykdyimo terminai	Preliminarus lėšų poreikis, tūkst. Lt	Pasiekimo rodiklis
1.5.5.6.	Įrengti šunų vedžiojimo aikšteles	Ūkio, turto ir kaimo plėtros skyrius	2013-2020	50,0	Įrengta aikštelių, vnt.
1.5.6 uždavinys. Plėtoti gyvenamojo būsto fondą					
1.5.6.1.	Įrengti inžinerinę infrastruktūrą naujai suformuotame gyvenamajame kvartale Prienų gatvėje	Ūkio, turto ir kaimo plėtros skyrius	2013-2020	8000,0	Įrengti inžinerinę infrastruktūrą naujai suformuotame gyvenamajame kvartale Prienų gatvėje
1.5.6.2.	Siekti sodininkų bendrijų konversijos į gyvenamuosius kvartalus	Architektūros ir kraštotvarkos skyrius; Ūkio, turto ir kaimo plėtros skyrius	2013-2020	1000,0	Parengta teritorijų planavimo dokumentų; įrengta infrastruktūros objektų
1.5.6.3.	Suformuoti tarnybinio butų fondą ir skirti tarnybinius butus atvykstantiems specialistams	Ūkio, turto ir kaimo plėtros skyrius	2013-2020	2000,0	Tarnybinių butų skaičius, vnt.
1.5.6.4.	Skatinti daugiabučių namų statybą	Savivaldybės administracija	2013-2020	-	Pastatyta daugiabučių namų, vnt.
1.5.7 uždavinys. Parengti teritorijų ir strateginio planavimo dokumentus					
1.5.7.1.	Parengti teritorijų planavimo dokumentus pagal bendrojo plano sprendinius	Architektūros ir kraštotvarkos skyrius	2013-2020	700,0	Parengta dokumentų, vnt.
1.5.7.2.	Parengti Birštono savivaldybės ilgos trukmės strateginį plėtros planą naujam laikotarpiui	Strateginio planavimo ir investicijų skyrius	2019-2020	80,0	Parengtas planas

2 PRIORITETAS. TURISTINIO POTENCIALO PLĖTOJIMAS

2.1 TIKSLAS. DIDINTI KURORTO ŽINOMUMĄ ŠALIES IR TARPTAUTINĖSE RINKOSE

2.1.1 uždavinys. Bendradarbiaujant su verslo sektoriumi intensyviai skleisti informaciją apie Birštono kurortą

Eil. Nr.	Priemonė	Atsakingi vykdytojai	Vykdymo terminai	Preliminarus lėšų poreikis, tūkst. Lt	Pasiekimo rodiklis
2.1.1.1.	Sukurti Birštono kurorto prekės ženklą ir komunikacijos bei rinkodaros priemonių strategiją ir ją įgyvendinti	Strateginio planavimo ir investicijų skyrius, Birštono TIC, verslininkai	2014-2015	150,0	Patvirtinta strategija; įgyvendinta priemonių, proc.; organizuota renginių, vnt.; renginių dalyvių skaičius, žm.; reklamos projektų, vykdytų kartu su verslo subjektais, skaičius
2.1.1.2.	Skleisti informaciją apie kurortą ir jo teikiamas paslaugas šalies ir užsienio žiniasklaidos priemonėse, parodose ir kituose renginiuose	Birštono TIC, verslininkai	2013-2020	680,0	Organizuota informacinių turų šalies ir užsienio žurnalistams, vnt.; paskelbta pranešimų šalies ir užsienio žiniasklaidos priemonėse, vnt., parodų, kuriose dalyvauta, skaičius
2.1.1.3.	Leisti ir platinti tikslinėse rinkose informacinius leidinius apie Birštono kurortą	Birštono TIC, verslininkai	2013-2020	200,0	Išdalinta leidinių, tūkst. vnt.; vietovių, kuriose lankstinukai dalinti, skaičius, vnt.
2.1.1.4.	Įrengti informacinius standus, reklamuojančius Birštono kurortą, šalies oro uostuose, miestuose, šalia intensyvaus eismo kelių	Strateginio planavimo ir investicijų skyrius, Birštono TIC, verslininkai	2013-2020	200,0	Įrengta standų, vnt.
2.1.2 uždavinys. Formuoti Birštono, kaip aukštus kokybės standartus atitinkančio kurorto, įvaizdį					
2.1.2.1.	Siekti Birštono kurorto atitikties Europos karališkųjų kurortų grupės kokybės kriterijams	Strateginio planavimo ir investicijų skyrius, Birštono TIC, verslininkai	2013-2020	-	Vykdyta auditų, kartais; kokybės kriterijų, kuriuos atitinka kurortas, skaičius
2.1.2.2.	Siekti, kad visų sanatorijų ir SPA centrų paslaugos būtų sertifikuotos pagal tarptautinius standartus	Birštono savivaldybė, sanatorijos, SPA centrai	2013-2020	-	Sertifikuotų įstaigų skaičius, vnt.

2.1.2 uždavinys. Formuoti Birštono, kaip aukštus kokybės standartus atitinkančio kurorto, įvaizdį					
Eil. Nr.	Priemonė	Atsakingi vykdytojai	Vykdymo terminai	Preliminarus lėšų poreikis, tūkst. Lt	Pasiekimo rodiklis
2.1.2.3.	Skatinti aukštos klasės apgyvendinimo vietų plėtrą	Birštono savivaldybė, sanatorijos, verslininkai	2013-2020	-	Apgyvendinimo įstaigų, klasifikuotų 4 ir 5 žvaigždutėms, skaičius
2.1.3 uždavinys. Gerinti kurorto paslaugų prieinamumą					
2.1.3.1.	Siekti maksimalaus visų rūšių viešojo transporto maršrutų ir jų tvarkaraščių suderinamumo	Birštono savivaldybė	2013-2020	-	Suderintų maršrutų ir tvarkaraščių skaičius, vnt.
2.1.3.2.	Įrengti informacinių nuorodų sistemą turistams	Strateginio planavimo ir investicijų skyrius; Ūkio, turto ir kaimo plėtros skyrius	2013-2020	200,0	Įrengta informacinių nuorodų sistema turistams
2.1.3.3.	Skatinti verslininkus teikti kompleksines kurorto paslaugas (taikyti „Birštono kurorto kortelės“ principą)	Birštono savivaldybė, Birštono TIC	2013-2020	-	Teikiama paslaugų bendradarbiaujant keliems verslo subjektams, vnt.
2.1.3.4.	Skatinti viešojo transporto (taksi, velomobilų, elektromobilų, žirgų) paslaugų atsiradimą ir plėtrą	Birštono savivaldybė, bendruomenė, verslas	2013-2020	-	Teikiama alternatyvi viešojo transporto paslauga
2.1.3.5.	Skatinti reguliarių vandens transporto maršrutų, jungiančių Birštoną su Kaunu ir kitais miestais bei gyvenvietėmis, atsiradimą	Birštono savivaldybė, privatus verslas, valstybės institucijos	2013-2020	-	Veikiančių maršrutų skaičius
2.1.3.6.	Atnaujinti kelto infrastruktūrą ir didinti teikiamų paslaugų spektrą – išplėtoti susisiekimą su keliomis miesto dalimis bei vykdyti pramoginius maršrutus	Strateginio planavimo ir investicijų skyrius; Ūkio, turto ir kaimo plėtros skyrius	2013-2020	3000,0	Atnaujinta infrastruktūros objektų, vnt.; vykdomų maršrutų skaičius

2.1.3 uždavinys. Gerinti kurorto paslaugų prieinamumą					
Eil. Nr.	Priemonė	Atsakingi vykdytojai	Vykdymo terminai	Preliminarus lėšų poreikis, tūkst. Lt	Pasiekimo rodiklis
2.1.3.7.	Įrengti pėsčiųjų ir dviračių keltuvus lynais per Nemuną	Strateginio planavimo ir investicijų skyrius; Ūkio, turto ir kaimo plėtros skyrius	2013-2015	2000,0	Įrengta keltuvų, vnt.
2.1.3.8.	Pritaikyti turizmo objektus neįgaliesiems	Strateginio planavimo ir investicijų skyrius; Ūkio, turto ir kaimo plėtros skyrius	2013-2020		Turizmo objektų, kurie yra pritaikyti neįgaliesiems, skaičius
2.2 TIKSLAS. PLĖTOTI SVEIKATOS TURIZMĄ					
2.2.1 uždavinys. Įrengti sveikatinimo paslaugų infrastruktūrą atvirose erdvėse					
2.2.1.1.	Įrengti druskų garinimo ir kneipo terapijos įrenginius atvirose erdvėse Centriniam ir Vytauto parkuose	Strateginio planavimo ir investicijų skyrius; Ūkio, turto ir kaimo plėtros skyrius	2013-2014	4000,0	Įrengta druskų galerija
2.2.1.2.	Įrengti druskų paplūdimius	Strateginio planavimo ir investicijų skyrius; Ūkio, turto ir kaimo plėtros skyrius, verslas	2015-2016	2000,0	Įrengtas druskų paplūdimys
2.2.1.3.	Įrengti reikalingą infrastruktūrą ir parengti mineralinio vandens degustacijos maršrutą	Strateginio planavimo ir investicijų skyrius; Ūkio, turto ir kaimo plėtros skyrius, Birštono muziejus, verslininkai	2017-2020	3000,0	Įrengta infrastruktūros objektų, vnt.; parengtas maršrutas
2.2.2 uždavinys. Modernizuoti gydymo, sveikatingumo ir sveikatinimo paslaugas.					
2.2.2.1.	Plėsti gydymo, sveikatingumo ir sveikatinimo paslaugų spektrą	Sanatorijos, SPA centrai	2013-2020	-	Teikiamų paslaugų rūšių skaičius
2.2.2.2.	Didinti gydymo, sveikatingumo ir sveikatinimo paslaugų įstaigų darbuotojų kvalifikaciją	Sanatorijos	2013-2020	300,0	Organizuota mokymų, vnt.; mokymų dalyvių skaičius, žm.

2.2.2 uždavinys. Modernizuoti gydymo, sveikatingumo ir sveikatinimo paslaugas					
Eil. Nr.	Priemonė	Atsakingi vykdytojai	Vykdymo terminai	Preliminarus lėšų poreikis, tūkst. Lt	Pasiekimo rodiklis
2.2.2.3.	Skatinti naujų sveikatos turizmo paslaugų plėtrą (SPA, grožio terapijos ir chirurgijos, medicinos diagnostikos ir t.t.)	Birštono savivaldybė	2013-2020	-	Teikiama naujų sveikatos paslaugų, vnt.
2.2.3 uždavinys. Didinti apgyvendinimo vietų skaičių.					
2.2.3.1.	Atlikti VŠĮ „Tulpės“ sanatorijos korpuso "Baltoji vila" rekonstrukciją	Birštono savivaldybė, VŠĮ „Tulpės“ sanatorija	2013-2020	5000,0	Rekonstruotas pastatas, vnt.; įrengta apgyvendinimo vietų, vnt.
2.2.3.2.	Atlikti Birštono sanatorijos „Versmė“ administracinio ir 1-ojo korpusų (B. Sruogos g. 6 ir B. Sruogos g. 9) kapitalinį remontą	Birštono savivaldybė, AB Birštono sanatorija „Versmė“	2014-2020	15000,0	Rekonstruoti 2 korpusai; įrengta 120-150 apgyvendinimo vietų, vnt.
2.2.3.3.	Skatinti kempingo paslaugų plėtrą	Birštono savivaldybė	2013-2020	-	Veikiančių kempingų skaičius, apgyvendinimo vietų kempinguose skaičius
2.2.3.4.	Siekti, kad atsirastų daugiau turistų apgyvendinimo vietų privačiame sektoriuje	Birštono savivaldybė, Birštono TIC	2013-2020	-	Taikyta skatinimo priemonių, vnt.; verslo liudijimų, išduotų butų/namų nuomai, skaičius
2.2.3.5.	Skatinti kaimo turizmo sodybų steigimąsi	Ūkio, turto ir kaimo plėtros skyrius, bendruomenės	2013-2020	-	Veikiančių kaimo turizmo sodybų skaičius
2.3 TIKSLAS. DIDINTI KURORTINIŲ PASLAUGŲ ĮVAIROVĘ					
2.3.1 uždavinys. Skatinti vietos gyventojų verslumą, pritraukti privačias investicijas į kurorto infrastruktūros ir paslaugų plėtrą					
2.3.1.1.	Teikti verslo informacines paslaugas	Birštono savivaldybė	2013-2020	600,0	Įsteigta darbuotojo, atsakingo už verslo informacijos paslaugų teikimą, pareigybė; konsultuota verslo įmonių
2.3.1.2.	Organizuoti verslumo mokymus ir renginius įvairioms gyventojų grupėms, o ypač jaunimui	Strateginio planavimo ir investicijų skyrius, Jaunimo reikalų specialistas	2013-2020	200,0	Organizuota mokymų, vnt.; organizuota renginių, vnt.; dalyvių skaičius, žm.

2.3.1 uždavinys. Skatinti vietos gyventojų verslumą, pritraukti privačias investicijas į kurorto infrastruktūros ir paslaugų plėtrą					
Eil. Nr.	Priemonė	Atsakingi vykdytojai	Vykdymo terminai	Preliminarus lėšų poreikis, tūkst. Lt	Pasiekimo rodiklis
2.3.1.3.	Įkurti kurortinių tyrimų centrą	Birštono savivaldybė	2013-2020	300,0	Įkurtas centras
2.3.1.4.	Skatinti pradedančius ir plėtojančius verslą gyventojus, remti verslumą skatinančius projektus	Strateginio planavimo ir investicijų skyrius	2013-2020	200,0	Paremta projektų, vnt.; Paremta verslo subjektų, vnt.; organizuota verslo misijų, vnt.
2.3.1.5.	Suformuoti ir nuolat atnaujinti Birštono savivaldybės investicijų žemėlapi	Strateginio planavimo ir investicijų skyrius	2013-2020	100,0	Suformuotas investicijų žemėlapis
2.3.1.6.	Parengti kurorto plėtros teritoriją, apribotą Jaunimo ir Prienu g. bei Žvėrinčiaus miško, rekreacinės, gydomosios, komercinės paskirties objektų įrengimui	Architektūros ir kraštotvarkos skyrius, Strateginio planavimo ir investicijų skyrius	2013-2020	3000,0	Parengtas detalus planas; parengta techninė dokumentacija, įrengta infrastruktūros objektų
2.3.2 uždavinys. Plėtoti vaikui ir šeimai pritaikyto kurorto koncepciją					
2.3.2.1.	Įrengti vaikų žaidimų aikšteles viešosiose erdvėse	Strateginio planavimo ir investicijų skyrius, Ūkio, turto ir kaimo plėtros skyrius	2013-2020	250,0	Įrengta aikštelių
2.3.2.2.	Įrengti teminių nuotykių ir pramogų parką vaikams	Strateginio planavimo ir investicijų skyrius, Ūkio, turto ir kaimo plėtros skyrius	2014-2020	2000,0	Įrengtas parkas, ha
2.3.2.3.	Teikti Mamos ir vaiko kambario paslaugas	Birštono savivaldybė	2013-2014	20,0	Įrengtos patalpos, m ² , teikiama paslauga
2.3.2.4.	Teikti vaikų priežiūros paslaugas turistams	Švietimo, kultūros ir sporto skyrius, sanatorijos, verslininkai	2013-2020	100,0	Vietų, kuriose teikiamos vaikų priežiūros paslaugos, skaičius
2.3.2.5.	Organizuoti renginius, edukacines programas ir turizmo maršrutus šeimoms	Birštono TIC, Muziejus, bendruomenės	2013-2020	200,0	Organizuota programų, vnt.; organizuota maršrutų, vnt.

2.3.2 uždavinys. Plėtoti vaikui ir šeimai pritaikyto kurorto kryptį					
Eil. Nr.	Priemonė	Atsakingi vykdytojai	Vykdomo terminai	Preliminarus lėšų poreikis, tūkst. Lt	Pasiekimo rodiklis
2.3.2.6.	Plėtoti ekologiško maisto kultūrą	Birštono savivaldybė, Birštono TIC, ūkininkai	2013-2020	30,0	Visuomeninio maitinimo įstaigų, tiekiančių ekologišką maistą, skaičius; prekybos vietų, kuriose prekiaujama ekologišku maistu, skaičius
2.3.2.7.	Siekti, kad būtų pradėtos teikti vaikų sanatorinio gydymo paslaugos	Birštono savivaldybė	2013-2020	-	Įstaigų, teikiančių vaikų sanatorinio gydymo paslaugas, skaičius
2.3.2.8.	Skatinti vaikų vasaros poilsio stovyklų paslaugų plėtrą	Birštono savivaldybė	2013-2020	-	Įstaigų, teikiančių vaikų vasaros poilsio stovyklos paslaugas, skaičius
2.3.2.9.	Skatinti smulkiosios prekybos ir maitinimo verslus	Birštono savivaldybė	2013-2020	-	Veikiančių smulkių prekybos įmonių skaičius; veikiančių maitinimo įstaigų skaičius
2.3.3 uždavinys. Išvystyti aktyvaus poilsio turizmo infrastruktūrą ir paslaugas					
2.3.3.1.	Įrengti aktyvaus poilsio infrastruktūrą (poilsiavietes gamtos prieglobstyje) kaimo vietovėse	Strateginio planavimo ir investicijų skyrius, Ūkio, turto ir kaimo plėtros skyrius	2013	900,0	Įrengta objektų, vnt.
2.3.3.2.	Išplėsti ir pritaikyti vasaros sezonui slidinėjimo trasas N. Silvanavičiaus g.	Strateginio planavimo ir investicijų skyrius, Ūkio, turto ir kaimo plėtros skyrius	2013-2018	4500,0	Įrengtų trasų skaičius, vnt.
2.3.3.3.	Įrengti apžvalgos bokštus Birštono savivaldybėje	Valstybės saugomų teritorijų tarnyba, Birštono savivaldybė	2013-2020	1600,0	Įrengtas apžvalgos bokštas
2.3.3.4.	Sudaryti sąlygas pramoginei laivybai ir vandens sportui įrengiant reikiamą infrastruktūrą	Strateginio planavimo ir investicijų skyrius, Ūkio, turto ir kaimo plėtros skyrius	2014-2020	5000,0	Įrengta įlaidų vandens transportu, vnt.; įrengta mobilių prielaukų, vnt.; išgilinta prielaukos akvatorija

2.3.3 uždavinys. Išvystyti aktyvaus poilsio turizmo infrastruktūrą ir paslaugas					
Eil. Nr.	Priemonė	Atsakingi vykdytojai	Vykdomo terminai	Preliminarus lėšų poreikis, tūkst. Lt	Pasiekimo rodiklis
2.3.3.5.	Plėtoti dviračių ir riedučių trasas su informacinių nuorodų sistema	Strateginio planavimo ir investicijų skyrius, Ūkio, turto ir kaimo plėtros skyrius	2014-2020	2000,0	Įrengta trasų, km; įrengta nuorodų sistema
2.3.3.6.	Įrengti rekreacinę poilsio zoną prie miesto tvenkinių	Strateginio planavimo ir investicijų skyrius, Ūkio, turto ir kaimo plėtros skyrius	2013-2020	600,0	Įrengta infrastruktūros objektų, vnt.
2.3.3.7.	Skatinti, kad būtų teikiamos ir plėtojamos pramoginės žvejybos paslaugos	Birštono savivaldybė	2013-2020		Įmonių, teikiančių pramoginės žvejybos paslaugas, skaičius
2.3.3.8.	Plėtoti turizmo paslaugas su žirgais	Birštono savivaldybė, bendruomenės	2013-2020	-	Teikiamų paslaugų skaičius
2.3.3.9.	Skatinti teniso kortų įrengimą	Birštono savivaldybė	2013-2020	-	Veikiančių teniso kortų skaičius
2.3.3.10.	Skatinti golfo laukų įsikūrimą	Birštono savivaldybė	2013-2020	-	Veikiantys golfo laukai, ha
2.3.3.11.	Skatinti pramoginių laipynių trasų įrengimą	Birštono savivaldybė	2014-2020	-	Įrengta trasų, vnt.
2.3.4 uždavinys. Plėtoti dalykinį ir kultūrinį turizmą					
2.3.4.1.	Skatinti dalykinio turizmo paslaugų plėtrą	Birštono savivaldybė	2013-2020	-	Įstaigų, teikiančių dalykinio turizmo paslaugas, skaičius
2.3.4.2.	Atkurti istorinį Vytauto parką ir pritaikyti kultūros bei turizmo poreikiams	Strateginio planavimo ir investicijų skyrius, Ūkio, turto ir kaimo plėtros skyrius	2013-2018	8000,0	Parengtas techninis projektas, vnt.; sutvarkyta parko teritorijos, ha
2.3.4.3.	Organizuoti pažintinius kultūrinio turizmo maršrutus visoje savivaldybės teritorijoje	Birštono TIC, bendruomenės	2013-2020	200,0	Organizuota maršrutų, vnt.
2.3.4.4.	Atkurti etnografinį Siponių kaimą	Birštono savivaldybė, bendruomenė	2013-2020	-	Restauruota pastatų, vnt.
2.3.4.5.	Skatinti meno kūrinių galerijos atsiradimą	Birštono savivaldybė	2013-2020	-	Įkurta meno kūrinių galerija, vnt.

2.3.4 uždavinys. Plėtoti dalykinį ir kultūrinį turizmą					
Eil. Nr.	Priemonė	Atsakingi vykdytojai	Vykdyimo terminai	Preliminarus lėšų poreikis, tūkst. Lt	Pasiekimo rodiklis
2.3.4.6.	Parengti ilgalaikę reprezentacinių kultūros renginių programą ir ją įgyvendinti	Švietimo, kultūros ir sporto skyrius, kultūros įstaigos	2013-2020	800,0	Parengta programa, organizuota renginių, vnt., renginių dalyvių skaičius
2.3.4.7.	Sukurti europinio masto kultūros renginio koncepciją ir ją įgyvendinti	Švietimo, kultūros ir sporto skyrius, kultūros įstaigos	2013-2020	200,0	Sukurta renginio koncepcija
2.3.4.8.	Organizuoti kultūrinius renginius, atitinkančius turistų poreikius	Švietimo, kultūros ir sporto skyrius, kultūros įstaigos	2013-2020	2800,0	Organizuota renginių skirtingoms turistų grupėms (užsieniečiams, senjorams, vaikams, jaunimui, ir pan.), vnt.

7. BIRŠTONO SAVIVALDYBĖS STRATEGINIO PLĖTROS PLANO 2013-2020 METAMS ĮGYVENDINIMO PRIEŽIŪROS SISTEMA

Birštono savivaldybės strateginio plėtros plano (toliau – BSPP) įgyvendinimo priežiūros sistema - tai sisteminis aplinkos, susietos su patvirtinto strateginio plano įgyvendinimo metu atsirandančiais kiekybiniais ir kokybiniais pokyčiais, stebėjimo ir vertinimo procesas, kurio metu periodiškai parengiama strateginio plano įgyvendinimo ataskaita. BSPP įgyvendinimo priežiūros sistema skirta BSPP įgyvendinimui koordinuoti ir kontroliuoti, vertinti BSPP įgyvendinimo poveikį savivaldybei.

BSPP įgyvendinimo priežiūros sistema apibrėžia:

1. BSPP įgyvendinimo priežiūros institucinę struktūrą;
2. BSPP įgyvendinimo priežiūros metinių darbų ciklą;
3. BSPP stebėsenos rodiklių sistemą.

7.1. BSPP įgyvendinimo priežiūros institucinė struktūra ir priežiūra

BSPP įgyvendinimo priežiūros institucinę struktūrą sudaro trys lygmenys: politinis, administracinis ir visuomeninis.

Institucinės struktūros aprašymas pateikiamas 43 lentelėje, institucinės struktūros schema pateikiama 1 schemoje.

43 lentelė. Institucinės struktūros aprašymas

Eil. Nr.	Institucija	Apytikslis posėdžių skaičius per metus*	Pagrindiniai veiksmai
Politinis lygmuo			
1.	Birštono savivaldybės taryba	1	Išklauso BSPP įgyvendinimo metinę ataskaitą, tvirtina BSPP pakeitimus ir papildymus.
Administracinis lygmuo			
2.	Strateginio planavimo grupė	2-3	Strateginio planavimo grupė suformuojama iš Savivaldybės administracijos padalinių vadovų. Grupė svarsto BSPP įgyvendinimo metinę ataskaitą administraciniu lygmeniu, teikia pasiūlymus dėl BSPP koregavimo ar papildymo bei kitais klausimais, susijusiais su strategine plėtra.

43 lentelės tęsinys

Eil. Nr.	Institucija	Apytikslis posėdžių skaičius per metus*	Pagrindiniai veiksmai
3.	Strateginio planavimo ir investicijų skyrius	-	Surenka informaciją apie BSPP įgyvendinimo būklę iš Savivaldybės administracijos struktūrinių padalinių/kitų BSPP nurodytų vykdytojų, ją sistemina ir rengia BSPP įgyvendinimo ataskaitą. Organizuoja BSPP įgyvendinimo ataskaitos pristatymą Savivaldybės tarybai ir bendruomenei. Surenka pasiūlymus dėl BSPP koregavimo ar papildymo, teikia juos svarstyti Strateginio planavimo grupei, Savivaldybės tarybos komitetams bei tvirtinti Savivaldybės tarybai. Organizuoja Birštono savivaldybės trejų metų strateginio veiklos plano rengimą, remiantis BSPP nuostatomis.
4.	Savivaldybės administracijos struktūrinių padalinių darbuotojai, atsakingi už BSPP dalių įgyvendinimo priežiūrą	-	Teikia Strateginio planavimo ir investicijų skyriui informaciją apie struktūriniais padaliniais priskirtų vykdyti BSPP dalių įgyvendinimą bei pasiūlymus dėl BSPP koregavimo ar papildymo.
Visuomeninis lygmuo			
5.	Savivaldybės bendruomenė	1	Dalyvauja pristatant BSPP įgyvendinimo metines ataskaitas, teikia informaciją apie BSPP įgyvendinimą, teikia pasiūlymus dėl BSPP nuostatų koregavimo ar papildymo.

* BSPP įgyvendinimo/koregavimo ar pildymo klausimais.

BSPP yra įgyvendinamas jo dalis, kurių patvirtinti vykdytojai yra Savivaldybės administracija ir Savivaldybės biudžetinės įstaigos, integruojant į Birštono savivaldybės trejų metų strateginį veiklos planą (toliau – BVP) ir numatant lėšas joms įgyvendinti iš Savivaldybės biudžeto bei kitų finansavimo šaltinių.

BSPP tikslų, uždavinių ir priemonių įgyvendinimas turi būti koordinuojamas su plane numatytų kitų vykdytojų – viešojo administravimo institucijų, valstybės įmonių ir įstaigų, visuomeninių organizacijų, privačių įmonių – planais. Rengiant BSPP įgyvendinimo metinę ataskaitą, surenkama informacija iš visų BSPP nurodytų vykdytojų. Įgyvendinimo ataskaita rengiama, svarstoma ir teikiama išklausti Savivaldybės tarybai kiekvienais metais.

BSPP papildomas ir keičiamas įvertinus BSPP įgyvendinimo rezultatus bei gautus pasiūlymus dėl BSPP keitimo ar papildymo. Pasiūlymai dėl BSPP pakeitimo ir papildymo pateikiami raštu Savivaldybės administracijos direktoriui iki einamųjų metų birželio 1 d. Pateikti pasiūlymai

apsvarstomi Strateginio planavimo grupėje bei Savivaldybės tarybos komitetuose. BSPP pakeitimus ir papildymus tvirtina Savivaldybės taryba.

Išsamus BSPP įgyvendinimo procedūrų aprašymas ir vykdymo terminai pateikiami 44 lentelėje.

44 lentelė. BSPP įgyvendinimo procedūros ir vykdymo terminai

Eil. Nr.	Procedūros	Atsakingi	Vykdymo terminai	
			Pradžia	Pabaiga
1.	BSPP įgyvendinimo metinių rezultatų aptarimas. Parengiama BSPP įgyvendinimo metinė ataskaita ir pristatoma Savivaldybės administracijos Strateginio planavimo grupei, Savivaldybės tarybai bei savivaldybės bendruomenei. BSPP įgyvendinimo metinė ataskaita skelbiama Savivaldybės interneto tinklalapyje.	Strateginio planavimo ir investicijų skyrius	kovas	gegužė
2.	BSPP peržiūrėjimas, keitimas/papildymas. Apibendrinus BSPP įgyvendinimo rezultatus bei Savivaldybės tarybos narių, Savivaldybės administracijos padalinių ir kitų subjektų raštu pateiktus pasiūlymus dėl BSPP keitimo/papildymo, svarstoma reikiamybė keisti/papildyti BSPP.	Strateginio planavimo ir investicijų skyrius	birželis	liepa
3.	BVP sudarymas, įvertinant BSPP. BSPP dalys įtraukiamos į BVP programas. Savivaldybės struktūriniai padaliniai parengia BVP dalis, kurias į bendrą visumą sujungia Strateginio planavimo ir investicijų skyrius.	Strateginio planavimo ir investicijų skyrius	rugsėjis	sausis
4.	Savivaldybės biudžeto sudarymas. Savivaldybės biudžetas sudaromas pagal BVP programas.	Biudžeto skyrius	lapkritis	vasaris

7.2. BSPP stebėsenos rodikliai

BSPP įgyvendinimo rezultatai matuojami remiantis 4 lygių kokybiniais ir kiekybiniais rodikliais:

1. Vizijos rodikliais matuojama BSPP įgyvendinimo nauda visai savivaldybės bendruomenei.
2. Tikslų rodikliais matuojami atskirų savivaldybės veiklos sričių rezultatai.
3. Uždavinių rodikliais apibrėžiami materialiniai ar intelektualiniai produktai ir (ar) paslaugos, kurios atsiranda tikslingai naudojant išteklius uždaviniui įgyvendinti.
4. Priemonių rodikliais matuojama, su kokiais ištekliais (finansiniais, žmogiškaisiais, materialiniais) bus sukurti numatyti produktai ar suteiktos paslaugos.

Kiekybiniais rodikliais matuojama tai, kas gali būti suskaičiuojama, jie sudaromi remiantis kiekybine informacija, t. y., faktais, skaičiais, statistiniais duomenimis. Šie rodikliai parodo indėlius (pavyzdžiui, finansinius) arba kiekybinę galutinio produkto ar rezultato apimtį.

Kokybiniai vertinimo kriterijai parodo veiklos kokybines charakteristikas, t. y., jos gerėjimą arba blogėjimą (pavyzdžiui, ar rezultatai pasiekti laiku, ar jie atitinka vartotojų, ar visuomenės poreikius, standartus ir kita). Kokybiniai rodikliai sudaromi naudojant apklausų, tyrimų duomenis, apžvalgas, ekspertų ar specialių grupinių diskusijų medžiagą ir kitą kokybinę informaciją.

BSPP stebėsenos rodiklių sąrašas pateikiamas 45 lentelėje. Lentelėje nurodomi rodiklių pavadinimai, informacija apie rodiklių reikšmes 2011 m. ir siekiamas rodiklių reikšmes 2020 m.

45 lentelė. BSPP stebėsenos rodikliai

VIZIJOS (EFEKTO) RODIKLIAI					
Eil. Nr.	Rodiklio pavadinimas	Mato vienetas	Duomenų šaltinis	Rodiklio reikšmė	
				2011 m.	Siekiamybė 2030 m.
1.	Gyventojų skaičiaus metinis pokytis	proc.	Statistikos departamentas	-1,3	0,5
2.	Vidutinis mėnesinis darbo užmokestis (neto)	Lt	Statistikos departamentas	1348,5	aukštesnis
3.	Vidutinė tikėtina gyvenimo trukmė*	m.	Statistikos departamentas	74,77	ilgesnė
4.	Registruotų bedarbių ir darbingo amžiaus gyventojų santykis	proc.	Statistikos departamentas	8,5	mažesnis
5.	Paslaugų sektoriaus sukuriama pridėtinė vertė	proc.	Statistikos departamentas	49	didesnė

TIKSLŲ (REZULTATO) IR UŽDAVINIŲ (PRODUKTO) RODIKLIAI					
Eil. Nr.	Rodiklio pavadinimas	Mato vienetas	Duomenų šaltinis	Rodiklio reikšmė	
				2011 m.	2020 m.
1 PRIORITETAS. SAVIVALDYBĖS BENDRUOMENĖS POREIKIŲ TENKINIMAS					
1.1 TIKSLAS. SUDARYTI GYVENTOJAMS SĄLYGAS MOKYTIS VISĄ GYVENIMĄ					
1.	25-64 m. gyventojų, įgijusių povidurinį išsilavinimą, dalis	proc.	Statistikos departamentas (gyventojų surašymo duomenys)	n. d.	didesnė
2.	Gyventojų, kurie švietimo paslaugas vertina teigiamai, dalis	proc.	Apklausos duomenys	82,7	didesnė

Eil. Nr.	Rodiklio pavadinimas	Mato vienetas	Duomenų šaltinis	Rodiklio reikšmė	
				2011 m.	2020 m.
1.1.1 uždavinys. Plėsti formalaus ir neformalaus ugdymo paslaugų spektrą					
3.	Mokinių, lankančių meno mokyklą, dalis	proc.	Švietimo, kultūros ir sporto skyrius	30	didesnė
4.	Veikiančių profesinės ar aukštosios mokyklos filialų skaičius	vnt.	Švietimo, kultūros ir sporto skyrius	0	1
5.	Veikiantis III-jo amžiaus universitetas	vnt.	Švietimo, kultūros ir sporto skyrius	0	1
1.1.2 uždavinys. Modernizuoti švietimo įstaigų infrastruktūrą					
6.	Mokyklų pastatų ar jų dalių, kurioms per pastaruosius 15 metų atliktas kapitalinis arba paprastas remontas dalis	proc.	Ūkio, turto ir kaimo plėtros skyrius	50	100
7.	Mokyklų turimos IT įrangos, kurios eksploatavimo laikas yra ilgesnis nei 5 metai, dalis	proc.	Švietimo, kultūros ir sporto skyrius	39	mažesnė
8.	Mokyklų, kurių aplinka yra kompleksiskai sutvarkyta, dalis	proc.	Ūkio, turto ir kaimo plėtros skyrius	0	100
1.2 TIKSLAS. SIEKTI DIDESNIO ASMENS IR VISUOMENĖS SAUGUMO					
9.	Užregistruotų nusikalstamų veikų, tenkančių 10 tūkst. gyventojų, skaičius	vnt.	Statistikos departamentas	769	mažesnis
10.	Žuvusiųjų eismo įvykiuose skaičius	vnt.	Statistikos departamentas	1	0
11.	Gyventojų, kurie teikiamas socialines paslaugas teigiamai, dalis	proc.	Apklauskos duomenys	38,2	didesnė
12.	Gyventojų, kurie teikiamas sveikatos priežiūros paslaugas vertina teigiamai, dalis	proc.	Apklauskos duomenys	40,8	didesnė
1.2.1 uždavinys. Užtikrinti prieinamas ir kokybiškas socialines ir sveikatos priežiūros paslaugas					
13.	Teikiamų socialinių paslaugų rūšių skaičius	vnt.	Socialinės paramos ir vaiko teisių skyrius	13	didesnis
14.	Socialinių paslaugų gavėjų, kuriems paslaugas teikia NVO ir bendruomenės, dalis iš visų socialinių paslaugų gavėjų	proc.	Socialinės paramos ir vaiko teisių skyrius	30	didesnė
15.	Apsilankymai pas gydytojus – specialistus (II-III lygis), tenkantys 100 gyventojų (per metus)	vnt.	Lietuvos sveikatos informacijos centras	185,9	didesni

Eil. Nr.	Rodiklio pavadinimas	Mato vienetas	Duomenų šaltinis	Rodiklio reikšmė	
				2011 m.	2020 m.
1.2.2 uždavinys. Modernizuoti socialinių ir sveikatos priežiūros paslaugų infrastruktūrą					
16.	Socialinėms ir sveikatos priežiūros paslaugoms teikti naudojamų pastatų ar jų dalių, kurioms per pastaruosius 15 metų atliktas kapitalinis arba paprastas remontas dalis	vnt.	Ūkio, turto ir kaimo plėtros skyrius	50	2
17.	PSPC eksploatuojamos medicininės įrangos, naujesnės nei 10 metų, dalis iš visos medicininės įrangos	proc.	Birštono PSPC	95	100
1.2.3 uždavinys. Sukurti saugią aplinką gyventojams ir svečiams					
18.	Veikiančių vaizdo stebėjimo kamerų skaičius	vnt.	Ūkio, turto ir kaimo plėtros skyrius	26	41
19.	Įdiegtų eismo saugumo priemonių skaičius	vnt.	Ūkio, turto ir kaimo plėtros skyrius	4	didesnis
1.3. TIKSLAS. PUOSELĖTI KULTŪRINES TRADICIJAS, SKATINTI GYVENTOJŲ KŪRYBINĘ RAIŠKĄ PLĖTOJANT BENDRUOMENIŠKUMĄ BEI SOCIALINĘ SANGLAUDĄ					
20.	Gyventojų, kurie paveldo apsaugą bei kultūrinį gyvenimą vertina teigiamai, dalis	proc.	Apklaustos duomenys	84,3	didesnė
21.	Gyventojų, kurie yra bendruomenių nariai, dalis	proc.	Socialinės paramos ir vaiko teisių apsaugos skyrius	30	didesnė
1.3.1 uždavinys. Modernizuoti kultūros įstaigų infrastruktūrą ir paslaugas					
22.	Kultūros įstaigų, kurioms buvo pagerintos darbo sąlygos, skaičius	vnt.	Švietimo, kultūros ir sporto skyrius	1	4
23.	Bibliotekos turimų IT priemonių, kurių eksploatavimo laikas yra ilgesnis nei 5 metai, dalis	proc.	Birštono viešoji biblioteka	50	0
1.3.2 uždavinys. Išsaugoti kultūros paveldą					
24.	Suskaitmeninto kultūros paveldo dalis	proc.	Architektūros ir kraštotvarkos skyrius	27	100
25.	Veikiančių amatų centrų skaičius	vnt.	Švietimo, kultūros ir sporto skyrius	0	1
26.	Atnaujintų muziejaus ekspozicijų dalis	proc.	Švietimo, kultūros ir sporto skyrius	0	100

Eil. Nr.	Rodiklio pavadinimas	Mato vienetas	Duomenų šaltinis	Rodiklio reikšmė	
1.3.3 uždavinys. Skatinti bendruomenines iniciatyvas					
27.	Veikiančių bendruomenių skaičius	vnt.	Švietimo, kultūros ir sporto skyrius	5	didesnis
28.	Bendruomenių turimų patalpų skaičius	vnt.	Švietimo, kultūros ir sporto skyrius	1	4
29.	Jaunuolių (14-29 m.), dalyvaujančių NVO veiklose, dalis	proc.	Jaunimo reikalų specialistas	5	didesnė
1.3.4 uždavinys. Gerinti gyventojų aptarnavimą savivaldybės administracijoje					
30.	Rekonstruota administracinėms paslaugoms teikti naudojamų pastatų	vnt.	Ūkio, turto ir kaimo plėtros skyrius	4	6
31.	Savivaldybės teikiamų III-IV brandos lygių elektroninių paslaugų skaičius	vnt.	Bendrasis skyrius	0	didesnis
32.	Kvalifikaciją kėlusią savivaldybės administracijos ir savivaldybės biudžetinių įstaigų darbuotojų dalis	proc.	Teisės ir personalo sk.	60	didesnė
33.	ES finansinės paramos investicijos, tenkančios vienam gyventojui	tūkst. Lt	Strateginio planavimo ir investicijų skyrius	4,08	didesnės
1.4 TIKSLAS. SUDARYTI PALANKIAS SĄLYGAS SPORTUI, KŪNO KULTŪRAI IR SVEIKAI GYVENSENAI					
34.	Organizuotai sportuojančių gyventojų dalis	proc.	Švietimo, kultūros ir sporto skyrius	11,5	didesnė
35.	Gyventojų, kurie aktyvaus poilsio paslaugas vertina teigiamai, dalis	proc.	Apklaustos duomenys	60,5	didesnė
1.4.1 uždavinys. Plėtoti sporto ir sveikatingumo infrastruktūrą					
36.	Sporto objektų, tenkančių 10 tūkst. gyventojų, skaičius	vnt.	Švietimo, kultūros ir sporto skyrius	8	didesnis
37.	Sporto objektų, kurių būklė vertinama kaip gera, dalis	proc.	Švietimo, kultūros ir sporto skyrius	50	didesnė
1.4.2 uždavinys. Skatinti gyventojus rūpintis savo sveikata					
38.	Sporto ir sveikatingumo renginių dalyvių skaičius	vnt.	Švietimo, kultūros ir sporto skyrius	850	didesnis
39.	Gyventojų, informuotų visuomenės sveikatos temomis, dalis	proc.	Savivaldybės gydytojas (visuomenės sveikatos biuras)	12	didesnė

Eil. Nr.	Rodiklio pavadinimas	Mato vienetas	Duomenų šaltinis	Rodiklio reikšmė	
1.5 TIKSLAS. PLĖTOTTI INŽINERINĘ INFRASTRUKTŪRĄ					
40.	Gyventojų, kurie gatvių ir kelių priežiūros paslaugas vertina teigiamai, dalis	proc.	Apklauso duomenys	75,7	didesnė
41.	Gyventojų, kurie kraštovaizdžio puoselėjimą vertina teigiamai, dalis	proc.	Apklauso duomenys	91,5	didesnė
42.	Gyventojų, kurie vandens, šilumos ir elektros tiekimo paslaugas vertina teigiamai, dalis	proc.	Apklauso duomenys	60,7	didesnė
1.5.1 uždavinys. Vystyti saugią ir patogią susisiekimo sistemą					
43.	Vietinės reikšmės kelių su asfalto danga dalis	proc.	Statistikos departamentas	38,1	didesnė
44.	Apšviestų vietinės reikšmės kelių ilgis	km	Ūkio, turto ir kaimo plėtros skyrius	20,6	didesnis
1.5.2 uždavinys. Plėtoti vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo sistemas					
45.	Gyventojų, kurie naudojami centralizuoto nuotekų surinkimo paslauga, dalis	proc.	UAB „Birštono vandentiekis“	80,2	didesnė
46.	Gyventojų, kurie naudojami centralizuotai tiekiamu geriamuoju vandeniu, dalis	proc.	UAB „Birštono vandentiekis“	88,2	didesnė
1.5.3 uždavinys. Siekti ekologiškos aplinkos					
47.	Surinkta perdirbimui/ panaudojimui komunalinių atliekų nuo bendro komunalinių atliekų kiekio	proc.	UAB „Alytaus regiono atliekų tvarkymo centras“	2,64	didesnė
1.5.4 uždavinys. Diegti energijos vartojimo efektyvumo priemones					
48.	Energijos suvartojimas savivaldybės pastatų (centralizuotam) šildymui	kWh/m ²	UAB „Birštono šiluma“	1873	mažesnis
49.	Energijos suvartojimas daugiabučių namų (centralizuotam) šildymui	kWh/m ²	UAB „Birštono šiluma“	155	mažesnis
50.	Kuro kiekis suvartojamas šilumos vienetui pagaminti	K _{g.n.e.} /MW h	UAB „Birštono šiluma“	105,7	mažesnis
1.5.5 uždavinys. Kompleksiškai atnaujinti viešųjų erdvių infrastruktūrą					
51.	Kompleksiškai atnaujintų (per pastaruosius 10 metų) viešųjų erdvių (parkų, aikščių, skverų ir pan.) skaičius	vnt.	Ūkio, turto ir kaimo plėtros skyrius	23	didesnis
52.	Apleistų pastatų skaičius	vnt.	Ūkio, turto ir kaimo plėtros skyrius	33	mažesnis

Eil. Nr.	Rodiklio pavadinimas	Mato vienetas	Duomenų šaltinis	Rodiklio reikšmė	
1.5.6 uždavinys. Plėtoti gyvenamojo būsto fondą					
53.	Tarnybinių butų skaičius	vnt.	Ūkio, turto ir kaimo plėtros skyrius	0	didesnis
54.	Gyvenamosios paskirties sklypų (Prienu g.) su įrengta infrastruktūra skaičius	vnt.	Ūkio, turto ir kaimo plėtros skyrius	0	51
55.	Gyvenamojo fondo plotas	tūkst. m ²	Statistikos departamentas	161,8	didesnis
1.5.7 uždavinys. Parengti teritorijų ir strateginio planavimo dokumentus					
56.	Parengtų teisės aktuose įvardintų privalomų ilgalaikio teritorijų planavimo dokumentų skaičius	vnt.	Architektūros ir kraštotvarkos skyrius	11	didesnis
2 PRIORITETAS. TURISTINIO POTENCIALO PLĖTOJIMAS					
2.1 TIKSLAS. DIDINTI KURORTO ŽINOMUMĄ ŠALIES IR TARPTAUTINĖSE RINKOSE					
57.	Turistų, apgyvendintų apgyvendinimo įstaigose, skaičius	tūkst. žm.	Birštono TIC	30,5	didesnis
58.	Užsienio turistų, apgyvendintų apgyvendinimo įstaigose, skaičius	tūkst. vnt.	Birštono TIC	4,3	didesnis
2.1.1 uždavinys. Bendradarbiaujant su verslo sektoriumi intensyviai skleisti informaciją apie Birštono kurortą					
59.	Turistų, kurie turistinę aplinką (turizmo informacijos paslaugas, informacines nuorodas, standus) vertina labai gerai, dalis	proc.	Apklauso duomenys	23	didesnė
60.	Turistų, kurie informacinius leidinius apie Birštono kurortą vertina labai gerai, dalis	proc.	Apklauso duomenys	18	didesnė
61.	Lankytojų skaičius TIC'e	tūkst. vnt.	Birštono TIC	5,5	didesnis
2.1.2 uždavinys. Formuoti Birštono, kaip tarptautinius kokybės standartus atitinkančio kurorto, įvaizdį					
62.	Europos karališkųjų kurortų grupės kokybės kriterijų, kuriuos atitinka Birštono kurortas, skaičius	vnt.	Strateginio planavimo ir investicijų skyrius	4 iš 10	didesnis
63.	Sanatorijų ir SPA centrų, kurių paslaugos yra sertifikuotos pagal tarptautinius standartus skaičius	vnt.	Birštono TIC	1	didesnis
64.	Viešbučių, klasifikuotų 4 ir 5 žvaigždutėmis, skaičius	vnt.	Birštono TIC	2	didesnis

Eil. Nr.	Rodiklio pavadinimas	Mato vienetas	Duomenų šaltinis	Rodiklio reikšmė	
2.1.3 uždavinys. Gerinti kurorto paslaugų prieinamumą					
65.	Turistų, kurie susisiekimą su kurortu vertina labai gerai, dalis	proc.	Apklausų duomenys	41	didesnė
66.	Veikiančių viešojo transporto paslaugų skaičius	vnt.	Strateginio planavimo ir investicijų skyrius	1	didesnis
2.2 TIKSLAS. PLĖTOTI SVEIKATOS TURIZMĄ					
67.	Turistų, kurie teikiamas sveikatinimo paslaugas vertina labai gerai, dalis	proc.	Apklausos duomenys	27	didesnė
68.	Asmenų, kuriems suteiktos sanatorinio gydymo paslaugos, skaičius	tūkst. vnt.	Sanatorijos	13,6	didesnis
69.	Įstaigų, teikiančių sveikatos turizmo paslaugas, skaičius	vnt.	Birštono TIC	9*	didesnis
2.2.1 uždavinys. Įrengti sveikatinimo paslaugų infrastruktūrą atvirose erdvėse					
70.	Įrengta sveikatinimo paslaugų infrastruktūros objektų viešose erdvėse	vnt.	Strateginio planavimo ir investicijų skyrius	2	6
2.2.2 uždavinys. Modernizuoti gydymo, sveikatinimo ir sveikatingumo paslaugas					
71.	Teikiamų gydymo, sveikatinimo ir sveikatingumo paslaugų skaičius	vnt.	Sanatorijos	160	didesnis
2.2.3 uždavinys. Didinti apgyvendinimo vietų skaičių					
72.	Apgyvendinimo vietų sanatorijose skaičius	vnt.	Statistikos departamentas	470	didesnis
73.	Apgyvendinimo vietų skaičius privačiame apgyvendinimo sektoriuje	vnt.	Birštono TIC	17	didesnis
74.	Vietų skaičius apgyvendinimo įstaigose	vnt.	Birštono TIC	812	didesnis
2.3 TIKSLAS. DIDINTI KURORTINIŲ PASLAUGŲ ĮVAIROVĘ					
75.	Vietų užimtumas apgyvendinimo įstaigose	proc.	Statistikos departamentas	25	didesnis
2.3.1 uždavinys.		Skatinti vietos gyventojų verslumą, pritraukti privačias investicijas į kurorto infrastruktūrą ir paslaugas			
76.	Išduotų verslo liudijimų skaičius, tenkantis 1000 gyventojų	vnt.	Valstybinė mokesčių inspekcija	34	didesnis
77.	Veikiančių SVV įmonių skaičius, tenkantis 1000 gyv.	vnt.	Statistikos departamentas	11,4	didesnis
78.	Tiesioginės užsienio investicijos, tenkančios vienam gyventojui	tūkst. Lt	Statistikos departamentas	0,072	didesnės
79.	Materialinės investicijos tenkančios vienam gyventojui	tūkst. Lt	Statistikos departamentas	2	didesnės

Eil. Nr.	Rodiklio pavadinimas	Mato vienetas	Duomenų šaltinis	Rodiklio reikšmė	
2.3.2 uždavinys. Plėtoti vaikui ir šeimai pritaikyto kurorto koncepciją					
80.	Įrengtų ir veikiančių objektų vaikams skaičius (žaidimų aikštelių, stovyklų, sanatorijų ir t.t.)	vnt.	Strateginio planavimo ir investicijų skyrius	1	daugiau
2.3.3 uždavinys. Išvystyti aktyvaus poilsio turizmo infrastruktūrą ir paslaugas					
81.	Teikiama aktyvaus poilsio paslaugų rūšių	vnt.	Birštono TIC	8**	didesnis
82.	Dviračių takų (trasų) ilgis	km	Ūkio, turto ir kaimo plėtros skyrius	16	80
83.	Turistų, kurie aktyvaus poilsio paslaugas vertina labai gerai, dalis	proc.	Apklauso duomenys	25	didesnė
2.3.4 uždavinys. Plėtoti dalykinį ir kultūrinį turizmą					
84.	Turistų, kurie kultūrinius renginius vertina labai gerai, dalis	proc.	Apklauso duomenys	11	didesnė
85.	Kultūrinių renginių lankytojų skaičius	tūkst. vnt.	Birštono TIC	50,0	didesnis
86.	Muziejaus lankytojų skaičius	tūkst. vnt.	Birštono muziejus	7	didesnis
87.	Ekskursijų dalyvių skaičius	tūkst. vnt.	Birštono TIC	1,8	didesnis

* "Tulpė", „Versmė“, „Karališka rezidencija“, „Nemuno vingis“, „Sofijos rezidencija“, 4 odontologijos klinikos;

** Dviračių nuoma, valčių nuoma, kelionės laivu, slidžių, riedučių, pačiūžų, petankės aikštelė, teniso kortai.

Nuotraukos: R.Strikauskas, R.Gustaitis, V.Klimavičius, Birštono savivaldybės nuosavybė, Birštono TIC nuosavybė, Birštono gimnazijos nuosavybė, Birštono vienkiemio darželio-mokyklos nuosavybė, Birštono savivaldybės vaikų lopšelio-darželio „Vyturėlis“ nuosavybė, Birštono savivaldybės viešosios bibliotekos nuosavybė, Birštono sporto centro nuosavybė.

